



Acerca de este libro

Esta es una copia digital de un libro que, durante generaciones, se ha conservado en las estanterías de una biblioteca, hasta que Google ha decidido escanearlo como parte de un proyecto que pretende que sea posible descubrir en línea libros de todo el mundo.

Ha sobrevivido tantos años como para que los derechos de autor hayan expirado y el libro pase a ser de dominio público. El que un libro sea de dominio público significa que nunca ha estado protegido por derechos de autor, o bien que el período legal de estos derechos ya ha expirado. Es posible que una misma obra sea de dominio público en unos países y, sin embargo, no lo sea en otros. Los libros de dominio público son nuestras puertas hacia el pasado, suponen un patrimonio histórico, cultural y de conocimientos que, a menudo, resulta difícil de descubrir.

Todas las anotaciones, marcas y otras señales en los márgenes que estén presentes en el volumen original aparecerán también en este archivo como testimonio del largo viaje que el libro ha recorrido desde el editor hasta la biblioteca y, finalmente, hasta usted.

Normas de uso

Google se enorgullece de poder colaborar con distintas bibliotecas para digitalizar los materiales de dominio público a fin de hacerlos accesibles a todo el mundo. Los libros de dominio público son patrimonio de todos, nosotros somos sus humildes guardianes. No obstante, se trata de un trabajo caro. Por este motivo, y para poder ofrecer este recurso, hemos tomado medidas para evitar que se produzca un abuso por parte de terceros con fines comerciales, y hemos incluido restricciones técnicas sobre las solicitudes automatizadas.

Asimismo, le pedimos que:

- + *Haga un uso exclusivamente no comercial de estos archivos* Hemos diseñado la Búsqueda de libros de Google para el uso de particulares; como tal, le pedimos que utilice estos archivos con fines personales, y no comerciales.
- + *No envíe solicitudes automatizadas* Por favor, no envíe solicitudes automatizadas de ningún tipo al sistema de Google. Si está llevando a cabo una investigación sobre traducción automática, reconocimiento óptico de caracteres u otros campos para los que resulte útil disfrutar de acceso a una gran cantidad de texto, por favor, envíenos un mensaje. Fomentamos el uso de materiales de dominio público con estos propósitos y seguro que podremos ayudarle.
- + *Conserve la atribución* La filigrana de Google que verá en todos los archivos es fundamental para informar a los usuarios sobre este proyecto y ayudarles a encontrar materiales adicionales en la Búsqueda de libros de Google. Por favor, no la elimine.
- + *Manténgase siempre dentro de la legalidad* Sea cual sea el uso que haga de estos materiales, recuerde que es responsable de asegurarse de que todo lo que hace es legal. No dé por sentado que, por el hecho de que una obra se considere de dominio público para los usuarios de los Estados Unidos, lo será también para los usuarios de otros países. La legislación sobre derechos de autor varía de un país a otro, y no podemos facilitar información sobre si está permitido un uso específico de algún libro. Por favor, no suponga que la aparición de un libro en nuestro programa significa que se puede utilizar de igual manera en todo el mundo. La responsabilidad ante la infracción de los derechos de autor puede ser muy grave.

Acerca de la Búsqueda de libros de Google

El objetivo de Google consiste en organizar información procedente de todo el mundo y hacerla accesible y útil de forma universal. El programa de Búsqueda de libros de Google ayuda a los lectores a descubrir los libros de todo el mundo a la vez que ayuda a autores y editores a llegar a nuevas audiencias. Podrá realizar búsquedas en el texto completo de este libro en la web, en la página <http://books.google.com>

DISSERTATIO THEOLOGICA

DE
LIBERTATE INDIFFERENTIÆ
HOMINIS INSTATU NATURÆ LAPSÆ.

QUAM
IN ANTIQUISSIMO SACRI ET AB ORIGINE
EXEMTI ORDINIS CISTERCIENSIS ASCETE-

RIO B. V. M. DE ALDERSPACO

PUBLICÆ DISQUISITIONI

P R Æ S I D E

P. CAROLO CRAMMER, EJUS-
DEM SAC. ORD. CIST. ET ASCETERII
PROFESSO, ET SS. THEOLOGIÆ PRO-
FESSORE ORDINARIO

S U B I I C I E N T

RR. FF. THEOBALDUS RUELAND, VALE-
RIUS FRÖLICH, ET OTTO DORINGER EJUS-
DEM SAC. ORD. ET MONASTERII PROFESSI.

Die 21. Augusti Anno 1752.

CUM FACULTATE SUPERIORUM.

STRAUBINGÆ, Typis Cassiani Betz.

4^o Diff. 4122

Bibl. Lipp.
N^o 3087.

DISSERTATIO
THEOLOGICA

DE
LIBERTATE INDIFFERENTIÆ
HOMINIS IN STATU NATURÆ LAPSÆ.

QUAM
IN ANTIQUISSIMO SACRI ET AB ORIGINE
EXEMTI ORDINIS CISTERCIENSIS ASCETE

RIO B. V. M. DE ALDERSPACO

PUBLICÆ DISQUISITIONI

P R Æ S I D E

P. CAROLO CRAMMER, EJUS-
DEM SAC. ORD. CIST. ET ASCETERII
PROFESSO, ET SS. THEOLOGIÆ PRO-
FESSORE ORDINARIO

S U B I I C I E N T

RR. FF. THEOBALDUS RUELAND, VALE-
RIUS FRÖLICH, ET OTTO DORINGER EJUS-
DEM SAC. ORD. ET MONASTERII PROFESSI.

Die 21. Augusti Anno 1752.

CUM FACULTATE SUPERIORUM.

STRAUBINGÆ, Typis Cassiani Betz.

4^o Diff. 4/122

Bibl. Lipp.
No 3087.

DISSERTATIO THEOLOGICA

DE
LIBERTATE INDIFFERENTIÆ
HOMINIS IN STATU NATURÆ LAPSÆ.

QUAM
IN ANTIQUISSIMO SACRI ET AB ORIGINE
EXEMTI ORDINIS CISTERCIENSIS ASCETE

RIO B. V. M. DE ALDERSPACO

PUBLICÆ DISQUISITIONI

P R Æ S I D E

P. CAROLO CRAMMER, EJUS-
DEM SAC. ORD. CIST. ET ASCETERII
PROFESSO, ET SS. THEOLOGIÆ PRO-
FESSORE ORDINARIO

S U B I I C I E N T

RR. FF. THEOBALDUS RUELAND, VALE-
RIUS FRÖLICH, ET OTTO DORINGER EJUS-
DEM SAC. ORD. ET MONASTERII PROFESSI.

Die 21. Augusti Anno 1752.

CUM FACULTATE SUPERIORUM.

STRAUBINGÆ, Typis Cassiani Betz.

SUB
FAVENTISSIMIS, ET GLORIOSISSIMIS
AUSPICIIS

Reverendissimi, Perillustris, ac Amplissimi

DOMINI DOMINI

THEOBALDI

Sacri & ab Origine Exempti Ord.

Cisterc. Antiquissimi Asceterii B. V.

MARIÆ de Alderspaco

ABBATIS VIGILANTISSIMI

Per utramque Bavariam, ac superiorem Pa-
latinatum Visitatoris, ac Vicarii Generalis

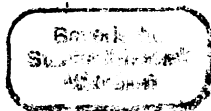
Dignissimi,

DOMINI DOMINI

PATRIS

Ac

Mæcenatis sui Gratosissimi.



REVERENDISSIME PERILLUSTRIS,
ac AMPLISSIME
DOMINE DOMINE
PRÆSUL,
Pater ac Mœcenas Gratiofissime.



*H*si jam pridem, & sub ipsa nascentis
præli exordia scribentiam usus obtinuerit,
ut viris illustribus lucubrationes suas in-
scriberent; captandi Patrocinii ergo;
nos tamen non eo nomine Dissertationem istam Theolo-
gicam de libertate indifferentiæ Tibi nuncupandam &
inscribendam duximus, Reverendissime Domine
Præsul! sed alio prorsus, eoque singulari & proprio,
quod tum in Te, tum in nos, tum in rem ipsam sin-
gulariter quadrat. Cui enim magis appositè opella Theo-
logica, quàm Præsuli Theologo? & Theologo

non qualicumque, & nō minetenus, ut ajunt, sed Sacra
hujus Doctrinae Scientissimo, & rei Scholasticae peritissimo,
bonarumque artium & litterarum omni ope restauran-
darum studiosissimo? quem vel aliquando de rebus Theo-
logicis disputantem audivisse, sublimis & rari Docu-
menti est.

Nunquam sanè memoriâ repetimus concertationes
nostras scholasticas, in quibus, ut nos quasi battu-
tientes nunquam es dedignatus, ita Divinae cujusdam
Sapientiae Thesauros, mirâ facundiâ, ubertim effundere
videbaris; nunquam hæc, inquam, nobis in mentem
veniant, nisi & summa voluptate perfundi, & sum-
mam illam in rebus Theologicis peritiam mirabiliter
extollere, atque amplificare videamur.

Ingolstadianum Athenaeum enarrare poterit, quan-
ta à Te, Mæcenas liberalissime! promovendæ filio-
rum litteraturæ vel à primordiis Tui Gloriosissimi Re-
giminis hoc usque in momentum fiant impendia, quanti
sumptus.

sumptus. Non mirum, si obstupescit Te Patrem in
scientias gloriase prodigum, ac scientias in Tuis filiis
perfecte efformandis prodige gloriosas. Sic illas Tuo
in Asceterio plantando, rigando, fovendoque ad fru-
gem instar Patris educas, ut mitram unam in sacrum
caput, & scientiarum amorem in grande pectus ad-
misisse Te diceremus, nisi prius & harum Patronum,
& per complures annos SS. facultatis Professore Cla-
rissimum Te extitisse sciremus, quam Pater esse cape-
ras. Innata Tuæ nisi vulnus modestiæ timeremus,
plura utique designare stylo possemus, quæ Tu velut
aquila illa grandis magnarum alarum filios Tuos ceu
pultos ad volandum, hoc est, ad contemplandum altius
DEUM, ipsiusque infinitas perfectiones tenerius aman-
das identidem provocas. Verum magis gloriosa pa-
trare, quam gloriosus audire. Hoc nempe maximum
magnarum mentium Charisma est, humanam fastidire
auram, & esse potius quam apparere magnum.

Ad Tuum igitur Sacratum Gremiale properamus filii, & Dissertationem istam Theologicam in sinu Tuo gratioso submississima cum Veneratione deponimus, Consummate Theologe, scientiarúmque Pater facundissime! non quidem, ut eam aut lustrare oculis, aut Crepitantibus digitis, seu foliis raptim evolvere digneris. Quid enim ad solem scintillula, ad vastissimum oceanum guttula? Nec etiam nobis meus illa fuit, dissertationem hanc Tui nominis accessione reddere illustriorem, eámque in bono lumine collocare, rati, haud dubiè viles cicindelas ad solarem lucem temerè accedere, à qua extinguuntur potius, quàm illustrantur. Unde id nobis duntaxat consilii fuit (ingenuè loquentibus non indigneris filiis) eò rem istam dirigere, quò jam sponte illa currebat. Aqua omnes ad Oceanum precipites fluunt, & inextincti Calorum ignes solem unum, ut Commune suorum motuum centrum aspiciunt. Quidni ergò rivulus iste

Theolo-

*Theologicus ad suum oceanum eat? & hæc Doctrina
Theologica lucula suum solem salutet? Verbó: è dun-
taxat mente incultam hanc dissertationem conspectui
Tuo exponimus, Reverendissime Domine Præsul!
ut exceptos favorum, ac gratiarum radios grati refle-
ctamus in suum Authorem, & publicum per id debite
observantia, & gratitudinis nostræ exhibeamus argu-
mentum.*

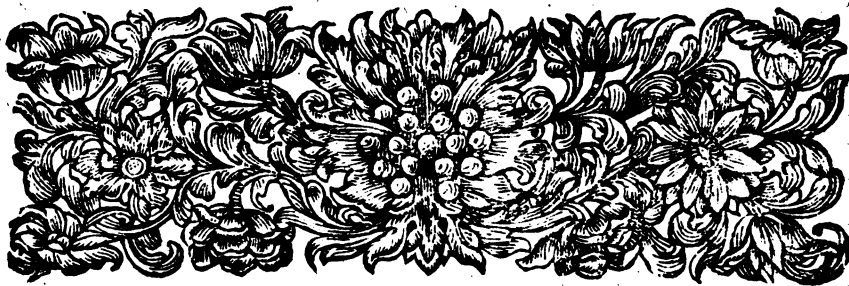
*Eam ergò innata Tua benignitate, & Clementia
accipe, unáque vota nostra ac preces, quibus DEUM,
quàm possumus, ardentissimè, obtestamur, ut Te,
Reverendissime & Amplissime Pater! pro maximo
nostro solatio, pro Communi Totius Sac. Ord. bono,
pro subditorum omnium emolumento, pro rei litterariæ
immarcessibili flore, pro Calitum denique, atque
ipsius etiam Omnipotentis DEI Gloriæ augmento in
annos plurimos superstitem conservet, ac semper inco-
lumem, donec tandem annis & meritis gravem,*

Docto-

*Doctorumque laureâ coruscum Te veneretur Alderspacum
Cælestes inter Theologos, suosque inter tutelares, quem nunc
in terris Præsulem Reverendissimum, Theologum
Doctissimum, ac Patrem verè optimum infirma
dementia & amore plusquam filiali venerari posse glo-
riatur. Quod, dum ita votis omnibus percupimus,
Sacratum osculò dissuaviamus annulum, præterea
rogantes, ut & nobis Divinus Arbiter temporum longitu-
dinem indulgeat dierum, ut ita simus longevi in gratiis
pro gratis debite agendis, & diu vivamus*

**Reverendissimæ, Perillustri ac
Amplissimæ Dominationis Tuæ**

**Minimi, obsequentissimi, ac de-
votissimi Servi, Fidei, ac Clientes,
Præses
Et
Defendentes.**



DISSERTATIO THEOLOGICA.

DE

Libertate Indifferentiæ Hominis in
statu Naturæ lapsæ.

ARTICULUS I.

*An Homo in statu Naturæ lapsæ sit liber
libertate Indifferentiæ?*

§. I.

Notæ Præambulæ.

I. **N**ot. I. Liberum arbitrium rectè describi,
quod sit potestas libera ex iis, quæ ad finem ali-
quem conducunt, unum præ alio eligendi, aut
unum & idem acceptandi, vel respuendi, soli
naturæ intelligenti conveniens. Dicitur I. Potestas: & per
hoc distinguitur ab omni actu & habitu sive naturali, sive
A acquisito.

acquisito. 2. *Potestas libera*, libertate scilicet indifferen-
 tiæ. 3. *Ex iis*, qua voce significatur objectum liberi
 arbitrii. Additur tamen: *quæ ad finem conducunt*; quia
 liberum arbitrium non versatur circa finem, sed circa
 media; actus enim liberi arbitrii supponit deliberationem.
 Atqui deliberatio non est de fine, sed de mediis, quæ
 sunt ad finem. Hoc igitur discrimen interest inter volun-
 tatem, & liberum arbitrium, quæ sunt una, & eadem
 realiter potentia, quòd eadem appetendi potentia *volun-
 tas* dicatur, quatenus respicit finem: *liberum arbitrium*,
 quatenus respicit media, quæ assumuntur propter finem;
 sicut eadem intelligendi potentia dicitur *Intellectus*, qua-
 tenus respicit prima principia: & *Ratio*, quatenus respi-
 cit conclusiones, quæ deducuntur ex primis principiis.
 4. *Unum præ alio eligendi, aut unum & idem acceptandi vel
 respuendi*. Quibus verbis significatur proprius actus liberi
 arbitrii, nempe *Electio*, quæ duobus modis fieri potest,
 vel unum ex duobus, aut etiam pluribus mediis propo-
 sitis optando, vel unò tantum medio proposito, illud
 assummendò, vel rejiciendo. 5. Denique. *Soli naturæ in-
 telligenti conveniens*: & per hæc verba exprimitur subje-
 ctum liberi arbitrii; omnes enim, & solæ naturæ intel-
 ligentes, DEUS scilicet, Angeli, & Homines sunt capa-
 ces liberi arbitrii.

2. Not. 2. Variis modis summi libertatem. Alia
 est *libertas à culpa*, seu à peccato, de qua Rom. 6. v. 20.
Cum servi essetis à peccato, liberi facti estis justitiæ. Alia est
libertas à miseriis hujus vitæ: & dicitur libertas gloriæ, de
 qua Rom. 8. v. 21. *Et ipsa Creatura liberabitur à servitute
 Corruptionis in libertatem gloriæ filiorum DEI*. Alia est *liber-
 tas à legis obligatione*, & dicitur libertas Exemptionis &
 privilegii.

Præcipuè

Præcipue verò, & prout hîc consideranda venit, alia est *libertas à Coactione*, & alia *libertas à simplici necessitate*. *Prior* (quæ etiam *libertas Spontaneitatis* dicitur) consistit in Carentia violentiæ, hoc est, in Carentia absolutæ, & inevitabilis ad unum determinationis ab extrinseco causatæ contra internum voluntatis omninò renitentis affectum. *Posterior* (quæ aliter *libertas indifferentiæ* dicitur) est immunitas ab antecedenti, etiam non violenta, ad unum determinatione intrinseca. Et hæc *libertas* semper dicit facultatem, seu potentiam operantis ad opposita, sive contradictoriè, sive contrariè talia. Unde subdividi solet in *libertatem contradictionis*, & in *libertatem contrarietatis*. *Hæc*, quæ aliquando etiam *libertas quoad specificationem* appellatur, dicit facultatem ad duo contraria; seu ad actus contrariè sibi oppositos, puta, ad amorem, vel odium, ut, cum voluntas ita objectum aliquod amat, ut non tantum possit illud non amare, sed etiam positive odisse. *Illæ*, seu *libertas contradictionis*, quæ etiam *libertas quoad exercitium* vocatur, dicit facultatem, seu potentiam ad contradictoria, nempe ad volendum, & non volendum, ad agendum, & non agendum, ut, cum voluntas ita agit, ut simul possit non agere: *simul*, inquam, non simultate terminorum, seu actionis, & negationis ejusdem, sed simultate potentiæ; quia voluntas nunquam habet potentiam, ut ponat simul contradictoria, sed solum habet simul potentiam ponendi utrumlibet ex contradictoriis seorsim, in quantum hoc contradictorium potest ponere locò alterius, & potest locò hujus ponere alterum. Et hæc jam sufficit ad moralitatem actuum nostrorum. Unde etiam sola in definitione libertatis indifferentiæ simpliciter talis plerumque à D. D. exprimitur, dum ab iisdem ita describitur: *Est facultas,*

quæ positis omnibus ad agendum requisitis potest agere, & non agere.

Ex hac tamen definitione dubium oritur, an illa verba: *positis omnibus ad agendum requisitis possit non agere*, intelligenda sint ita, ut possit *non agere* conjungi cum omnibus immediatè requisitis ad agendum, vel ita, ut cum his requisitis jungatur potestas non agendi. Thomistæ, ut defendant Prædeterminationem, dicunt, per illa verba significari, quòd cum omnibus immediatè requisitis ad agendum jungatur potestas non agendi. Recentiores econtra communiter dicunt, per illa verba significari, quòd omne requisitum immediatè ad agendum possit conjungi cum non agere.

Porro libertas tam à Coactione, quàm à necessitate hætenus descripta est libertas in actu primo, seu ipsa potentia libera: huic verò respondet libertas in actu secundo, per quam aliud non intelligitur, quàm ipsam actuale exercitium hujus potentiæ, seu actus aliquis positivus, vel ommissio illius à potentia libera quæ tali dependens. Unde, sicut libertas in actu primo alia est à Coactione, alia verò à necessitate, ita libertas in actu secundo alia Coactioni opponitur, alia necessitati.

3. Not. 3. Constitutiva libertatis creatæ, seu actus primi proximi, liberi hoc est, proximè expediti ad agendum esse per se 1. voluntatem Creatam, quæ est subiectum denominatum liberum. 2. Cognitionem indifferentem, sive boni, sive mali, aut allicientem, aut retrahentem: sive jam una cognitio utrumque motivum repræsentet, sive sint duæ, aut plures pro diversitate motivorum. 3. Carentiam omnis impedimenti inaufferbilis à voluntate, vel necessitantis ad unum, & inimpediibiliis. 4. Positionem, seu præsentiam omnis prærequisiti

quisiti à voluntate pro libitu inacquiritibilis : talia sunt gratiæ excitantes ad actum supernaturalem , habitus virtutum , vel locò istorum omnium omnipotentia specialiter applicata. 5. Ipsam omnipotentiam , non quidem , ut productivam ipsius Voluntatis , vel auxiliorum (nam sub hac ratione omnipotentia constituit actum primum remotum , qui est causa proximi) sed ut concursivam cum voluntate ad actum , quem voluntas eligit ; quia nempe omnipotentia est causa physica coagens cum creatura , & producens eandem actionem.

4. Not. 4. Liberum hominis arbitrium seu libertatem indifferentiæ , & à necessitate negasse antiquos hæreticos , ut Simonem Magum , & Manichæos , quos ex recentioribus secuti sunt Wicleffus , Lutherus , Calvinus , Bucerus &c. apud quos frequenter reperire est : *Liberum arbitrium esse signum in rebus , & titulum sine re , omniaque de necessitate absoluta fieri.* Lutherus tamen , quem sequitur Melancthon , & Confessio Augustana , admisit tandem libertatem indifferentiæ quoad actiones Civiles , & Politicas , solúmque negavit actiones bonas , & malas in nostra potestate positas.

His novissimè accesserunt Jansenistæ , à Jansenio Iprensi Episcopo suo parente sic dicti , qui , ut errorem suum à Goncilio Tridentino damnatum occultent , afferunt dari etiam in hoc statu naturæ lapsæ arbitrium , per illud intelligentes solam libertatem à coactione , vel à necessitate invariabili ; sed pertinaciter negant , & pernegant , nunc homini inesse libertatem ab omni necessitate antecedente intrinseca , voluntaria , etiam relativa , & variabili , quam existimant amissam esse per Adami peccatum quoad actus virtutis , & vitii. Unde quæcunque à nobis fiunt , sive bona sive mala , censent fieri ex necessitate intrin-

intrinsicæ, antecedente, insuperabili; quia gratiæ Delectatio major seu intensior voluntatem ad bonum; Concupiscentiæ verò Delectatio major ad malum insuperabiliter determinat.

Sunt equidem eorum non pauci, quibus durior ista videtur opinio, nihilominus, ne Catholicè sentire debeant, suum semel pertinaciter haustum errorem novis vocum Cimeliis ornant, ut saltem Catholici appareant, re ipsa Acatholici. Hinc non refugiunt admittere nomen indifferentiæ ad bonum, & malum; ast per illud intelligunt indifferentiam passivam, quæ juxta illos est capacitas, quam habet voluntas, ut à gratia intensiore ad bonum, vel à motu concupiscentiæ intensiore ad malum insuperabiliter determinetur. Imò non nulli eorum haud dubitant hanc indifferentiam vocare activam, eoquòd voluntas, licèt antecedenter, & insuperabiliter determinata à gratia, vel à concupiscentiâ, verè agat, quamvis non ex propria determinatione, & electione; & in hoc sensu dicunt se admittere libertatem indifferentiæ activæ. Intercè, quidquid garriant isti omnes novatores, in hoc tamen constanter conveniunt, voluntatem nostram immunem non esse ab omni necessitate intrinsicæ antecedente etiam voluntaria, & variabili, hoc est, quæ modò est ad bonum, modò ad malum, prout gratiæ, vel concupiscentiæ motus est intensior; sed voluntatem nostram semper necessariò agere id, quod agit.

§. II.

Homo etiam in statu naturæ lapsæ est liber ad bonum, vel malum, libertate non solum à coactione, sed etiam à necessitate.

5. **C**onclusio ista est de fide, cui suffragium dicit omnium Philosophorum, ac totius orbis consensus. Et quia contra Hæreticos agitur, qui Scripturam admittunt, imprimis propositam veritatem ad Divini Verbi testimonium veluti ad lapidem lydium exploremus.

Probatur itaque imò vel ab incunabulis mundi. Nam Cainus cum fratrem suum Abelem occidere statuisset, ut DEUS eum à tam immani, quod animo conceperat, facinore cohiberet, sic illum allocutus est: *Quare iratus es, & cur concidit facies tua? nonne, si bene egeris recipies? sin autem malè, statim in foribus peccatum aderit. Sed sub te erit appetitus ejus, & tu Dominaberis illius.* Genes. 4. vers. 7. En! DEUS Caino; qui post Adami lapsum natus est, dicit appetitum peccati sub ipso futurum, et ipsum appetitui ad peccatum alliciendi Dominaturum. Qua ergò fronte à Jansenistis dici potest, appetitum, seu concupiscentiam ita homines in natura lapsa ad peccatum rapere, ut ei resistere non possit? quale Dominium in appetitum, si hic ita ad malum pertrahat, ut in hominis potestate non sit, illi refragari. Sed velit nolit det manus, & quidquid suadet concupiscentia, necessario, amplectatur?

Idem ostenditur Deut. 30. vers. 11. 14. 19. in quibus Moyses ait, se Israëlitis proposuisse ante oculos vitam, & mortem, bonum, & malum, ut, quod vellent eligerent; quomodo autem eligeret, qui determinatur ab alio

alio ad unum, & non habet in sua potestate omittere, & contrarium facere? Num. 3. *In arbitrio viri erit, ut faciat, sive non faciat.* Atqui facere, & non facere libertatem denotant indifferentiæ.

Haud absconile est illud, quod Gad Propheta Davidi DEI jussu proposuit: *Trium, inquit, tibi datur optio, elige unum quod volueris, ex his, ut faciam tibi.* Atqui in his, quæ sunt omninò determinata ad unum, electio, atque optio locum non habet, ut ex ipsa rei evidentia loquitur S. Th. Eadem veritas fusè & manifestè traditur Eccli. 15. v. 14. & seq. *DEUS ab initio constituit hominem, & reliquit illam in manu Consilii sui.* Adjecit mandata & præcepta sua: *Si volueris mandata servare, conservabunt te.* - - *Ante hominem quippe vita, & mors, bonum, & malum, quod placuerit ei, dabitur ei.* Sanè vel solus iste locus stultitiam Calvinii evidenter redarguit; nec restringi potest ad Adamum nondum lapsum, ut ille restringit, 1. quia hæc Verba: *Ante hominem vita, & mors,* necessariò intelligi debant de hominibus, qui nunc vivunt, vel saltem, qui tunc temporis vivebant; neque enim nunc, vel tunc vita & mors sunt, aut erant ante Adam: neque potuit Adam ex verbis Ecclesiastici accendi ad virtutem. 2. Quia illa verba: *Si volueris mandata servare,* idem significant, quod verba Christi: *Si vis ad vitam ingredi, serva mandata.* Hæc autem & præsentis statui conveniunt, & veram demonstrant libertatem: quia si DEUS vitam æternam promitteret sub conditione operum, quæ in nostra potestate non essent, non tam ad bonum excitaret, quàm illuderet.

Ut verò alia, quæis plenissima est S. Scriptura, omit-
tam, hoc ipsum convincit apertissimè illud Apocalypsis 3,
v. 20. *Ecce sto ad ostium & pulso, si quis mihi aperuerit, in-
trabo &c.*

trabo &c. DEO ergo ad cordis januam pulsanti, hoc est, per sanctas inspirationes, luménque cælitus infusum, ad respiscendum, ac poenitentiam de peccatis agendum, virtutisque exercitationem invitanti integrum est homini aperire, hisque DEI illustrationibus consensum præbere, ac Divinæ gratiæ cooperari. Frustra enim tam pretiosum semen in hominum animis spargeret cælestis Agricola, si fructus ex eo provenire, nullus posset.

6. Neque dicat Jansenius, allata Scripturæ Testimonia non obesse suo proposito, eoquòd loquantur de libertate hominum Viatorum, quos ad bonum, & malum flecti posse constans & immobilis est fidei Doctrina: ex illis verò probari minimè posse, indifferentiam ad bonum & malum ad libertatis naturam spectare, cùm DEUS, Christus in via constitutus, Beati in cælis liberi sint, nec tamen malum eligere possint. Hinc etiam homines Viatores ad bonum, & malum liberos, seu indifferentes esse, quin possint eligere bonum, vel malum.

Nam hæc Responsio omninò vana est, illusoria, & manifesta erroris professio. Imprimis enim dicere, indifferentiam illam nihil esse aliud præter naturalem flexibilitatem, seu instabilitatem voluntatis, qua modò bonum, modò malum successivè amplectitur, illusio palpabilis est; tum quia cum tali flexibilitate successiva stat actualis necessitas determinans sive ad bonum per gratiam, sive ad malum per concupiscentiam, ita, ut tota libertatis humanæ prærogativa in eo sit, ut una necessitate excussa, jugum alterius subeat: allata verò Scripturæ Testimonia excludunt ab actionibus voluntatis omnem necessitatem; nec indifferentiam duntaxat naturæ, seu statûs adstruunt, sed etiam indifferentiam actionis; siquidem loquuntur de indifferentia Electionis, de indifferentia,

qua præceptum adimpletur, aut Violatur &c. Tum quia Lutherani non negârunt hanc Voluntatis flexibilitatem, & tamen damnati sunt. 2. Hominem dicere liberum, quia non coacte, sed Voluntariè, quamvis necessariò, agit, hoc ipsum est, quod Ecclesia antea in Luthero & Calvino damnavit: ergo sic respondendò eundem Jansenius profiteretur errorem. 3. Cùm inter naturam, ac statum libertatis Jansenius distinguit, more aliorum Hæreticorum extra rem vagatur. Nobis satis est, quod & ipse fatetur, laudata Scripturæ loca de hominibus viatoribus loqui. Hic figendus ipsi gradus est. De sola enim libertate hominis Viatoris hîc controvertitur ad merendum vel demerendum requisita, quam in immunitate non solùm à coactione, sed ab omni necessitate etiam simplici positam esse contendimus.

7. Probatur 2. ex Conciliis Oecumenicis. 1. Constantiensi, sic dicto ab Urbe Constantia ad Lacum Bodamicum, quod Sess. 8 damnavit hanc Wicleffi propositionem ordine 21, *Omnia de necessitate absoluta eveniunt.* 2. Ex Tridentino, quod Sess. 6. Can. 5. sic habet; *Siquis liberum hominis arbitrium post adæ peccatum amissum, & extinctum esse dixerit &c. anathema sit.* Quo fulmine conflagravit penitus istud adversarium Commentum, & in Cineres est redactum. Hoc namque Decretum adversus Lutherum, & alios Jancitum est: hi autem libertatem à coactione non negabant, sed solùm à necessitate, seu libertatem indifferentiæ, & hoc nomine damnat illos Tridentinum, & consequenter eos omnes, qui horum vestigiis insistentes hominibus in statu naturæ lapsæ negant libertatem indifferentiæ. Item Can. 4. anathema vibrat in illos, *qui dixerint liberum hominis arbitrium à DEO motum, & excitatum, nihil cooperari assentiendo DEO excitanti &c.* - - Neque posse

posse dissentire si velit , sed velut quoddam inanime nihil omnino agere , merèque passivè se habere. Ergò liberum est hominis arbitrium non à coactione tantum , sed etiam à necessitate ; cum posse hominem DEO excitanti , & vocanti assentire , & dissentire non aliud sit , quàm ipsa libertas indifferentiæ.

8. Probatur 3. Ex Definitionibus Sum. Pontificum, Imprimis in Bulla Pii V. & Gregorii XIII. Contra Michaëlem Bajum traditur, libertatem, quæ in nostris operibus reperitur, non esse solum à coactione, sed libertatem indifferentiæ, & sine hac non esse peccatum, nec liberum simpliciter. Prohibetur insuper illa propositio: *Quod voluntariè fit, etiamsi necessariò fiat, liberè tamen fit, & sola violentia repugnat libertati hominis naturaliter.* Deinde Innocentius X. Anno 1653. inter quinque propositiones damnatas Jansenii tertio locò hanc ponit: *Ad merendum, & demerendum in statu natura lapsæ non requiritur in homine libertas à necessitate, sed sufficit libertas à coactione.* Subjungit Pontifex: *Hæreticam declaramus, & ut talem damnamus.*

Opinatur equidem Jansenistarum versipellis Grex, sese Vaticanum vitare fulmen, si dicat, SS Pontifices meritò postulare ad merendum, vel demerendum libertatem à necessitate naturali, & cæca; meritòque dampnare tertiam illam propositionem, eoquòd sufficerent non excludat hanc naturalem necessitatem; de hac autem nec cogitare Jansenium, cum non naturalem, sed simplicem duntaxat necessitatem contendat conciliari cum libertate ad merendum, vel demerendum requisita.

Verùm per has ipsas frivolas nugacitates sese magis, & suum Pastorem prostituit. Nam ecce! SS. Pontifex dictam propositionem damnavit in sensu à Jansenio in-

tento: ergò cùm Janſenius naturalem neceſſitatem exclu-
dat à libertate, fatentibus illis, nec ea in parte cenſuræ
ſubjaceat, manifeſtè ſequitur, damnatam fuiſſe in tertia
ipſius propoſitione neceſſitatem illam, quam vocat ſim-
plicem, hoc eſt, inſuperabilem ad unum determinatio-
nem; aliàs ſibi Pontifex ſinxiffet hoſtem, qui nunquam
exitit. Cur autem SS. Pontifex non addiderit in dicta
propoſitione: *à neceſſitate etiam ſimplici voluntaria ad unum
determinante*, ratio eſt: tum quia nomine neceſſitatis,
prout diſtinguitur à coactione, ſemper intelligitur illa
neceſſitas etiam voluntaria ad unum determinans. Tum
quia Janſenius ex profeſſo docet lib. 6. de gratia Chriſti
cap. 6. Coactionis nomine ſe intelligere etiam neceſſita-
tem illam merè naturalem: ergo S. Pontifex excludendò
à libertate coactionem, hoc ipſo excluderet dictam ne-
ceſſitatem merè naturalem, & cæcam.

9. Probatur 4. Teſtimoniis SS. PP. qui conſenſu
unanimi in hanc veritatem ita conſpirant, ut Calvinus
lib. 2. inſtitut. cap. 2. & 3. fateatur, ſe in hac parte diſce-
dere à PP. tam Græcis, quàm Latinis. Sed quis non
videt intollerabilem Hæretici impudentiam, qui ſuum
unius judicium tot ſanctiſſimis, doctiſſimiſque Scriptori-
bus, quibus Chriſtus Eccleſiam ſuam regendam, docen-
dàmque commiſit, præponat? Quia verò Janſeniſtæ
ſuum errorem palliare conantur autoritate S. Auguſtini,
hæc illis non eripienda ſolum, ſed etiam opponenda erit,
Itaque

I. Sic in rem noſtram loquitur S. D. in lib. de quan-
titate animæ cap. 36. *Datum eſt animæ liberum arbitrium,
quod qui nugatoriis ratiocinationibus labefactare conantur, uſque
adeò cæci ſunt, ut ne iſta ipſa quidem vana, atque ſacrilega pro-
pria voluntate ſe dicere intelligant.* Et lib. I. contra duas
Epift.

Epist. Pelag. c. 2. *Quis nostrum dicat, inquit, quod primi hominis peccato perierit liberum arbitrium de humano genere? Libertas quidem periit per peccatum, sed illa, que in paradyso fuit, habendi plenam cum immortalitate iustitiam.* Quid clarior pro libero hominis arbitrio etiam post Adæ peccatum? sed ulterius, & 2. lib. de gratia Christi cap. 47. ita de concordia gratiæ cum libero arbitrio docet Augustinus: *Ista questio, ubi de arbitrio voluntatis & DEI gratia disputatur, ita est ad discernendum difficilis, ut quando defenditur liberum arbitrium, negari DEI gratia videatur; quando autem asseritur DEI gratia, liberum arbitrium putetur auferri.* Ex quo sic arguo. S. Augustinus constituit liberum arbitrium in ea libertate, quam non nisi difficillimè cum gratia efficaci conciliari posse iudicavit. Sed id de libertate à coactione iudicare non potuit tantus Doctor; ad conciliandam enim solam libertatem à coactione cum gratia efficaci requiritur & sufficit, ut voluntas possit simul necessariò & spontè velle. Hoc autem ita planum, & per se clarum est, ut à nemine Terminos apprehendente, possit in dubium vocari. Certè si Augustinus non alium agnovisset libertatem præter libertatem à coactione, unico syllogismo totam difficultatem exsufflasset, ita ratiocinando: *Liberum hominis arbitrium sola ledit vis coactiva, sed gratia etiam efficacissima nullam secum affert vim coactivam: ergò gratia etiam efficacissima non ledit liberum hominis arbitrium.* Deinde lib. de gratia & libero arbitrio cap. 1. profitetur, hunc à se librum fuisse conscriptum eo fine, ac scopo, ut illos confutaret, qui ex eo, quòd gratia DEI necessaria sit homini ad justè, rectèque vivendum, illiusque efficacia inferebant, sublatum esse liberum arbitrium: *Quoniam sunt, inquit, qui sic gratiam defendunt, ut negent liberum hominis arbitrium.* At si liberum arbitrium,

arbitrium, quod asserit & propugnat Augustinus solam dicit libertatem à coactione, quid necesse fuit integrum librum conscribere, cum allatò syllogismo totam rem potuisset conficere?

3. Liberum hominis arbitrium secundùm statum, quem habet in homine viatore, consideratum, esse facultatem benè vel malè agendi pro arbitrio positis omnibus ad agendum prærequisitis palam eloquitur lib. de Grat. & lib. Arbitr. cap. 2. ubi S. D. refert hæc verba Ecclesiastici: *Ipse ab initio fecit illum, & reliquit illum in manu consilii sui. Si volueris, conservabis mandata &c.* Quibus verbis Scriptòr Sacer describit liberum arbitrium hominis. Illis autem recitatis, sic profequitur S. Augustinus: *Ecce apertissimè videmus expressum liberum, humane voluntatis arbitrium* Unde sic argumentum fieri potest. S. Augustinus liberum hominis viatoris arbitrium constituit in ea facultate, quam homini viatori attribuit Ecclesiasticus; atqui Ecclesiasticus attribuit homini viatori potestatem benè vel malè agendi pro arbitrio, & absque omni antecedenti ad benè, vel malè agendum necessitate intrinseca: ergò.

4. Non minùs ad merendum & demerendum in hoc statu, necessariam esse facultatem benè vel malè agendi pro arbitrio positis omnibus ad agendum prærequisitis manifestè innuit lib. de nat. & grat. c. 65. ubi ad hæc Hieronymi verba: *Liberi arbitrii nos condidit DEUS, nec ad virtutem, nec ad vitia necessitate trahimur; alioquin ubi necessitas est, nec corona, nec damnatio est:* exclamat S. D. *Quis non agnoscat? quis non toto corde suscipiat?* Atqui manifestè S. Hieronymus verbis laudatis ad meritum & demeritum requirit immunitatem in agente ab omni necessitate etiam voluntaria. Loquitur enim de necessitate simpliciter,

simpliciter, & consequenter de qualibet necessitate antecedenti, sive violenta sit sive non. Denique totam libertatem indifferentiæ in homine lapsa circa bonum & malum manifestè ostendit, L. 2. contra felicem Manichæum cap. 4. ubi sic ait S. D. *Habet unusquisque in voluntate, aut eligere, que bona sunt, & esse arbor bona: aut eligere, que mala sunt, & esse arbor mala.* Atqui Electio boni vel mali est libertas indifferentiæ; ergò. Et hæc sufficiant pro authoritate S. Augustini.

10. Probatur nunc libertas indifferentiæ 5. ratione Theologica. De fide est, hominem in statu naturæ lapsæ mereri, & demereri: ergò habet id omne, quod requiritur ad merendum, & demerendum; atqui ad merendum, & demerendum requiritur libertas ab omni necessitate intrinseca antecedente, nec sufficit libertas à coactione, ut etiam fide constat, & ostensum est N. 8. ergò homo in statu naturæ lapsæ habet libertatem à necessitate simplici.

11. Probatur 6. alia ratione. Quia, si non daretur libertas indifferentiæ, tunc quidquid homo ageret, non esset vituperio, & supplicio; nec præmio, & laudè dignus: *Peccati enim teneri reum quempiam, quia non fecit, quod facere non potuit,* inquit S. Augustinus in lib. contra Manich. cap. 12. *Summa iniquitatis est, & insania.* Hinc monita, adhortationes, leges, prohibitiones, præcepta essent omninò supervacanea: hinc ad omnem morum licentiam via amplissima, ut ait idem Augustinus lib. de vera Religione cap. 14. *Si non voluntate malè facimus, nemo objurgandus omninò, aut monendus: quibus sublatis Christiana Lex, & Disciplina omnis Religionis auferatur necesse est.* Quæ quidem omnia ita absurda sunt, ut non tantum hæc abhorreant Christiani, sed etiam Ethnici, & Mahometani,

Mahometani. Et sanè miror, quosdam reperiri, qui libertatem indifferentiæ agnoscant domi, & tamen negent in Cathedris. Quis enim eorum est, qui domi non exardescat, si honorabilis uxor sit infidelis, si liberi inobsequentes, si Domestici proditores?

His denique omnibus accedit quotidiana experientia, quâ sentimus, nos in objecta non impetu quodam rapi, veluti bruta animantia, sed ex libera determinatione in ea ferri. Quod quidem omnibus ita compertum est, ut S. Augustinus in L. contra Manich. cap. 11. dicat. *Nonne hoc canunt & in Montibus Pastores, & in Theatris Poëta, & indocti in Circulis, & Docti in Bibliothecis, & Magistri in Scholis, & Antistites in Sacris locis, & in orbe terrarum genus humanum?*

§. III.

Authoritas non obstat Libertati Indifferentiæ.

12. **O**bstaculum I, ex Scriptura. Hæc frequenter in-
nuit in homine lapsò nullam esse libertatem in-
differentiæ: ergo &c. Ant. p. 1. Ex Jerem. cap. 10.
*Scio Domine, quia non est hominis via ejus, nec viri, ut am-
bulet, & dirigat gressus suos.* 2. Ex Isaia cap. 26. *Domine -- omnia opera nostra operatus es nobis.* 3. Ex Proverb.
cap. 21. *Cor Regis in manu Domini: quocunque voluerit, in-
clinabit illud.* 4. Ex Matth. cap. 7. *Non potest arbor bona
malos fructus facere, neque arbor mala bonos fructus facere.*
5. Ex Apostolo 2. Corinth. *Non quod sufficientes simus
cogitare aliquid à nobis.* 6. Ex eodem ad Rom. 7. *Non
quod volo bonum, hoc ago; sed quod odi malum, illud facio.*
7. Ex

7. Ex eodem eod. cap. *Videō autem aliam Legem in membris meis repugnantem Legi mentis meae, & captivantem me in Lege peccati, quae est in membris meis.* 8. Ex 1. Joan. 3. *Omnis, qui natus est ex DEO, peccatum non facit; quoniam semetipsum in eo manet: & non potest peccare; quoniam ex DEO natus est.* 9. Denique Exod. 9. dicitur DEUS *indurasse cor Pharaonis.*

R. II. a. & oppono Adversariis nostris textus pro Conclusionē allatos. Ad prob. 1. Dico, Non esse hōminis viam ejus, quantum ad executionem electionis, utpote in qua homō impediri potest, ut quotidiana constat experientia: non verò, quantum ad ipsam electionem suppositā DEI gratiā. Ita SS. Martyres, etsi impediebantur vinculis, ne fugā se subducerent, erant tamen liberrimi ad fidem vel profitendam, vel negandam.

Ad 2. Dico, DEUM operari quidem omnia opera nostra nobis, sed non sine nobis ex propria determinatione operantibus. Itaque hoc loco Scriptura dicit tantum, quod nihil operemur, nisi cum DEO nobiscum operante. Sed hoc non est contra rationem libertatis, de qua hic pugnamus. Nam sicut praesentia luminis non destruit, sed complet potentiam liberè videndi, ita praesentia auxilii Divini non tollit, sed complet potentiam liberam: & sicut lumen ita cooperatur nobiscum ad Visionem nostram, ut videamus, quia volumus; ita Divinum auxilium nobis ad actionem nostram cooperatur, ut agamus, quia volumus, & ex propria determinatione volumus agere.

Ad 3. Dico, Locum illum vel intelligi iterum debere de executione electionis, vel eatenus cor Regis in manu Domini est, quatenus DEUS per suam scientiam mediam videt, quod, si Regi concessurus sit hanc, vel
 C
 illam

illam gratiam, eundem liberè consensurum, adeóque
 spectandum ad illam partem, quam DEUS vult.

Ad 4. Dico. Per arborem híc intelligi posse vel vo-
 luntatem efficacem, ut docet S. Augustinus, vel homi-
 nem ipsum. Si per arborem intelligatur voluntas efficax,
 sensus est: homo habens bonam voluntatem efficacem,
 quandiu illam habet, non potest malum agere. At bo-
 nam illam voluntatem liberè habuit ex auxilio gratiæ.
 Similiter habens malam voluntatem, quandiu illam ha-
 bet, non potest bonum agere, sed illam liberè habet,
 & potest cum auxilio gratiæ habere aliam bonam; &
 haberet, si consentiret gratiæ. Si verò intelligatur homo
 ipse, sensus est: Homo bonus, quæ bonus non potest
 malum agere, neque homo malus, quæ malus potest
 bonum agere. Sed homo bonus potest fieri malus dis-
 sentiendo gratiæ, quod potest, & quæ talis posset facere,
 & faceret malos fructus, seu opera mala: & homo ma-
 lus cum adiutorio Divinæ gratiæ potest fieri bonus, ei-
 dem consentiendo.

Ad 5. Dico. Ibidem addi: *Sed sufficientia nostra ex
 DEO est.* Quamvis igitur nos ex nostris naturæ viribus,
 & absque gratia non sumus sufficientes ad salutariter agen-
 dum; sumus tamen sufficientes per gratiam DEI, quam
 saltem ut sufficientem DEUS nemini denegat, ut tenent
 Cathol. DD. in Tract. de Grat.

Ad 6. Dico. Per illa verba Apostolum velle osten-
 dere nil aliud, quam se non esse liberum ad motus, &
 actus appetitûs sensitivi, à quibus etiã contra suam vo-
 luntatem inclinatur ad malum, non verò quòd ab his
 motibus necessitetur, ac si diceret: non sentio inclina-
 tionem ad bonum, quam vellem habere, sed econtra
 experior

exerior inclinationem, seu propensionem indeliberatam ad malum, quam nollem sentire.

Ad. 7. Dico. Hominem captivari in Lege peccati improprie dicti, non autem proprie dicti. Duplici itaque modo peccatum summi potest, *proprie*, & *improprie*. Primò modo accipitur, ut est actus liberè positus, vel omissus contra Legem æternam DEI, alterò modo, ut est ipsa concupiscentia alliciens ad peccatum, quæ idè dicitur peccatum, quia oritur à peccato, scilicet originali, & ad peccatum inclinat. Per peccatum autem, in cuius lege captivamur, intelligit Apostolus concupiscentiam, quæ est habitualis propensio ad malum: cuius quidem motus necessariò sentimus, & sic eà captivamur, sed his non necessariò obsequimur, & sic non necessariò peccamus.

Ad. 8. D. a. Non potest peccare pro sensu composito gratiæ sanctificantis. c. a. pro sensu diviso, seu peccato illius destructivo n. a. &c.

Ad. 9. Dico. DEUM obdurasse Pharaonem triplici modo. 1. *Negative*, subtrahendò illi gratiam fortem, & efficacem, qua cor ejus emolliretur; licèt enim dederit gratias sufficientes, cum quibus absolutè potuisset se Pharaeo convertere, prævídít tamen DEUS Pharaonem isdem non cooperaturum. 2. *Permissive*, scilicet permittendò, ut Pharaeo pergeret in sua obstinatione; item permittendò Diabolo, ut hic obstinatioem redderet; cum interea Pharaeo illius suggestionibus potuisset resistere. 3. *Occasionaliter*, monstrandò miracula Moyse, infligendò plagas horribiles, easdem iterum auferendò, inspirandò bonas cogitationes, ex quibus tamen omnibus Pharaeo occasionem sumpsit persistendi in sua voluntate,

ut patet ex ipsis Scripturæ Verbis ; nam post plagas aggravatum est cor Pharaonis, & non audivit.

13. **Obstaculum 2.** Ex Augustino. 1. In Enchiridio cap 30. docet Hyponensis per peccatum originale amissum, atque extinctum esse liberum arbitrium: *Liberò, inquit, arbitriò malè utens homo, & se perdidit, & ipsum.* - - *Cùm liberò peccaretur arbitriò victore peccato, amissum est & liberum arbitrium.* ergò. 2. L. I. contra duas Epist. Pelag. c. 3. ait: *Voluntas (Peccatorum) libera est in malis, quia delectatur malis:* ergo ad demerendum sufficit libertas à coaëctione. 3. L. I. operis imperfecti. Contra Julianum disputans frequenter repetit, per peccatum Adæ indutæ esse necessitatem peccandi, præsertim cap. 105. disertè ait: *Multum erras, qui necessitatem nullam putas esse peccandi. Vel eam non intelligis, illius peccati esse penam, quod nulla necessitate commissum.* En! juxta August. peccatum Adami nulla necessitate, sed liberè commissum est: nunc verò dicitur necessitas peccandi; & hæc ipsa necessitas pæna est primi illius peccati. 4. L. 3 de Lib. Arbitr. cap. 3. docet, actum aliquem hoc ipso liberum esse libertate arbitrii, quòd sit in nostra potestate. Sic enim loquitur S. D. *Voluntas nostra (id est volitio) nec voluntas esset, nisi esset in nostra potestate. Porro quia est in potestate, libera est nobis.* Atqui ex eodem volitio etiam necessaria est in nostra potestate: ergo ex Augustino volitio, etiam necessaria, libera est libertate arbitrii: ergo necessitas simplex non repugnat juxta Augustinum libero arbitrio. 5. Cit. Lib. I. operis imperfecti n. 100. sic ait: *Si liberum non est, nisi quod duo potest velle, id est, bonum & malum, liber DEUS non est, qui malum non potest velle, de quo etiam ipse dixisti: DEUS esse, nisi justus, non potest. Siccine DEUM laudas, ut ei auferas libertatem?* ergo juxta S. Augustinum
ad

ad libertatem non requiritur indifferentia ad utrumque, scilicet ad bonum & malum, sed datur vera libertas, tamen si voluntas sit determinata ad unum. Hæc sunt potiora loca, quæ Jansenius & alii hujus furfuris Augustinum sibi vindicare conantur. Sed perperam. Nam

R. ad 1. D. a. Docet amissum esse liberum arbitrium quoad substantiam, sive quoad facultatem ad utrumque indifferentem n. a. Docet amissum esse quoad ea dona, quibus in statu innocentiae erat ornatum. c. a. Augustinum Augustinus explicat ex dictis n. 9. Nempe Adamus ante peccatum ornatus erat gratia sanctificante, immortalitate, immunitate à rebellionem concupiscentiae, cæterisque donis gratuitis, quæ statum illius integritatis ultrà naturæ debitum excolebant. Implicitus non erat illis vinculis, sub quibus nunc gemit humanum genus, videlicet *ignorantia*, in intellectu; *malitia* in voluntate, id est, propensione voluntatis in malum: *concupiscentia* strictius sumpta in appetitu concupiscibili: *infirmate* in appetitu irascibili. Paucis: Adamus noster Progenitor ante lapsum liber erat à peccato, & miseria: hanc libertatem sibi & posteris peccandò perdidit, qui & in peccato nascuntur, & inter continuam luctam carnis cum spiritu miseram vitam traducunt: non verò illam, quæ dicit facultatem agendi, vel non agendi positis omnibus ad agendum requisitis.

R. ad 2. n. c. Nam S. D. per tò *Delectationem* intelligit deliberatam, ac liberam delectationem, quæ in amore libero consistit. Unde sensus est, quòd voluntas peccatorum liberè faciat malum, quod facit, quia liberè illud amat, & amandò, liberè de illo delectatur; omnis enim amor est delectatio; ut docet S. Thomas, & experientia.

R. ad 3. cum Honorato Tournelii D. Ant. Repetit per peccatum Adæ inductam esse necessitatem peccandi peccatō materialiter & improprie sumpto. Con. a. peccatō proprie ac formaliter sumpto, subd. vago, & indeterminato. Con. hoc vel illo determinato, ac restricto ad certum genus peccati n. a. vel adhuc D. repetit, seu agnoscit peccandi necessitatem ante gratiam con. cum gratia, subd. peccandi necessitatem moralem, id est, difficultatem abstinendi à peccato con. necessitatem physicam n. Rebello concupiscentiæ per peccatum Originale inducta voluntatem Divinā gratiā destitutam tanta vi urget ad malum, ut, quamvis peccata omnia, contra Legem merè naturalem pugnantia, vincere absolutè possit, eadem tamen omnia superare non possit, nisi cum summa difficultate. Imò non nunquam sese agglomerant eæ circumstantiæ, in quibus tanta est quasi lassitudo animi, tantum tædium ex frequentia tentationum, tanta vehementia & ardor passionis, tam debilis cognitio motivorum à peccato absterrentium, ut ex iis omnibus simul sumptis oriatur necessitas moralis admittendi peccatum aliquod determinatum, nisi liberum arbitrium speciali gratia contra tentationis impetum firmetur.

R. ad 4. n. imprimis m. nam juxta S. hunc Doctorem illud solum est in nostra potestate, de quo possumus pro arbitrio in utramque partem disponere; sic enim Lib. de Spirit. & Litt. cap. 31. loquitur: *Hoc quisque in potestate habere dicitur, quod, si vult, facit, si non vult, non facit.* Quod secundum communem loquendi idem sonat, ac posse pro arbitrio illud facere, vel non facere. Deinde potest allatum testimonium etiam ita D. voluntas nostra (actualis nimirum, seu volitio) si non esset in nostra potestate, non esset voluntas, id est, talis actus non procederet

cederet à voluntate tanquam libero arbitrio. Con. non procederet à voluntate tanquam natura vel quasi natura n. Nempe voluntas nostra seu potentia volendi dupliciter spectari potest: vel ùt liberum arbitrium, vel ùt natura. Primò modò spectata est indifferens ad utrumlibet, potest agere vel non agere. Alterò modo spectata non est ita indifferens, sed instar aliarum causarum naturalium agit necessariò, quia vel ab inclinatione naturali, vel saltem ab inclinatione adventitia naturalem imitante determinatur ad unum. Jam verò Augustinum tum hìc, tum alibi voluntatis nomine non naturam, sed liberum, & in utramque partem indifferens arbitrium intelligere constat ex pluribus locis, præsertim L. de duabus animab. contra Manich. qui duas in homine animas statuebant; unam naturà suà bonam, alteram suà itidem naturà malam. Ubi sic habet: *Ille anime (malæ nimirum, de quibus ibi sermo) si naturâ, non voluntate faciunt, id est, si libero & ad faciendum, & ad non faciendum motu carent, peccati reatu teneri non possumus.* En! Augustino idem omninò sunt: facere aliquid voluntate, & facere aliquid motu ad faciendum & non faciendum libero, ac indifferente.

Neque obgannias: S. Augustinum eodem Lib. libertatem definire, quòd sit *animi motus cogente nullo ad aliquid*: igitur motus, seu actus voluntatis jam est liber, modò non fiat coactè, tametsi fiat necessariò. Nam n. c. Augustinus, aliique Patres verbis: *cogo, & necessito* promiscuè utuntur, omnémque actum, qui ita ponitur, ut non possit non poni, coactum vocant, sive deinde talis actus sit juxta, vel contra inclinationem voluntatis. Certè quòd Augustinus loc. cit. coactionem hoc sensu accipiat, ex eo clarescit, quia Manichæi, quos insectatur, nunquam somniabant, quòd anima malum agat coactè in nostro sensu.

R. ad. 5.

R. ad 5. D. Aurelium hîc solum obiter reprehendere Julianum, quod minùs cautè & accuratè loqueretur, & videretur libertatem arbitrii, generaliter sumptam, restringere ad solam indifferentiam activam circa bonum, & malum, seu ad indifferentiam contrarietatis. In quo puncto meritò reprehenditur Julianus. Nam licèt libertas arbitrii, prout est in homine viatore principium meriti, & demeriti, sit etiam facultas benè vel malè agendi pro arbitrio; si tamen accipiatur generaliter, prout convenit DEO & hominì, seu secundùm rationem essentialem, solum est facultas eligendi hoc vel illud, hoc eligendi, vel non eligendi, seu libertas contradictionis. Nec aliud intendisse S. D. vel ex eo colligere est, quòd nunquam castiget Pelagianos, quòd libertatem arbitrii hominis viatoris describant per libertatem indifferentiæ circa bonum & malum. Qui plura de Authoritate S. Augustini desiderat, eruditissimos Petavium, Tournelii, & Simonet Consultat.

14. Obstaculum 3. Ex Thoma Angelico. Hic in 2. Dist. 25. q. 1. Art. 4. in ☉ ait: *Liberum arbitrium dicitur ex eo, quod cogi non potest.* Ergo sola coactio obest libertati.

R. Explico Angelicum: Liberum arbitrium dicitur ex eo tantùm, quod cogi non possit, n. a. & simul ex eo, quod possit agere, & non agere c. ant. & c. quod ad liberum arbitrium requiratur, ut possit agere, & non agere, abundè constat ex dictis. Pro doctrina verò Angelica ipse audiatur Angelicus. Nam q. 6. de malo (quæ est de electione humana) Art. Unic. in ☉ apertè docet, etiam necessitatem sinè coactione strictè dicta tollere libertatem. *Dicendum, inquit, quòd quidam posuerint, quòd voluntas hominis ex necessitate movetur ad aliquid eligendum; nec tamen ponebant, quòd voluntas cogeretur. - - hæc autem opinio*

opinio est heretica; tollit enim rationem meriti & demeriti in humanis actibus; non enim videtur esse meritorium, vel demeritorium, quod aliquis sic ex necessitate agit, quod vitare non possit.

f. IV.

Non obstat Ratio.

AB Authoritate satis tuti sumus. Removenda sunt jam obstacula non magna, substructa à ratione.

15. Obstaculum I. Omnis actus voluntatis est perfectè liber, tametsi necessarius: ergò. Ant. p. I. Omnis actus voluntatis, qui Duce rationis iudicio elicitur, perfectè liber est, tametsi necessarius: atqui omnis actus voluntatis humanæ Duce rationis elicitur: ergò. m. patet. quia, quoties voluntas modum agendi naturalem supergreditur, ipsa liberè agit; sed quoties iudicium rationis Ducem se præbet voluntatis, voluntas modum agendi naturalem supergreditur: ergò. Probatur 2. Omnis actus perfectè voluntarius, & non coactus, est verè liber; atqui omnis actus voluntatis voluntarius est nec coactus: ergò hoc ipso liber est, tametsi necessarius. Confirmatur. Libertatis negativa quasi proprietas est non cogi; sed ubique invenitur proprietas, invenitur & essentia, ad quam proprietas consequitur, ergo ubicunque voluntas agit incoactè, agit ibidem & liberè.

R. n. a. ad prob. I. n. imprimis m. Nam actus voluntatis, quo Spiritus S. in DEO procedit, ducem haud dubiè habet rationem: actus voluntatis, quo Beati DEUM intuitivè cognitum amant, ducem habet rationem, neuter tamen liber est, saltem in hoc sensu, ut ab ipso vo-

D

luntas

luntas seu DEI, seu Beatorum possit abstinere. Quin juxta Manichæos voluntas animæ bonæ ad bonum ferrea necessitate determinatur, tametsi hoc fiat duce ratione; neque enim docuerunt judicium hominis in omni suo actu extingui. Deinde D. m. omnis actus voluntatis, qui elicitur duce rationis judicio indifferenti, est perfectè liber. O. m. propter inferius dicenda - - si non habet illud indifferens, hoc est, quod proponit objectum indifferenter prosequendum, vel non prosequendum n. m. & D. m. atqui omnis actus voluntatis elicitur duce rationis judicio aliquo c. m. judicio indifferenti, n. m. non est dubium in omni actu voluntatis agentis ratione præditi præsupponi aliquod rationis seu intellectûs judicium; quia voluntas est potentia cæca, & in incognitum ferri non potest. Attamen ad veram actus voluntatis libertatem non sufficit qualecunque judicium rationis præcedens, sed indifferens. Unde actus qui non supponit tale judicium rationis indifferens à S. Th. dicitur esse ex instinctu naturæ, aut superioris causæ potiùs, quàm ex ordinatione rationis. Ad prob. m. n. m. Ratio est; quia sunt aliqui actus perfectè voluntarii, etiam absolutè necessarii, & in illis voluntas habet modum agendi communem cum cæteris rebus naturalibus, nempe determinativum ad unum. Igitur quoties judicium rationis ducem se præbet voluntatis, voluntas modum agendi naturalium non toties supergreditur.

Ad prob. 2. n. m. patet id exemplis primùm adductis, scilicèt: Processionis Spiritus S. & amoris Beatifici, qui actus haud dubiè non sunt coacti, sed perfectè voluntarii, non tamen liberi, sed necessarii. Ad Conf. n. m. non cogi enim proprietas est voluntarii in se spectati, prout præscindit à voluntario libero, & à voluntario necessario;

cessario; adeoque non est proprietas determinatè consequens essentiam liberam. Agere igitur incoactè est veluti genus superius ad agere liberè, & agere necessario seu non liberè. Quapropter nullatenus inferri potest: iste actus voluntatis est incoactus: ergò est liber; nam potest etiam esse necessarius; sicut inferri non potest: est animal: ergo est homo; quia potest esse brutum.

16. **Obstaculum 2.** Voluntas nostra neque est indifferens ad eligendum inter bona æqualia, nec inter inæqualia: ergo simpliciter non est indifferens ad eligendum: consequenter in homine non datur libertas indifferentiæ &c. ant. p. 1. de bonis æqualibus; cùm enim voluntas sit potentia rationalis, non potest unum bonum præferre alteri. Ant. p. 2. de bonis inæqualibus. 1. Ratione mox indicata, quæ à fortiori procedit de bonis inæqualibus. 2. Bonum minus in comparatione majoris habet rationem puri mali; quia excessus majoris boni respectu minoris est purum bonum, consequenter negatio illius est purum malum: sed voluntas non est libera ad eligendum purum malum: ergò. 3. Voluntas ex amore finis non potest eligere medium minùs utile relicto utiliore e. g. medicinam minùs salubrem relicta salubriore: ergo neque potest eligere minus bonum relicto majori.

R. n. a, quoad utrumque, saltem si bona illa ponantur esse heterogenea. Ratio est 1. à priori; quia in bono etiam minore proponitur aliqua bonitas, propter quam potest amari. In majore verò nulla proponitur bonitas, propter quam necessariò debeat amari. 2. à posteriori; evidens enim est ab experientia, quod peccatores præferant bonum delectabile bono honesto absolutè majori. Ad p. primi membri D. m. nisi proponat ratio, ut præferendum; hoc est, nisi proponat tale bonum, quod possit

possit præferri, & eligi præ alio con nisi proponat, quòd sit necessariò præferendum n. m. ex quo patet responsio ad probationem primam secundi membri. Ad secundam D. Ant. in bonis heterogeneis id procedit n. homogeneis tr. In bonis heterogeneis datur in majori bono defectus alicujus boni, qui non reperitur in minore. Ad tertiam D. ant. nisi in medio minùs utili appareat bonitas alterius rationis, quæ non apparet in medio magis utili tr. si appareat n. a. vel subd. si finis ametur amore efficacissimo, ita, ut quis velit illum absolutè consequi modo, quo potest, certiore con. secùs n.

17. **Obstaculum 3.** Christus liber fuit ad mortem, cujus mandatum à Patre acceperat: atqui non fuit indifferens in adimplendo illo mortis subeundæ præcepto, quia, cum ab intrinseco vi unionis Hypostaticæ impeccabilis fuerit, non potuit illud transgredi: ergo salvatur vera libertas sine indifferentia. 2. Christus in eliciendo actu amoris Beatifici liber fuit, cum per eum sibi, & nobis meruerit: atqui tamen indifferens non fuit ad hujusmodi actum amoris beatifici: ergo. 3. Defacto damnati obligantur ad non peccandum, & tamen non possunt non peccare e. g. blasphemare: ergo.

R. ad. 1. Varias esse hac in parte Theologorum sententias. 1. Multi negant Christo impositum fuisse præceptum rigorosum moriendi. 2. Alii dicunt Christo impositum quidem fuisse tale præceptum, sed quod iste liberè acceperit, imò petièrit à Patre suo Cælesti. 3. Alii dicunt, Christum facta suppositione hujus præcepti non fuisse quidem amplius liberum formaliter, & immediatè ad substantiam mortis, sed tantùm ad circumstantias v. g. ad mortem crucis inter tot opprobria &c. quidquid sit, etiam si non possemus exponere, quomodò stet libertas

bertas Christi cum ejus impeccabilitate, ac præcepto subeundæ mortis, quod à Patre accepit; nihilominus firma semper, ac constans staret veritas Catholica, quod **Christus** in ipsa morte obeunda, quod à Patre mandatum acceperat, adimpleverit, & liberè mortuus fuerit. Cæterum ex hoc ipso rectè probatur, Christum fuisse liberum, quia impositum est ei præceptum.

Respondent ad 2. nonnulli apud Tournelii n. m. ratio horum est, quia **Christus**, inquit, per alios, quàm Amoris Beatifici actus & sibi, & nobis meruit; cum actus illi necessarij omninò in ipso fuerint. Juxta hos igitur per illos amoris actus meruit, quos tanquam viator meruit. Alii verò **D. Christus** in eliciendo actu amoris Beatifici liber fuit, prout amor ille in Creaturas tendebat, con. prout spectabat Divinam bonitatem intuitivè cognitam. neg. Bonitas, inquit, Divina per amorem Beatificum dupliciter attingi potest. 1. In se immediatè, & absolutè, sub qua consideratione actus amoris Beatifici, nec liber est, nec indifferens; sed planè necessarius. 2. Prout Divina Bonitas ad Creaturas se extendit, seu est ratio formalis diligendi Creaturas; sub qua Consideratione amor ille liber in Christo fuit & indifferens: poterat enim has, vel illas Creaturas hoc, vel illo actu amoris non prosequi.

R. ad 3. n. Suppositum, quòd in inferno physicè sint necessitati ad peccatum. Deinde peccatis illis non respondet nova pœna essentialis distincta à pœna debita peccatis in hac vita Commissis: & hæc peccata nunquam ampliùs remittuntur. Contrarium in hominibus viatoribus contingit.

ARTICULUS II.

• Utrùm cum Libertate Indifferentiæ
Hominis stare possit Prædeterminatio
Physica ?

DUm præsentem controversiam, quæ sæculo decimo sexto ingentes strepitus Religiosas inter animas excitavit, pauculis rimari cogito, mentem unà subeunt Constitutiones Pauli V. Urbani VIII. Innocentii X. Alexandri VII. quibus cautum est, ne alterutra pars, sive ea, quæ Bannesium, seu illa, quæ Molinam sequitur, quidquam pro sua sententia publicis typis committat. Quia tamen, non obstantibus his Summorum Pontificum Decretis, permissum est utrique parti opinionem suam publicè dictare, probare, contrariam refellere, de utraque disputare, sine Censura tamen, ac convitiis, quin & impressis Thesibus utriusque partis lustrare fundamenta, utar hac licentia, & scrupulos nonnullos, quibus cæcutientis mei ingenii Caligo vexatur, amicè proponam: execrans convitia, execrans censuras.

§. I.

Note Preambule.

18. **N**Ot. 1. Bannesii Discipulos ad omnem actum liberum hominis requirere, præter concursum simultaneum influxum quendam physicum, & prævium, seu entitatem, aut qualitatem, quæ causet actum creaturæ

turæ liberum, habeatque cum hoc connexionem, quæ frustrari non possit, ita, ut impossibile sit, dari ejusmodi influxum physicum, quin detur actus liber. Hunc concursum prævium usitatò vocabulò Prædeterminationem, seu Præmotionem Physicam nuncupant: docentque, eam à solo DEO in animam infundi, & per eam intrinsecè compleri voluntatem ad agendum, ita, ut sine illa voluntas non possit actualiter talem actum elicere: præterea eam antecedere operationem creaturæ liberæ, non quidem prioritate temporis, sed naturæ, & ordine causalitatis: nec esse in nostra potestate, saltem quoad suam existentiam, illam habere, vel non habere, impedire, vel non impedire. Unde communiter ab iisdem describitur, *quòd sit Realis motio à solo DEO procedens, causæ create transeunter impressa, & prioritate naturæ præcedens ipsius operationem, per quam causa creata efficaciter excitatur, applicatur, ac determinatur ad operationem conformiter suæ naturæ eliciendam.* - - Porro voluntatem illam, quam DEUS habet dandi hanc Prædeterminationem vocant *Decretum prædeterminans*, seu prædeterminationem activam & æternam: qualitatem verò, seu entitatem illam per tale Decretum à DEO in animam infusam, appellant *Prædeterminationem passivam*, & in tempore à DEO datam.

19. Not. 2. Bannesianos duplex distinguere genus prærequisitorum. Alia nempe, ut ajunt, sunt *potentialia*, seu per quæ causa secunda completur ad esse *proximè potentem agere*; & alia sunt *actualia*, per quæ causa secunda libera completur ad esse *actu agentem*. Prærequisita potentialia v. g. in Petro ad amandum, juxta ipsos sunt indifferentia activa voluntatis, judicium indifferens, indifferentia objectiva, & cætera hujusmodi, quæ conjungi possunt

possunt tam cum amore, quam cum non amore. Vid. n. 3. Præter requisita hæc potentialia adstruunt unum aliud, quod actuale vocant, & est ipsa Prædeterminationis passiva, quæ dicitur prærequisitum actuale, quia causam secundam liberam jam completam prærequisitis potentialibus applicat, actuat, & determinat ad unum numerum actum. Et inde est, quòd dicant, Prædeterminationem non se tenere ex parte actus primi, quia scilicet non est unum ex prærequisitis potentialibus; sed se tenere ex parte actus secundi, quia est prærequisitum actuale. Unde inferunt Prædeterminationem non tollere libertatem, Ex his ulterius

20. Not. 3. Pariter ab iisdem distingui duplicem potentiam proximam, *Habitualementem* nempe, & *actualementem*. Potentia proxima habitualis juxta ipsos est causa secunda libera completa omnibus prærequisitis potentialibus: Potentia verò proxima actualis est eadem causa secunda habens insuper ipsam Prædeterminationem physicam passivam. Unde aliter ipsi, ac nos, causam creatam liberam in actu secundo explicant. Nos asserimus, causam secundam liberam in actu primo esse causam habentem omnia prærequisita ad posse proximè agere, ita, ut nihil desit ipsi, quam ipsa operatio actualis, per quam fit causa in actu secundo, seu causa actu causans, illi verò propugnant, causam in actu secundo dicere omnia prærequisita ad posse proximè agere, & prætereà non dicere actualem operationem, sed tantum physicam prædeterminationem. Hinc Petrus, quantumvis prædeterminatus ad amorem, liberè tamen amat, quia habet potentiam proximam non amandi, potentiam scilicet habitualementem, non actualem: nam prædeterminatio est prærequisitum, ut ajunt, actuale: igitur non tollit libertatem. His notatis.

S. II.

§. II.

Libertas Indifferentiæ Hominis non videtur stare cum Prædeterminatione physica.

Authores, qui hac in parte nobiscum sentiunt, non in medium producant; plures enim sunt, quàm ut hæ pagellæ capere queant. Argumenta verò ad firmandam assertionem sequentia depromo.

ARGUMENTUM I.

21. **M**Otio DEI efficax, cui liberum arbitrium hominis resistere non potest, vel dissentire, non videtur posse stare cum libertate creata indifferentiæ; sed liberum arbitrium hominis non potest resistere Prædeterminationi physicæ, quæ est motio DEI efficax: ergo. m. colligitur ex Concilio Trid. quod contra novatores, præsertim impium Calvinum Sess 6. can. 4. sic decernit: *Siquis dixerit, liberum hominis arbitrium, à DEO motum, & excitatum, nihil cooperari assentiendo DEO excitanti, atque vocanti, neque posse dissentire, si velit - anathema sit. m.* verò probatur. Resistere, & dissentire motioni & vocationi Divinæ nihil aliud est, quàm tali motioni, & vocationi conjungere dissensum, seu ejus activitatem vincere; sicut vicissim obtemperare vocationi est cum ea conjungere consensum; atqui cum prædeterminatione physica conjungere dissensum, & ejusdem activitatem superare est metaphysicè impossibile: ergo resistere, & dissentire Præmotiõni huic est impossibile; atqui liberum arbitrium non potest id, quod est

E

meta-

metaphysicè impossibile: ergo non potest resistere, aut dissentire dictæ Præmotioni. Confr. potentia resistendi motioni, quæ per se habet vim insuperabilem trahendi, est potentia Chymærica; nam esset potentia superandi id, quod est essentialiter insuperabile: atqui Præmotio physica juxta suos Patronos est motio habens per se vim insuperabilem, & indeclinabilem trahendi: ergo potentia resistendi Præmotioni videtur Chymerica. Ad hoc Argumentum ab Adversariis duplex opponitur Exceptio.

Exceptio I.

22. **Q**Uam fundant in sensu diviso & composito, ita respondentes, quod equidem liberum arbitrium non possit dissentire stante Præmotione in sensu composito, possit autem hoc in sensu diviso. Sed attendi hic accuratissimè petunt, quod *ly compositum*, & *divisum* non appellent supra Compositionem, & Divisionem Præmotionis, sed supra Compositionem, & divisionem actûs & actûs, ita, ut sensus compositus sit: *voluntas cum actu*; & sensus divisus: *voluntas sine actu*. Unde ultrò fatentur, in sensu composito, e. g. amoris impossibile esse carentiam amoris aut odium, quia impossibile est, ut ames, & non ames, vel ut ames, & oderis efficaciter: sed hanc impotentiam, ajunt, oriri ex suppositione consequenti, nimirum: quod agas, non verò ex antecedente, & hinc subsumunt; atqui suppositio consequens non tollit libertatem: ergo nec Prædeterminatio. Ut autem ostendant hanc suppositionem esse consequentem, utuntur obviâ instantiâ, & ita discurrunt. In instanti *a*, quo sedeo, non possum non sedere; & tamen necessitas sedendi non est necessitas antecedens: ergo etiam necessitas omittendi odium

compositi & divisi non tangit punctum difficultatis : ergo. Ant. p. quia , quando quæritur , an motio DEI efficax componi possit cum libertate Humani arbitrii , nemo quærit , utrum cum actuali amore stet potentia ad omissionem amoris , seu an posito amore maneat in sensu diviso remota saltem , vel conditionata potentia ad odium ; sed unicè quæstio proponitur de eo , utrum posita prædeterminatione ad amorem maneat voluntas libera ad amandum ? liberè autem amat , qui ita amat , ut possit non amare , si velit ; atqui posita prædeterminatione ad amorem non ita amat voluntas , ut possit non amare , quia prædeterminatio est infruabilis : ergò. 3. Ad liberè amandum plus requiritur , quàm potentia amandi ; nam Beati habent hanc potentiam , & tamen non amant DEUM liberè : requiritur ergo , ut in priori naturæ nihil adsit , quod potentiam necessitet ad amandum ; atqui in priori naturæ adest Prædeterminatio v. g. ad amorem : ergo. 4. Sicut sedens non amittit potentiam standi , ita ligatus catenâ insolubili non amittit potentiam ambulandi , nempe in sensu diviso Bannesianorum ; atqui vincetus tali catenâ non propterea manere dicitur proximè liber , & expeditus ad ambulandum : ergo nec prædeterminatus ad actum manet proximè liber ad omissionem , vel ad actum oppositum. 5. Ipsa actio Hominis à DEO moti , & excitati inseparabilis est ab actione DEI moventis , & excitantis ; neque enim intelligi potest , voluntatem à DEO moveri , quin simul intelligatur mota , & excitata : ergo sensus ille compositus non potest cadere in actionem voluntatis à DEO motæ , & excitatæ , quin simul cadat etiam in actionem DEI moventis. Sed si hoc est verum , sicut innegabile est penetranti terminos , & sinistrò partium studiò non corrupto , manifestè adversarii debent relabi

relabi ad illum sensum divisum & compositum, qui cadit supra ipsam Prædeterminationem, ita, ut sensus compositus dicat *voluntatem & Prædeterminationem simul*; sensus verò divisus *voluntatem solam*. Ergo nihil juvat adversarios recens inventa explicatio sensûs compositi & divisi, sed potius incidunt in scyllam, dum cupiunt vitare Charibdim. Quàm verò absurdus, & ridiculus sit sensus compositus & divisus voluntatis cum Præmotione, vel sine hac, à pari clarescit. Quippe, si quis servatâ proportionem diceret, hominem vinculis constrictum ambulare posse in sensu diviso, id est, si solvantur vincula, non verò posse in sensu composito, id est, si vincula remaneant, utique ab omnibus cachinis exciperetur? quis enim hoc revocet in dubium? ita meritò etiam debent rideri, qui taliter respondent in negotio Prædeterminationis. 6. Si nihilominus sensum Compositum constituat *voluntas cum actu*, quæro à Bannesianis, an voluntas prædeterminata tunc, quando habet prædeterminationem, possit non agere in actu secundo, vel non possit non agere? si potest non agere, eo ipso potest fallere præscientiam DEI: adeóque licet DEUS qualitatem prædeterminantem imprimat voluntati pro priori ante actum secundum, non scit tamen infallibiliter, spectatâ hac solâ prædeterminatione voluntatis, sitne secuturus certò actus secundus, nec ne. Quod est contra hypothesin Prædeterminantium, qui desumunt infallibilitatem Præscientiæ Divinæ à solo Prædeterminatione, non autem ab ipso actu secundo. Quod si verò tunc, quando habet Prædeterminationem, non potest, non agere voluntas: ergo est suppositio antecedens, seu necessitas agentis antecedens ad actum secundum: ergo voluntas necessitatur ex suppositione antecedente: ergo tollitur

libertas. 7. Denique miror, quod velint adversarii in lucem pro sua domo producere illam instantiam à sessione petitam, cum tamen tam parum sit ad rem, quam lux ad tenebras. Etenim, quod necessitas sedendi eo instanti, quo sedeo, sit consequens, ratio in aprico est, quia in priori naturæ, nihil adest, quod me cogat ad sedendum: e contra in priori naturæ, quo me DEUS prædeterminat ad amorem, adest aliquid, quod me necessitat ad omissionem odii; adest enim prædeterminatio ad amorem impossibilem cum odio: ergo adest necessitas antecedens, & non consequens. Quæ igitur sit paritas? quæ utriusque combinatio?

Exceptio II.

24. **Q**Uam opponunt cum Contensonio Tom. I. Diff. 4. c. 2. ubi magniloquis verbis docet, voluntatem posse quidem resistere, & abjicere motionem physicè Prædeterminantem, sed nunquam restitutam, nunquam abjecturam, eoquod Prædeterminatio non tollat potentiam resistendi, sed solum conferat invictam voluntatem non resistendi; quod, inquit, sufficere tum ad libertatem salvandam, tum ut in virtute ipsius interna certò cognoscatur voluntatis consensus. In rebus quippe moralibus vera dari potest ad aliquid faciendum potestas, quæ tamen nunquam in actum erumpit. E. g. potest quidem absolute loquendò, gravis aliquis, ac sapiens Magistratus Theatrum ascendere, ac mimum agere, tametsi nunquam futurum sit, ut ascendat, & rem tam infulsam peragat. Quin hoc ipsum, addunt illi, in opinione RR. solvendum occurrit; utpote juxta quos potest absolute voluntas gratiæ congruæ dissentire, tametsi nunquam contingat, ut ipsi dissentiat. Sed

25. Neque

25. Neque hæc Exceptio tenet. Sic enim rursus *Replico* 1. Dissentire actu DEO sic Præmoventi, seu præ-determinanti est quid impossibile, & Chymæricum, ut supra diximus: ergò voluntas tam parùm potest actu dissentire, quàm parùm possit efficere Chymæram; nam potentia ad actum Chymæricum evidenter nulla est, & Chymerica: ergo voluntas tali motioni non solum non resistet, sed nec potest resistere, saltem potentiã vera, & reali, hoc est, non Chymerica. 2. Ista potentia moralis fictitia prorsus & illusoria est, quæ in tot hominum millibus, qui hactenus vixerunt, aut deinceps victuri sunt, actum nunquam obtinuit, nec unquam obtinebit, Profectò vera, & realis æstimari non debet hæc potentia; imò potius impotentia, & quidem morali major censenda est. Nam & apud Philosophos, & apud Theologos impotentia moralis est tantùm summa rei faciendæ difficultas, quæ, licèt rarissimè, at interdum saltem rem obtinet. Atqui non ita est respectu Prædeterminationis physicæ, cui per infinita spatia temporum, & in tanta hominum multitudine ne quidem semel continget, ut ei resistatur, eoquòd essentialis sit, ac omninò infallibilis ejus connexio cum voluntatis consensu. 3. In gravi illo Magistratu, cujus exemplum ponitur, non residet vera & moralis facultas in publico Theatro mimum agendi, tametsi eã nunquam defacto usus ille sit. Nam habet ille quidem Organicam, seu Mechanicam mimum agendi facultatem; at nullatenus moralem. In homine quippe mente ac ratione prædito facultas moralis aliquid agendi aliquo motivo morali, & sanæ rationis excitari debet; atqui nullum in casu proposito excogitari potest tale motivum; ergo in gravi illo Magistratu non est moralis potentia. En! quantum faveat Bannesianis exemplum Magisteratus!

gistratus! 4. Similiter tela in nos retorta non nisi in irritum cadunt, & à scopo plus cælò aberrant. Quòd enim homo nunquam resistat gratiæ congruæ, cui semper potest resistere, oritur ex certitudine scientiæ mediæ, per quam DEUS certò cognovit, quid homo in his, vel illis circumstantiis facturus sit. Quapropter impotentia resistendi, aut si placuerit, necessitas obsequendi gratiæ congruæ, tantùm consequens est, quæ supponit liberam voluntatis determinationem à DEO prævisam; cum autem falli non possit Divina præscientia, necesse est necessitate hypothetica, & consequente ea fieri, quæ DEUS præscivit. Econtra in systemate Bannesiano quàm longissimè res se aliter habet, utpote in quo Prædeterminationi physicæ nunquam resistitur, & hoc quidem ex necessitate quadam antecedente orta ex Decreto DEI absoluto.

ARGUMENTUM II.

26. **Q**uidquid inducit necessitatem antecedentem operationem, & hanc essentialiter & infallibiliter infert, repugnat libertati: Atqui Prædeterminatio inducit necessitatem antecedentem operationem, & hanc essentialiter, & infallibiliter infert: ergò repugnat libertati. m. ostenditur ab exemplis, sic visio Beatifica, negatio cognitionis indifferentis tollunt libertatem indifferentiæ ad amandum DEUM, amentia, somnus, ebrietas tollunt libertatem ad operandum moraliter, catenæ insolubiles, carcer in eluctabilis tollunt libertatem ad ambulandum, aut fugiendum idèò; quia inferunt necessitatem antecedentem, & faciunt, ut homo non

non possit fugere, ambulare, agere moraliter &c.; & hoc ideò faciunt, quia sunt aliquid inevitabiliter, & essentialiter connexum cum amore, negatione operationis moralis, fugæ aut ambulationis. *m.* verò sic probatur. Nam 1. Prædeterminatio saltem *aliquo modo* antecedit operationem hominis; aliàs enim non foret amplius Prædeterminatio, Præmotio, ut ex terminis patet: non foret DEUS primum movens, primum Determinans: id quod Thomistæ semper urgent. 2. Est ab intrinseco, & ex essentia sua tam efficax, ut infallibiliter inferat actum, & tanta infallibilitate, ut stante Prædeterminatione impossibile sit non sequi actum; hæc est enim proprietas illius, ut non diffitentur Bannesiani. 3. Juxta Mariophilum Anselmum necessitas antecedens est causa, ut res sit; consequens verò est illa, quam res facit; atqui Prædeterminatio facit actum, non actus Prædeterminationem; quia nec mediatè, nec immediatè pendet ab exercitio voluntatis creatæ: ergo &c. Contra hoc palmare argumentum fit nihilominus

Exceptio I.

27. **Q**ua protestantur adversarii, eam necessitatem, quam Præmotio inducit, esse *antecedentem*, sed potiùs *consequentem*, seu ex suppositione talem, vel, ut clariùs & magis ad captum loquantur, esse *necessitatem consequentia non consequentis*, sicut, licet quælibet conclusio ex præmissis necessariò sequatur necessitate consequentiæ, non tamen sequitur necessariò necessitate consequentis, ita, ut sit absolutè in materia necessaria. Eodem modo afferunt, ex Prædeterminatione sequi quidem actum necessariò, non verò sequi actum necessarium;

F

atqui

atqui necessitas consequentiæ, & ex suppositione, non tollit libertatem : ergo.

28. Accepto exceptionem hanc, & ita Replico 1. Etiam si necessitas illa tantum oriretur ex suppositione, si tamen illa necessitas nullò modò sit libera voluntati creatæ, eo ipso tollitur libertas indifferentiæ, & fit necessitas absoluta, si purificetur conditio, atqui Præmotio, seu Prædeterminatio non est libera voluntati: ergo. mr. non est dubia. Sic enim necessitas Beatorum ad amandum DEUM, licet sit ex suppositione visionis Beatificæ, tamen tollit libertatem; quia scilicet visio Beatifica ipsis non est libera. mr. redditur clara ex eo, quia non est, neque fuit in potestate voluntatis creatæ tollere, vel impedire illam suppositionem, cum soli DEO sit libera.

2. Antecedenter simpliciter necessitatus ad conditionalem, & purificationem conditionis, est antecedenter necessitatus ad conditionatum, ut patet rursus in visione Beatifica respectu Beatorum; sed prædeterminatus, ad consensum est antecedenter simpliciter necessitatus, & determinatus ad hanc conditionalem: *si existit prædeterminatio, existit consensus*, & ad purificationem conditionis: *existit Prædeterminatio*, utique soli DEO liberam: ergo est antecedenter necessitatus ad conditionatum, seu consensum. m. patet, quia non est in potestate prædeterminati, ut existat vel non existat Prædeterminatio, vel ut hac præsentem dissentiat Prædeterminatus, ut ipsi Banesiani, si tamen nolint sua deserere principia, fateri debent.

3. Id, quod sequitur necessariò ex antecedente prorsus inevitabili, est necessarium non tantum necessitate consequentiæ, sed etiam consequentis; sed ita sequitur actus ex prædeterminatione: ergo. mr. patet rursus in visione Beatifica. m. p. Si actus ex prædeterminatione non

non ita sequatur necessario, tunc Petrus e, g. Præmotus ad amorem potest falsificare propositionem istam à me conceptam: *Petrus amat*; igitur & falsificare consequens in hoc syllogismo, qui ponitur in Darii: *Omnis Præmotus ad amorem amat*: *aliquis (nempe Petrus) est præmotus, ergo aliquis (Petrus) amat*: atqui Petrus non potest hoc meum consequens falsificare, nisi falsificet etiam antecedens; ergo. Subsummo. Atqui hoc non potest: ergo. *m.* videtur manifesta; cum enim in syllogismo Categorico sit idem objectum antecedentis, & consequentis, & eadem utriusque veritas objectiva, nemo potest impedire veritatem consequentis, qui non impediatur etiam veritatem antecedentis, & nemo falsificare potest consequens, qui non falsificat etiam antecedens. *m.* subsumpta *p.* Petrus non potest falsificare meum antecedens, nisi falsificet majorem aut minorem. Majorem falsificare non potest; cum in sententia Bannesianorum sit propositio æternæ veritatis, & potius cælum & terra transitura sit, quam ut unquam Prædeterminatio componatur cum carentia actûs prædeterminati. Sed nec minorem falsificare potest, quia, non dissentibus adversariis, dare Præmotio- nem seu Prædeterminationem est soli DEO liberum.

29. Neque effugiunt aciem gladii Bannesiani, et si confugiant ad virtualem illam & eminentem continentiam libertatis & voluntatis Creatæ in libertate, & voluntate Divina; ac si hoc ipso, quod Prædeterminatio sit consequens ad libertatem Divinam, eadem sit æquivalenter consequens ad nostram libertatem, & voluntatem. Nam hoc modo omnis excogitabilis necessitas erit tantum consequens, adeoque nec Visio Beatifica, nec gratia Calvinistica, nec victrix Delectatio Jansenii, nec fatalis astrorum necessitas potest lædere nostram libertatem,

cùm omnia hæc dici possint consequi hoc modo ad nostram libertatem æquivalenter, id est, ad libertatem Divinam, quæ nostram eminenter continet. Igitur ut necessitas aliqua sit tantùm consequens, debet esse consequens voluntatem non tantùm Divinam, sed & Creatam, & ab hac debet esse evitabilis; atqui hoc non contingit in systemate Prædeterminantium: ergo. Unde hac via ad summum monstrant, necessitatem esse solùm consequentem ad Prædeterminationem physicam, prout hæc oritur à DEO, non autem ad actum nostrum liberum, prout hic procedit à voluntate nostra: consequenter quòd Prædeterminatio, & actus sit quidem DEO liber, non autem, quòd liber sit etiam Creaturæ.

Exceptio II.

30. **Q**ua omnes nostros conatus penitus convelli sibi persuadent. Nam dicunt: omne quidem aliquo modo antecedens actum, & essentialiter connexum cum illo, & à ponente actum inimpedibile tollere libertatem actûs, si illud antecedens constituat actum primum proximum Creaturæ, secùs verò, si illum non constituat, sed tantùm actum quendam intermedium, vel actum secundum. Prædeterminationem autem physicam esse extra actum primum: igitur hunc manere indifferentem. Verùm ista

31. Haud persuadent, ut à statione mens nostra moveatur. Sic enim *Replico I.* Præmotio seu Prædeterminatio debet se tenere ex parte actûs primi proximi: ergo nulla est exceptio Bannesianorum. Ant p. Horum nemo negat, imò defendunt omnes, quòd Prædeterminatio sit ipsa gratia efficax, Complementum, ac perfectio actûs primi,

primi, & tota destinetur, ut tollat facultatis indifferentiam, indeterminationem, &, ut loquuntur, potentiam; atqui gratia efficax, complementum &c. tenent se ex parte actus primi proximi: ergo. m. p. SS. PP. & Concilia efficaci gratiæ communiter attribuunt vim, & virtutem influentem in nostros actus. Sic D. Aurelius L. 3. de Lib. Arbit. c. 16. expressè dicit: *Ille facit, ut faciamus, præbendo vires efficacissimas ad agendum*: & L. I. ad Simpl. c. 2. gratiam efficacem appellat *vocationem effectricem bonæ voluntatis*; Concilium verò Trid. asserit, *nos cooperari gratiæ*; atqui hæc omnia significant actum primum proximum: ergo. 2. Si prædeterminatio non constituit actum primum proximum, etiamsi naturâ sit prior ad operationem, etiam sustineri poterit, quod applicatio causæ ad effectum dispositiones passi, negatio impedimenti inaufeabilis, & similia non constituant actum primum proximum. Quid repugnet? quod enim aliqui velint, illa solùm ad actum primum proximum pertinere, quæ possunt esse sine actu secundo, planè gratis est excogitatum, & falsum esse liquet in causis necessariis. 3. Sive antecedens illud constituat actum primum proximum, sive non; si tamen detur in illo instanti, in quo ponendus est actus, tollet libertatem hujus: ergo. p. Ant. Si tale antecedens non relinquit actum primum proximum liberum & indifferentem, manifestè tollit libertatem hujus; atqui priùs est verum: ergo & posterius. m. p. Ut actus primus proximus liber sit, & indifferens, includere debet negationem omnis impedimenti, quod essentialiter impediret unum extremum libertatis, & simul inaufeabile foret, & inimpedibile à potentia illa, quæ actum liberè potest ponere; atqui certum clarumque est, quod, si pro aliquo instanti determinato detur tale ante-

cedens e. g. prædeterminatio ad actum determinatum, non possit in actu primo proximo includi negatio prædeterminationis: alias sequeretur id, quod fieri nequit, nempe dari in eodem instanti contradictoria; daretur enim prædeterminatio, & simul illius negatio, cum utique juxta omnes Philosophos actus primus & actus secundus in eodem instanti se habeant. 4. Juxta Bannesianos verum est dicere: Prædeterminatio non destruit libertatem, quia non constituit actum primum proximum; atqui nihil hoc dicto absurdius: ergo. m. vix negabunt. m. verò sic ostendo. Actus primus proximus est ipsa libertas indifferentiæ, seu una pars illius: ergo dicere: Prædeterminatio non destruit libertatem, quia non constituit actum primum proximum, est idem, ac dicere: Prædeterminatio non destruit libertatem, quia non constituit libertatem. Unde autem hæc nova causalis, exclamat Romanæ Scholæ Heros, profundissimus Joannes de Ulloa? num ut res unæ sint essentialiter oppositæ cum aliis, necesse est, quòd sint constitutiva illarum? num negatio Petri desinit opponi essentialiter cum Petro ex eo, quòd illum non constituat? ane hunc destruit, quia illum non constituit? nemo sanæ mentis id certò dicturus est. Ergo similiter ex eo, quòd prædeterminatio non dicatur constituere actum primum proximum, inferri sine grandi absurdo non potest, quòd illum non destruat. 5. Rursus nec actus ille intermedius, præterquam quòd sit recens figmentum, libertatis rationem salvat: ergo. p. Ant. Si adest Prædeterminatio ad actum, ubicunque illa sit, tunc non datur in voluntate hominis negatio, seu absentia impedimenti inaufertibilis, & inevitabilis; sed tunc non datur indifferentia, seu libertas ad agendum, vel non agendum expedita, sed potius impedita,

data, quia deesset aliquod libertatis requisitum, ut consideranti patet: ergo. Deinde etsi productio actus secundii, seu actio productiva alicujus effectus non se teneat ex parte actus primi proximi, ut per se est evidens: nihilominus si quis non habet in libera potestate productionem, neque habet in libera potestate actum secundum producendum; atqui prædeterminatus non habet in sua potestate productionem; cum non habeat in sua potestate prædeterminationem, quæ est essentialè requisitum ad productionem actus, nec eam pro libitu acquirere potest: ergo neque habet in sua potestate actum secundum. Verum de his infra redibit sermo.

ARGUMENTUM III.

31. **S**I Prædeterminatio necessariò requiritur ad actum liberum, sequitur eum, qui liberè, & culpabiliter omittit amorem DEI præceptum, non habere libertatem, & sufficientiam ad amorem præceptum; hoc in terminis implicat: ergo. seq. m. p. Ille non habet libertatem & sufficientiam ad amorem præceptum, qui nec habet actu, nec potest per se acquirere, quod est indispensabiliter necessarium ad actum amoris præceptum, sed qui liberè, & culpabiliter omittit amorem DEI præceptum, in principiis Bannesianorum nec habet actu, nec in ejus potestate est, ut acquirat aliquid indispensabiliter necessarium ad amorem præceptum. Scilicet prædeterminationem ad amorem; hæc enim non est in potestate Creaturæ: ergo. m. teste Bximio est principium notissimum urbi, & orbi. Quomodo enim potest dari adæquata sufficientia, ubi deest requisitum aliquod

quod prorsus essentialè, & inacquiribile? Idem patet ab inductione. Qui non habet, nec pro libitu potest acquirere cibos, oculos &c. non habet libertatem, & sufficientiam ad commestionem Ciborum, ad visionem per oculos &c. ergo à pari. Declaratur. Elicere amorem præceptum juxta Bannesianos est amare dependenter à Prædeterminatione, seu, quod idem est, conjungere amorem cum prædeterminatione ad amorem; aliter enim amorem elicere juxta ipsos est impossibile; sed qui non habet actu, & non potest pro libitu acquirere Prædeterminationem ad amorem, non habet libertatem, aut sufficientiam ad conjungendum amorem cum Prædeterminatione, ut iterum manifestum est: ergo. Argumentum hoc usurpavit S. Augustinus Lib. de Prædest. SS. ubi sic habet: *Nemo sibi sufficit vel ad incipiendam, vel ad perficiendam fidem, quoniam fides, si non cogitetur, nulla est, & non sumas idonei cogitare &c.* Quasi diceret: quia nemo habet, nec pro libitu habere potest cogitationem primam salutarem, & supernaturalem, ideo nemo se solo habet sufficientiam, & libertatem ad fidem.

Exceptio.

33. **Q**UÀ tandem querulis contra nos vocibus fatentur, non sibi in mentem venisse, negare unquam id, quòd Prædeterminationem acquirere, vel impedire sit extra limites nostræ potestatis. Sed cautè tamen distinguendo ita magistrant, ut agnoscant quidem, Prædeterminationem esse impedibilem *terminativè*, non verò *originativè*, ac si esset in potestate hominis eam habere vel abicere. *Quidam Clarissimus æquè ac eruditissimus Thomista in suo Tractat. de DEO Uno. q. 4. Art. 5. § I. n. III rem*

rem ita explanat: esse nimirum Præmotionem in potestate nostræ voluntatis per hoc, quòd DEUS moveat voluntatem ut motus ab illa potente resistere, vel non resistere moti finis, & non resistente huic moti, ut ita DEUS naturâ prius negativè moveatur à voluntate nostra, & illi homines careant Præmotione, qui huic moti positivè resistunt, illi habeant, qui non resistunt.

34. Veneror præclarissima verba. Nihilominus Replico 1. Hæc Exceptio omninò labefactat totam machinam Bannesii de absoluto Primatu DEI. Quippe si Creatura libera potest impedire, vel acquirere Prædeterminationem, determinatio libera creaturæ jam præcedit in aliquo genere Prædeterminationem DEI, adeoque Creatura jam est in aliquo genere primum Determinans, primum movens, primum impediens, & motio DEI dependet, & consequitur ad exercitium libertatis creaturæ. Nec sic defenditur amplius Prædeterminatio illa, quæ fuit acerbis studiis disputata in famosis illis Congregationibus de Auxiliis, sed aliqua quasi Prædeterminatio. 2. Cujus terminus est impedibilis, illud ipsum, si sit essentialiter connexum cum termino, etiam est impedibile; atqui juxta datam Responsonem impedibilis est terminus Prædeterminationis, nempe consensus: ergo & ipsa prædeterminatio non *terminativè* duntaxat, sed etiam *originativè*. m. patet. m. p. qui enim potest impedire formam, etiam potest impedire unionem formæ, & sic de cæteris: ergo à pari. 3. Vel voluntas movet DEUM, ut aliquid positivè agens, vel ut purè omittens non necessariò (omissio enim necessaria in potestate voluntatis non est) sed ut omittens liberè resistere moti finis? si primum: ergo prius poneret actum, ad quem requiritur Præmotio; de

qua redit quaestio, per quem alium actum sit acquiribilis & impedibilis: & sic vel itur in infinitum, vel devenietur ad primum actum liberum, vel ad primam Prædeterminationem, quæ per alium actum acquiri, vel impediri non potest. Sed neque secundum dici potest. Ratio est; quia intelligi non potest, in quo consistat illa non resistentia; an quoddam voluntas omnem actum consensûs, & dissensûs suspendat? an quoddam merè passivè se habeat, aut non ponat actum resistendi, seu dissentendi gratiæ excitanti? Atqui hæc prorsus absurda videntur; tum quia omninò dici non potest, imò & in fide periculosum est asserere, voluntatem se merè passivè habendò gratiam efficacem à DEO impetrare; pari enim ratione dici posset, per actus indeliberatos, qui à solo DEO fiunt in nobis sine nobis, eam mereri posse. Tum quia ponere actum non resistendi, seu dissentendi gratiæ sufficienti est aliquid positivum; est quippe actus liber, quo quis vulgè non resistere: sed talis actus necessariò in principiis Bannesianorum exigit physicam Prædeterminationem. Unde recurrit difficultas, quare uni detur illa Prædeterminatio, ut actu velit non resistere, alteri verò non detur. Tum quia suspensio actûs dissensûs, vel consensûs libera est: ergo includit actum voluntatis positivum, quo vult actum omnem suspendere. Sed ad hunc ipsum actum nõne requiritur Prædeterminatio physica? Nec dicendum, spectari hîc voluntatem in priori naturæ instanti, antequam DEO moventi consentiat: & hinc, si in priori illo instanti statim resistit, ac reluctatur, obicem ponere prædeterminationi, nec eam recipere: si verò non resistat, sed negativè se habeat, seu se moveri permittat, eam recipere. Nam sic manifestè sequitur, quòd liberum arbitrium nullâ gratiâ præventum possit facere, ut
detur

detur sibi gratia efficax, seu Prædeterminatio, & ita liberum arbitrium ex suis viribus obtinere possit gratiam efficacem, & sic gratia efficax esset pedissequa hujus negativæ Dispositionis; & sic initium salutis, & Prædeterminationis refunderetur in negativum libertatis usum, quem homo ex se, ac sine DEI concursu, seu actione habere, & ita se discernere posset. Quod certè Pelagianismum sapere videtur; idè enim, qui convertitur, habet auxilium efficax, seu Prædeterminationem, & qui non convertitur, non habet, quia hic restitit, ille non restitit motioni finis, uterque solò arbitriò. Et ita, licèt ista negativa Dispositio fortassis nihil esset physicè, esset tamen aliquid moraliter. 4. Quo in medio juxta hunc Clarissimum Authorem videret DEUS futuram illam voluntatis non resistantiam? an in Decreto suo absoluto; an extra Decretum? si extra Decretum: ergo aliqua est in homine dispositio ad gratiam, quæ non est absolutò DEI Decreto prædefinita, & consequenter non prævisa, cum in dicta Hypothesi non detur alia scientia contingentium, quam quæ fundata est in Decreto Prædeterminante: hoc verò ad illam non resistantiam minimè datur, Si in Decreto; redivit proposita difficultas, quid causæ sit, cur DEUS absoluto suo Decreto velit unum non resistere, non alterum.

§. III.

Lustrantur Argumenta Bannesianorum.

35. **A**rgumentantur 1. DEUS prædeterminando ad amorem agit per modum liberi; ergo non tollit libertatem.

R. 1. istam argumentationem : *DEUS est Primum liberum : ergò præsentè Prædeterminatione creatura liberè agit, esse falsissimam, quia inter libertatem DEI, & Creaturæ non datur Metaphysica connexio, adeoque ex libertate DEI non infertur libertas creaturæ. Nam si daretur Methaphysica connexio, tunc valeret ab opposito consequentis ad oppositum antecedentis ista argumentatio: Præsentè Prædeterminatione Creatura liberè non agit : ergò DEUS non est Primum liberum.* Hæc autem valere non potest ; aliàs valeret etiam ista : *Præsentè catena insolubili creatura liberè non agit : ergò DEUS non est Primum liberum.*

R. 2. n. c. Nam licèt DEUS sic prædeterminandò voluntatem non lædat libertatem suam, lædit tamen libertatem alterius, scilicet causæ creatæ liberæ, quæ etiam lædi potest ab agente libero. Sic enim homo recusans mori, licèt à DEO liberè determinetur ad moriendum, non moritur tamen liberè, sed necessariò, quamvis eum DEUS sic determinet per modum liberi.

36. Replicant. Illud non tollit, sed potius perficit libertatem, à quo voluntas habet, quòd se liberè movere, ac determinare possit ; sed hoc habet voluntas à DEO vi Prædeterminationis, ergò &c. m. p. Ab eo voluntas creata habet, quòd se liberè movere possit, ac determinare, quòd est radix, & causa non tantùm libertatis nostræ, sed etiam exercitii libertatis ; atqui Prædeterminatio physica est radix, & causa nostræ non tantùm libertatis, sed etiam exercitii libertatis : ergò. m. p. Quia infinita Divinæ voluntatis efficacia per essentiam debet causare, quidquid est perfectio creata : ergò cùm exercitium libertatis actuale sit perfectio quædam creata, causari debebit ab infinita Divinæ voluntatis efficacia, ita, ut

ut per hanc res habeant non tantum fieri absolute & quoad substantiam, sed etiam quoad modum, sive commodo, quo illas vult fieri; adeoque si vult liberè fieri, fiant liberè: ergo.

R. 1. Cur Bannesiani non eodem modo inferunt, quod DEO Divite omnis homo sit Dives, & DEO vivente omnis Creatura sit vivens? Deinde libertas Divina est radix libertatis ad Pœnitentiam salutarem, ane idè damnati habent libertatem ad salutarem Pœnitentiam, aut ligatus catenâ est verè liber ad fugiendum? absit hoc vel somniare.

R. 2. c. m. D. m. Hoc habet vi Prædeterminationis indifferentis tam ad actum, quàm hujus negationem, seu ad non actum c. m. Hoc habet vi prædeterminationis determinantis ad unum, qualis est Bannesiana n. m. & c. & sub hac distinctione cæteras probationes. Nec nos negamus omnem omninò motionem, etiam præviam, cum gratia utique prius illuminet intellectum, excitet, & moveat voluntatem ad bonum; sed illam duntaxat, qua voluntas ita determinatur ad unam partem contradictionis, ut non sit in illius potestate stante hac motione elicere partem alteram contradictionis. Hoc implicare dicimus, sicut & illud, quod prædeterminatio determinet ad modum agendi liberè. Implicat enim, ut prædeterminatio determinet ad modum agendi non determinatè, cum hoc ipso non esset prædeterminatio; id autem manifestè sequitur, si dicatur, prædeterminationem determinare ad modum agendi liberè, quia libertas dicit modum agendi indifferenter, adeoque indeterminatè. Deinde, quando DEUS prædeterminat, intendit terminum: *neesse est*; si autem determinat ad modum, ut res fiat liberè, intendit terminum: *contingenter*.

jungantur ergò hi duo termini cum suis definitionibus, & formetur argumentum in contrarium hoc modo: illud est necesse fieri, quod non potest aliter fieri; & illud est contingenter fieri, quod potest aliter fieri: ergo juxta Adversarios, quando DEUS vult actum prædeterminatum sequi contingenter, vult illum ita sequi, ut possit aliter fieri, & simul etiam ita, ut non possit aliter fieri: ergo DEUS vult idem simul esse, & non esse. Sanè perinde est, ac si dicerent, DEO suppetere modum ita prædeterminandi ad unum, ut voluntas sit indeterminata, ita tollendi indifferentiam, ut maneat indifferens, ita denique necessitandi, ut libera persistat; nam necessitas libertati, determinatio ad unum indeterminati & indifferentiæ ad utrumlibet essentialiter opponitur. Denique hoc ipsum est in quæstione; an talis prædeterminatio congruat causis liberis, & earum modum agendi liberè non impediatur? en petitionem manifestam principii!

37. Instant. 1. Etiam actio voluntatis liberè operantis est infallibiliter connexa cum una parte contradictionis tantum, & tamen non lædit libertatem: ergo nec Prædeterminatio, licet sit essentialiter connexa cum una tantum parte contradictionis. 2. Habitus Charitatis supernaturalis est impossibilis cum odio, & cum omissione amoris, in casu amoris præcepti; & tamen voluntas cum habitu Charitatis liberè amat: ergo etiam, licet physica Prædeterminatio sit impossibilis cum actuali positione dissensus, exinde tamen non sequitur, quòd tollat libertatem. 3. Decretum DEI de mundo producendo est impossibile cum omissione mundi, & insuper infallibiliter inferens productionem mundi; & tamen productio mundi est libera: ergò etiam, licet præde-

prædeterminatio sit impossibilis cum dissensu , tamen actio est libera.

R. ad 1. n. c. Disparitas est ; quia actio liberè ponitur à voluntate cum omnimoda indifferentia ad oppositum, neque est aliquid antecedens causalitate ipsum exercitium libertatis, cum ipsa sit exercitium libertatis ; ac præterea etiam est in potestate voluntatis, ut possit eam à se dividere, contrarium de Prædeterminatione physica hucusque audivimus.

R. ad 2. n. c. Disparitas est ; quia, licet voluntas stante habitu Charitatis non possit elicere actuale odium, aut non ponere amorem in casu, quo ejusmodi amor præcipitur, potest tamen pro libitu tollere impedimentum hoc, videlicet ipsum habitum Charitatis, qui impedit, quo minùs tale odium possit elici ; at verò voluntas non potest tollere, vel impedire prædeterminationem.

R. ad 3. n. c. Disparitas est ; quia DEO fuit liberimum habere tale Decretum de producendo mundo, vel illud non habere : ergo sicut poterat non habere illud Decretum, sic poterat non producere mundum : at verò Creaturæ non est liberum habere, vel non habere Prædeterminationem. Igitur nec est illi liberum habere, vel non habere id, quod haberi, vel non haberi nequit, nisi habita, vel non habita Prædeterminatione.

38. Argumentantur. 2. Tandiu stat proxima libertas, quandiu manet actus primus proximus indifferens ad agendum & non agendum ; sed iste manet, etiamsi ponatur Prædeterminatio : ergo. m. est evidens. m. p. Si Prædeterminatio non ingreditur actum primum proximum, & nihil etiam tollit ex actu primo proximo indifferenti manet actus primus proximus indifferens ad agendum,

agendum, & non agendum: sed prædeterminatio non ingreditur actum primum proximum, neque tollit aliquid ex actu primo proximo indifferenti; Nam quid illud?

R. n. m, ad Prob. omis: s minoris priori membra, cujus oppositum N. 31. luculenter ostendimus, nego posterius. Nam ad actum primum proximum indifferentem necessariò pertinet negatio, vel absentia cujuslibet insuperabilis impedimenti, seu talis, quod est essentialiter incompossibile cum uno termino libertatis, scilicet actu; vel omissione, simulque vitari, superari, vel impediri, vel abjici non potest à potentia, cui supervenit. Hæc autem negatio tollitur per Prædeterminationem physicam, qua DEUS me præmoveret ad actum; hæc enim est essentialiter incompossibilis cum omissione actus, & simul inevitabilis à me.

39. Replicant nonnulli I. gratis omninò asseritur, quòd ad actum primum proximum indifferentem pertineat negatio impedimenti insuperabilis; ergo.

R. n. a. Nam I. passim conceditur, saltem à sanioribus, actum primum proximum ad productionem effectus constitui per negationem impedimenti inaufertibilis. 2. Evidens est, quod potentia libera dari non possit, nisi sit potentia proximè expedita ad actum, & omissionem actus. At quomodò stat hæc potentia, si subjacet impedimento, quod est essentialiter incompossibile cum alterutro termino libertatis, &, quod potentia non potest impedire, vitare, vincere, vel abjicere? 3. Catena insolubilis non se tenet ex parte actus primi proximi ad cursum; qui tamen illa vinctus est, non habet potentiam proximè expeditam ad cursum, quia nempe vinculum incompossibile est cum cursu, & illud evitare non potest: ergo

ergo propter eandem rationem, licet prædeterminatio se non teneat ex parte actus primi proximi, tamen voluntas illam habens non est proximè expedita; & sicut negatio vinculi insolubilis spectat ad potentiam proximam ad ponendum liberè cursum, ita proportionaliter dicendum est de negatione Prædeterminationis.

40. Replicant 2. impedimentum est duplex: unum afficit, ligat, & arctat potentiam sicut insolubile vinculum, aliud tantum excludit, aut impedit conjunctionem oppositorum actuum, & tantum, facit, ut dum potentia conjungitur cum actu, non conjungatur cum ommissione actus. Et hujus generis impedimentum est Prædeterminatio physica. Atqui tantum negatio prioris impedimenti requiritur ad actum primum proximum: non verò posterioris &c.

R. n. suppositum m.^o Prædeterminatio, qua moveor ad actum amoris, non tantum impedit conjunctionem oppositorum actuum, sed insuper excludit, & impedit essentialiter, ac determinatè Carentiam, aut omissionem amoris, cum qua ne Divinitus quidem componi potest. Ergo si mea voluntas habet hoc impedimentum, neque potest illud vitare, vel abjicere, voluntas mea non minus est arctata, vel ligata, quam sit ligata potentia progressiva per insolubile vinculum. Et ratio ulterior est. Ideò vinculum insolubile ligat, & arctat potentiam meam progressivam; quia 1. essentialiter, & determinatè cursum impedit, sive quia vinculum est essentialiter impossibile cum cursu, neque possum illud abjicere vel impedire. 2. Quia vinculum hoc affert necessitatem sistendi, vel impossibilitatem currendi, quam superare non possum. 3. Quia nec currere possum in sensu composito, cum non possim componere cursum cum vinculo;

H

nec

neq̄ etiam in sensu diviso, cum abjicere, solvere, vel vitare non possim hoc impedimentum. Sed hæ rationes stant etiam contra Prædeterminationem, Quod si dicas, vinculum immediatè pedibus inhz̄rere, nunquid etiam Prædeterminatio voluntatem afficit immediatè tanquam subjectum? Deinde retorqueo ut prius; etiamsi Catena insolubilis non constituat actum primum proximum, tamen ejus negatio debet dari ex parte actus primi; ergo idem dicendum de Prædeterminatione.

41. Replicant alii 3. nescio, an seriò, vel potius ad declinandas difficultates. Hoc ipso, si Prædeterminatio non constituit actum primum proximum, constituit hunc illius negatio, ita, ut negatio ejus sit in signo priori naturæ, ipsa verò Prædeterminatio sit in signo posteriore, nempe in actu secundo intermedio. Imò videtur hoc dici debere: ergo. p. a. positò quod Prædeterminatio se teneat ex parte actus secundi intermedii (ut supponitur) erit illa in signo posteriore: ergo hoc ipso ejus negatio erit in signo priori naturæ. Quod probatur: Prædeterminatio in hujuscemodi supposito, & casu non existit in signo priori naturæ; quia non constituit actum primum proximum Creaturæ, qui est in signo priori: ergo hoc ipso negatio Prædeterminationis erit in signo priori; consequenter constituit actum primum proximum. Consequentia videtur indubia; quia non existere rem in signo priori, & existere negationem rei in signo priori sunt unum idèmq̄. Priusquam huic Replicæ in forma responsionem jungam,

42. Notandum ex Physica venit, quòd Prioritas naturæ necessariò in suo conceptu involvat simultatem temporis inter prius, & posterius, quia est causalitas, connexio, seu formalis dependentia effectus à causa.

Quia

loris non constituit potentiam proximam ad calorem; aliàs in eodem instanti existeret negatio caloris pro priori, & calor pro posteriori signo naturæ. Sed sensus est, quòd calor non sit causa sui ipsius, vel constitutum causæ proximè completæ, sed effectus, & quid dependens à sole. Ex quo statim quivis literatus intellectus deprehendet, quàm absurdissimus sit iste arguendi modus: *Calor non est in signo priori naturæ: ergo in hoc signo priore erit negatio Caloris.* Ex eo enim, quòd calor non constituat actum primum proximum ad calorem, minime inferri potest, quòd hunc illius negatio constituat; aliàs unum contradictorium esset causa alterius, & contradictoria darentur simul in eodem instanti, sicut datur prius & posterius in eodem instanti. Hòc notatò

44. R. cum Clariss. P. Georgio Herman S. J. Disput. Theolog. de DEO volente. Q. 6. Art. 2. n. 2. ad p. c. 2. n. c. ad hujus p. c. a. n. c. cum ratione addita, quam evidenter elidit retorsio in instantia de calore prius adducta, cui hanc, ut vis conjuncta sit fortior, addo: in actu primo proximo libero ad amorem, seu in signo priore non datur adhuc amor, seu actus secundus amoris, ut est sole meridiano clarius, cum actus primus proximus liber ad amorem debeat esse conjungibilis cum utroque extremo libertatis (in sensu nempe diviso) & tamen negatio amoris non datur; nec dari potest ex parte actus primi proximi liberi, seu in signo priore ad amorem; aliàs in eodem instanti daretur amor, & negatio amoris, quod contradictionem implicat.

45. Instabunt I. Pro quolibet instanti reali debet existere alterutrum contradictorium, eoque quælibet res à parte rei realiter sit, vel non sit, ut est evidens; & consequenter, si ipsa res non detur, dabitur rei negatio:

tio : ergo etiam debet pro priori signo naturæ existere alterutrum contradictorium : ergo si in signo priori non detur prædeterminatio , pro eodem signo dabitur negatio Prædeterminationis.

R. n. c. Disparitas facilis est ; quia , quòd pro quolibet instanti reali debeat dari alterutrum contradictorium , persuadet ratio antecedenti addita ; at verò , ut alterutrum ex contradictoriis detur pro signo priore naturæ nulla evincit ratio. Imò hoc est impossibile ; quia neque calor , ut per se patet , neque negatio caloris potest dari pro signo priori , seu constituere actum primum proximum ad calorem ; alias esset causa sui contradictorii , & contradictoria in eodem instanti existerent , ut sæpè jam repetitum. Sic neque Musca , neque Muscæ negatio est in signo priori ad productionem Angeli : sic neque ignis est in priori signo ad amorem , neque negatio ignis , quia neque Musca , neque negatio Muscæ constituit actum primum proximum ad productionem Angeli , neque ignis , nec negatio ignis constituit actum primum proximum ad amorem.

Dicent. I. Signum naturæ prius existit pro aliquo instanti : ergo si pro quolibet instanti existit alterutrum contradictorium , hoc ipso etiam alterutrum existit pro signo priori.

R. n. c. Etiam illud , quod est naturâ posterius & effectus existit in toto illo instanti , in quo producitur ; idèd tamen non sequitur , quod existat pro priori signo. Ratio est ; quia , etsi toto illo instanti existat , non idèd constituit actum primum proximum , sed est effectus actus primi proximi : adeoque , quando aliquid negatur existere pro priori signo , non negatur existere in illo instanti tem-

poris, sed tantum indicatur, quod non constituat actum primum proximum.

Dicent 2. Juxta dicta effectus e. g. calor esset in posteriori signo, & non esset in priori signo: ergo cum hæc signa dentur in eodem instanti, in eodem instanti similiter effectus e. g. calor esset & non esset.

R. D. c. Esset simpliciter in eodem instanti, & non esset in priori signo. c. c. Esset simpliciter in eodem instanti, & non esset. n. c. Hæ propositiones non sunt contradictoriæ, vel impossibiles: calor non existit pro priori signo, calor existit pro posteriori signo naturæ; sensus enim illorum est; calor existit in toto instanti tanquam effectus procedens à causa, non autem constituit actum primum proximum. Quod autem hæ non sint contradictoriæ: Calor non est in priori signo: negatio caloris non est in signo priori, evidens est intelligenti terminos.

46. Instabunt 2. Possunt pro duobus instantibus temporis verificari contradictoria: ergo etiam pro duobus signis naturæ, quamvis in eodem instanti.

R. n. c. Disparitas in eo sita est; quia posse dari contradictoria, seu rem e. g. Joannem, & negationem illius pro duobus instantibus, omnes hucusque sapientes agnoverunt, nec quidpiam in hoc difficultatis invenerunt. Id enim quotidianæ mutationes ad oculum demonstrant. Sic dum res aliqua producitur seu generatur, in illo instanti productionis existit, & in præcedenti instanti datur negatio illius. Econtra si pro duobus signis naturæ, priore nempe, & posteriore, eodem instanti daretur res, & negatio ejus, unum contradictorium esset alterius causa, & sic à parte rei in eodem instanti existerent contra-

dictoria,

dictoria, quod fieri non posse lumine naturæ notum est, ut supra notavimus.

Reponent. Quamvis implicet pro eodem reali instanti temporis, idem simul esse, & non esse in eodem signo; non tamen idem simul esse & non esse in, & pro diversis signis naturæ implicat; quia hoc modo contradictoria non cadent supra idem secundum idem. Ergo nihil dictum.

R. n. a. Imò major apparet implicantia in hoc posteriori, quàm in illo priori. Quod sic ostendo. Dari contradictoria pro duobus signis naturæ, nempe priore & posteriore v. g. dari rem in signo naturæ priore & negationem rei in signo naturæ posteriore, vel vicissim, nihil est aliud secundum datam superius Doctrinam, quàm rem esse causam negationis sui ipsius, vel vicissim negationem rei esse causam sui ipsius rei: at verò dari contradictoria in eodem signo est nihil aliud, quàm dari contradictoria, quorum unum membrum non est causa alterius, sed utrumque est quasi simultaneum; atqui longè major implicantia intellectui partium studio non obturbato apparere debet in illo priori, quàm in hoc posteriori. Quid enim, quæso, majorem implicantiam involvere possit, quàm rem in reali instanti, quo existit, esse causam sui contradictorii, seu formalis destructivi sui in hoc ipso instanti, seu, quod idem est, *rem existere & simul non existere, & ideo non existere, quia existit?* vel econtrariò, negationem rei esse causam sui ipsius, seu contradictorii sui: vel, quod rursus idem est: *Rem non existere, & simul existere, & ideo existere, quia non existit?* Hæc adeò clara sunt, ut contrarium asserere inter actus voluntatis potius, quàm intellectus numerari mereatur.

47. Argumentantur 3. Prædeterminatio nobis im-
mittitur post judicium indifferens rationis, à quo pro-
ponuntur rationes utrinque invitantes; atqui impossibile
est, ut stante tali judicio indifferente non maneat liber-
tas, aut voluntas necessiter ad actum: ergo. Huc
etiam trahunt auctoritatem Angelici, docentis: quia ju-
dicium rationis ad diversa se habet, & non est determi-
natum ad unum, necesse est, quòd homo sit liberi arbi-
trii, atque per hoc etiam ostendere nituntur disparem
rationem inter vinculum insolubile.

R. 1. Hoc argumentò efficaciter non potest impug-
nari gratia necessitans Jansenii, quia etiam hæc relinquere
potest judicium indifferens, & tamen tollit libertatem
indifferentiæ. 2. Hæretici omnes, qui negarunt liber-
tatem indifferentiæ in natura lapsa, nunquam negarunt
judicium indifferens, & SS. PP. aut Controversiarum
Scriptores nunquam illos impugnarunt, quasi negassent
indifferentiam judicii. Igitur si indifferentia judicii dari
non posset sine vera libertate, tota Quæstio, quæ utique
fuit semper gravissima, fuisset de nomine; atque hære-
tici damnati essent, quia libertatem, quam re ipsa con-
cedebant, admittendò indifferentiam judicii, volebant
libertatem vocare. Quod nefas est dicere. 3. Si DEUS
homini nescienti Catenam insolubilem injiceret, vel si
per miraculum nollet ad motum Brachii, linquæ, vel
aliarum partium concurrere, maneret quidem judicium
indifferens, non tamen maneret proxima libertas: ergo
etiam si immitteret prædeterminationem. 4. Vel potest
cum cognitione indifferente stare simul impedimentum
essentiale, & inevitabile actûs, aut omissionis, vel non?
si posterius, nego, & pernego; stare posse prædetermi-
nationem cum indifferenti judicio. Si prius, quod mihi
extra

extra statum possibilitatis esse haud videtur : ergo Ban-
nesiani tantum salvant indifferentiam iudicii, non autem
salvant indifferentiam proximam voluntatis, & duntaxat
ostendunt, quod cognitio non necessitet inevitabiliter
ad actum, non autem, quod non ita necessitet Præde-
terminatio. 5. S. D. unice vult, quod iudicium indiffe-
rens, & comparativum sit radix libertatis, ac unum ex
requisitis, seu constitutivis ad libertatem. Ex quo sine
dubio pessimè inferitur, quod, si detur iudicium hoc in-
differens, eò ipso necessariò detur tota libertas proxima;
sicut ex eo, quod detur anima, pessimè inferrem, eo
ipso dari totum hominem; quia scilicet possunt deficere
alia constitutiva, & requisita ad libertatem. Quidnam
verò deficiat, quando immittitur Prædeterminatio, jam
N. 38. retulimus.

48. Argumentantur 4. Illa Præmotio Divina com-
ponitur cum libertate juxta Tridentinum, quæ juxta Cal-
vinum non componitur : sed juxta Calvinum non com-
ponitur, libertas humana cum gratia intrinsecè efficaci,
consistente in Decreto Prædeterminante : ergo juxta Tri-
dentinum componitur libertas humana cum gratia in-
trinsecè efficaci. Confr. 1. Quando Tridentinum dicit,
posse nos resistere gratiæ efficaci, potestatem illam intel-
ligit, quam negavit Calvinus; sed Calvinus negavit po-
testatem resistendi gratiæ intrinsecè efficaci : ergo dicit
nos posse resistere gratiæ intrinsecè efficaci, consequen-
ter Prædeterminationi. Confr. 2. Illa sententia in ma-
teria Dogmatica est conformior Conciliis, & præferen-
da, quæ longius recedit ab errore hæretico; sed talis est
sententia de Prædeterminatione, quia hæresis Calvini, &
Pelagii in hoc principio consistebat : *Gratia intrinsecè effi-
cax tollit libertatem.* Hinc Calvinus ita subsummit : atqui
I datur

datur gratia intrinsecè efficax : ergo non datur libertas. Pelagius autem : Datur libertas : ergo non datur gratia intrinsecè efficax : sed hoc principium evertit Doctrina Prædeterminantium , dum dicunt , libertatem minimè laxi per Prædeterminationem : ergo.

R. 1. indirectè , formando similes syllogismos. Illa Præmotio , seu gratia juxta Tridentinum componitur cum libertate , quæ juxta Calvinum non componitur cum libertate ; sed juxta Calvinum non componitur cum libertate motio , seu gratia irresistibilis , motio inabjicibilis , motio necessitans , motio tollens omnem indifferentiam , motio cui non possumus resistere , vel dissentire ; nam hanc , & non aliam gratiam efficacem agnovit Calvinus : 2. Illa motio componitur cum libertate , quæ juxta Lutherum non componitur ; sed juxta Lutherum non componitur motio seu gratia , quæ sola agit voluntate nihil coagente , sed passivè tantùm se habente , ergò talis motio componitur cum libertate 3. Illud verbum juxta Concilia est æquale Patri ; quod juxta Arium est inæquale ; sed juxta Arium est inæquale verbum Creatum. 4. Ille Christus juxta Concilia est Filius DEI naturalis , qui juxta Nestorium est adoptivus tantùm ; sed juxta Nestorium ille Christus est adoptivus tantùm , qui distinguitur ab æterno verbo.

R. 2. directè D. m̄. Illa Præmotio Divina secundùm prædicata certa , & dogmatica accepta componitur cum libertate c. m̄. accepta secundùm prædicata dubia & controversa. n. m̄. Inter Concilium , & Calvinum fuit controversia , num gratia , non Calvini , sed Christi , qualis describitur à scripturis , & PP. & qua DEUS efficaciter , & infallibiliter nos trahit ad bonum , sit talis , ut non possimus ei dissentire , refragari , vel resistere , nunquam
verò

verò definivit, quòd hæc gratia sit efficax intrinsecè, & essentialiter inconjungibilis cum dissensu. Ex quo facile est respondere etiam ad id, quod Tract. de DEO objicit Clariss. P. Alphonsus Wenzl, nempe: Tridentinum damnavit hanc propositionem: *Motio intrinsecè efficax tollit libertatem*: Ergo vera est illius contradictoria: *Motio intrinsecè efficax non tollit libertatem*. Nam n. ant. Concilium enim non damnavit propositionem sub his terminis, sed tantum istam damnat: *Gratia efficax non stat cum libertate*. Sive deinde sit intrinsecè, sive extrinsecè efficax; à quo tanquam lite Scholastica Concilium abstrahit. Cæterum opinatur Schola RR. gratiam intrinsecè efficacem, prout explicatur à Bannesianis tam parum stare posse cum libertate indifferentiæ, quàm parum gratia efficax Calvinii, aut Jansenii. Per hoc tamen non volunt, ac si sententia Bannessi foret hæretica; hæretica enim illa est, quæ certè & evidenter tollit libertatem, & est contraria Tridentino. Illi autem non dicunt, eam evidenter tollere libertatem, sed tantum probabilius; hæretici enim dicunt dari gratiam efficacem, & per illam tolli libertatem; Bannesiani verò tenent dari Prædeterminationem, sed per illam non tolli libertatem.

Ad Confr. 1. R. ut prius D. m. Quando Trid. dicit, nos posse resistere gratiæ, intelligit potestatem illam resistendi gratiæ acceptæ secundum prædicata certa, & dogmatica c. m. acceptæ secundum prædicata controversa, & dubia, & quæ affingebat Calvinus n. m. Sicut Concilium Nicænum tantum definivit verum Filium DEI, & non aliquem fictum, habentem prædicata puræ Creaturæ esse Patri æqualem, ita Trid. definivit, dari potestatem resistendi veræ gratiæ Christi, non verò definivit,

dari hanc potestatem etiam, quando affingantur ipsi quælibet prædicata, à Calvino pessimè illi attributa.

Ad Confr. 2. R. 1. non esse semper veriore sententiam, quæ ab hæresi longius recedit. Ratio est; quia ab hæresi longius recedit, qui ponit propositionem contrariam, quàm qui contradictoriam; propositio autem contraria hæreticæ sæpe & ipsa hæretica est, ut patet in his: *Nulla persona Divina est Incarnata: Omnis persona Divina est Incarnata.*

R. 2. om. m. n. m. falsissimum quippe est, Pelagium cum suis Hæresin docuisse in hac propositione, quod gratia non possit esse de se, & intrinsecè efficax; sicut falsum est, quod Hæreticus fuerit in ista, quod gratia efficax non possit esse talis naturæ, ut ei resistere non possit liberum arbitrium; quod posterius constat tum ex Trid. tum ex Decreto Innocentii X. Damnantis hanc Jansenii propositionem ordine quartam: *Semipelagiani in hoc erant heretici, quod vellent eam gratiam talem esse, cui posset humana voluntas resistere, vel obtemperare.* Ceterum Banesiani non magis recedunt ab hæresi Calvini, quàm nos. Nam I. Ambæ partes eodem, & sanctissimo studio clamant, & execrantur hæresin Calvini negantis libertatem. 2. Sicut nos cum Calvino convenimus in hac præmissa: *Gratia de se, & intrinsecè efficax tollit libertatem*, sic illi cum Calvino conveniunt in altera præmissa: *Datur gratia intrinsecè efficax.* Sed in hoc neutra pars errat, quia neutra præmissa rejicitur ab Ecclesia; & si deberemus in omnibus omninò disconvenire cum hæreticis, nefas esset defendere Mysterium Sanctissimæ Trinitatis. 3. Hoc tamen superest discrimen: qui defendit Prædeterminationem, aut gratiam intrinsecè efficacem, difficultatem habet ostendendi Calvino, quomodo cum gratia conciliatur

obsessi dicuntur efficaciter resistere hostium irruptioni, non, quia componunt renitentiam cum irruptione formaliter, aut ingressu hostium in Civitatem, sed quia componunt cum hostium conatu, qui volunt irrumperere; sic etiam homo dicitur resistere. Non enim resistimus gratiæ pugnīs, aut armīs, sed per dissensum. Hæc autem resistentia non potest explicari, nisi per sensum compositum, aut nisi verificentur hæc duo: *Datur gratia, & datur consensus*. Deinde esto possemus simpliciter impedire gratiam omnem entitative sumptam, tamen, qui tantum impediret existentiam gratiæ, non ptopriè resisteret, aut dissentiret gratiæ; secus enim, qui per peccatum impediret in DEO Decretum efficacax conferendi salutem, resisteret efficaci Decreto.

50. Argumentantur 6. Ratio cur Prædeterminatio imponat necessitatem actuum nostrorum, fundatur in hoc principio: si mihi necessarium est antecedens, etiam mihi necessarium est consequens, quod inde deducitur per legitimam consequentiam: atqui principium hoc est nullum: ergo. m. p. potest esse mihi liberum antecedens, quin mihi liberum sit consequens e. g. *Video solem: ergo sol existit: fide Divina credo peccatum Antichristi: ergo peccat Antichristus: ergo etiam potest mihi esse necessarium antecedens, quin mihi necessarium sit consequens.*

R. n. m. ad p. n. c. Sicut juxta Dialecticos ex falso potest sequi verum, non item ex vero falsum, & sicut ex contingenti potest sequi necessarium, non tamen ex necessario potest sequi contingens, ita potest ex antecedenti, quod mihi est liberum, inferri consequens, mihi necessarium, non autem vicissim ex necessario liberum. Ratio fundamentalis est: liberè possum visionem, actum fidei, vel alium actum intentionalem elicere, qui sit essen-

essentialiter verus, & essentialiter connexus cum objecto, quod aliunde jam existit, & nullatenus à libertate mea dependet: imò quod nullo modo contingens, sed simpliciter necessarium est. In hoc casu potest quidem ex meo actu libero deduci per legitimam, & infallibilem consequentiam, aut Demonstrationem à posteriori, vel quasi à posteriori existentia objecti; nihil tamen est, quod tollat, aut impediat libertatem mei actûs, quia nec objectum, nec aliquid aliud me necessitat ad concipiendum actum liberum; & licet objectum sit à me penitus impedibile, vel non dependeat à mea libera potestate; tamen objecto supposito sum ego liberrimus ad concipiendum actum, qui connexus est essentialiter cum objecto, & indispensabiliter præsupponit objectum aliundè jam existens. Econtra si mihi necessarium est antecedens, ex quo legitimè deducitur meus actus, non apparet, quomodò liber sit actus ex antecedente deductus; nam in hoc casu patior insuperabilem necessitatem ad actum, & omissionem actûs, neque pro libitu possum acquirere, quod essentialiter requiritur ad omissionem, scilicet absentiam, & negationem illius antecedentis, ex quo per infallibilem, & necessariam sequelam deducitur meus actus.

§1. Replicant. I. Quamvis, quotiescunque possibile est antecedens, possibile sit consequens, tamen non quotiescunque mihi possibile est antecedens, mihi possibile est etiam consequens: ergo etiam licet, quotiescunque necessarium est antecedens, necessarium etiam sit consequens, tamen non quotiescunque mihi necessarium est antecedens, mihi necessarium est etiam consequens. Ant. patet in hoc exemplo: *Video motum solis: ergo sol movetur*: Ubi mihi possibilis & libera est veritas antecedentis,

dentis, quia claudendo oculos possum impedire, ne videam motum solis; non autem veritas consequentis, cum facere non possim, ut sol moveatur. Ante Respon-
sionem

Notare juxta ex P. Mauro 1. Si antecedens est possibile, prout hoc opponitur impossibili, hoc est, si antecedens non est impossibile, etiam consequens est possibile, hoc est, non impossibile. Ratio in aprico est; quia possibile dicitur, quod pro aliquo casu possibili est verum: impossibile est, quod pro nullo casu possibili est verum: ergo si antecedens est possibile, & consequens impossibile, pro aliquo casu possibili verum esset antecedens, pro quo consequens non esset verum. Nam juxta Dialecticam *antecedens* dicitur propositio, ex cujus veritate sequitur necessariò veritas alterius propositionis, ita, ut ipsa non possit esse vera, quin altera propositio sit vera: *consequens* autem dicitur propositio, cujus veritas sequitur necessariò ex veritate alterius, ita, ut non possit alia propositio esse vera, quin ipsa sit vera. 2. Si antecedens est possibile, prout opponitur necessario, hoc est, si antecedens est contingens, ac potens esse, & non esse, consequens potest esse necessarium, ut patet ex hoc antecedente: *Creatura est*, ex quo sequitur hoc consequens necessarium: *ergo DEUS est*. Ratio hujus doctrinæ est, quia antecedens potest esse falsum, & consequens verum: e. g. Si DEUS nihil creasset, falsum esset illud antecedens: *Creatura est*; & verum esset hoc consequens: *DEUS est*: ergo ex eo quod antecedens, utpote contingens pro aliquo casu possibili esset falsum, & consequens utpote necessarium pro nullo casu possibili esset falsum, non sequitur ullum inconueniens. 3. Si antecedens est necessarium, etiam consequens est necessarium. Nam si
consequens

& tamen consequens non est: mihi possibile, hoc est, contingens, ac liberum, sed necessarium: adeoque non est mirum, si ex antecedente mihi possibili, hoc est, libero: *Video solem moveri*, inferatur hoc consequens mihi non possibile, hoc est, non liberum, sed necessarium: ergo sol movetur.

52. Replicant. 2. Ideo juxta nos, qui potest impedire veritatem consequentis, potest etiam impedire veritatem antecedentis, quia veritas antecedentis, & consequentis sunt realiter idem; sed si subsistit hæc ratio, sequitur etiam, quod qui potest impedire veritatem antecedentis, possit etiam impedire veritatem consequentis: hoc autem est falsum, ut patet evidenter in hoc syllogismo: *Si video solem moveri, sol movetur; sed video solem moveri: ergo sol movetur.*

R. 1. D. m. Et hæc ratio subsistit in Syllogismo Categorico, & simplici c. m. in Syllogismo Hypothetico, & composito n. m. Syllogismus Categoricus, qualis est iste: *Omnis homo Prædeterminatus ad amorem amat: Petrus est ita prædeterminatus: ergo amat*, regitur hæc principio; quæcunque sunt eadem uni tertio, sunt eadem inter se; non autem regeretur, nisi objectum præmissarum; & objectum conclusionis, veritas antecedentis, & veritas consequentis esset realiter idem. Econtra Syllogismus Hypotheticus non regitur hoc, sed aliis principiis (saltem si reduci nequeant ad Syllogismum Categoricum) e.g. in Conditionali affirmativa ex vera affirmatione conditionis in minori rectè affirmatur conditionatum in conclusione. Item si in minore negetur cum veritate conditionatum, rectè etiam negatur conditio in conclusione &c.

R. 2. n. m. Nam objectum præmissarum, & objectum conclusionis, veritas objectiva consequentis, & veritas objectiva antecedentis etiam in Syllogismo Categorico non semper adæquatè, sed tantum inadæquatè sunt idem. Igitur qui potest objectum, aut veritatem objectivam conclusionis impedire, non potest semper totum objectum, aut totam veritatem præmissarum impedire, sed potest tantum impedire partem objecti, vel veritatis. Contra verò sæpè possum impedire partem objecti, & veritatis præmissarum, quin hoc ipso statim impedire possim veritatem, aut objectum conclusionis; siquidem sæpè non possum impedire veritatem conclusionis, quin possim impedire totam veritatem præmissarum, seu veritatem utriusque præmissæ.

ARTICULUS III.

Utrùm cum libertate Indifferentiæ
Hominis stare possit Decretum Con-
determinans?

Decretum isthoc condeterminans cum omni actu Creaturæ libero essentialiter, & indispensabiliter connexum esse propugnant hodie pro aris & focis plerique ex Scotistis, qui, si unquam, certè etiam in explicatione hujus Decreti suas subtilitates produnt. Ante Decisionem sint

§. I.

Nota Preambula.

53. **N**ot. 1. Decretum concomitans, seu condeterminans juxta suos Patronos describi posse, quòd sit *determinatio voluntatis Divinae, qua DEUS vi suae infinitae perfectionis ab aeterno cum creatura libera sese determinante coincidit simultaneè, & determinat actus liberos voluntatis creatæ absque eo, quòd eos præcisè per scientiam mediam cognoverit.* Et si sit absolutum, ita tendit: *Ego cum Petro determino, vel decerno hunc actum amoris pro hoc tempore elicendum: - si conditionatum; Ego cum Tyriis e. g. decerno penitentiam, si apud ipsos fierent virtutes, & miracula Christi.* Ex qua descriptione Colliges 1. Juxta auctores hoc Decretum non esse prius determinatione voluntatis Creatæ prioritate *in quo*, seu causalitate, sed duratione, & prioritate *à quo*, consistente in eo, quòd Decretum condeterminans involvat determinationem voluntatis Creatæ, ita tamen, ut non illud ab hac, sed hæc ab illo dependeat: 2. Esse intrinsecè efficax, non quidem effectivè, sed affectivè, quia non efficit determinationem voluntatis Creatæ per modum causæ, sed cum illa tanquam purus, attamen infrustrabilis affectus connectitur, & quidem connexionem mutua. 3. Cohærere cum libertate, quia DEUS per hoc Decretum ita coincidit cum voluntate Creatæ in eandem determinationem, ut eam non sine ipsa, sed cum ipsa determinet, non volituras, sed simul volentem.

54. Not. 2. Fundamentum, cui structura hujus concomitantia, & concordia in simul determinando innititur,

nititur, esse duplex. *Primum* est infinita perfectio voluntatis Divinæ, per quam absque periculo erroris coincidere potest cum voluntate creata; quia hanc secundum totam suam virtutem, & differentiam agendi in se virtualiter, & eminenter continet. *Alterum* fundamentum est Decretum aliquod generale, quo DEUS obligavit se ad concurrendum cum causis secundis liberis, ita, ut non lædat illarum libertatem. Ita Theses Theologicæ Anglipoli à Doctissimo quodam Scholæ subtilis, Alumno luci publicæ communicatæ. Credo ex Mastrio Disp. 3. de Div. Intellectu. Q. 3. Art. 8. Per hoc ultimum Decretum Generale DEUS tanquam agens liberum prius exercet suam libertatem, quam Creatura, hoc ipso, quod vi illius velit Creaturam liberam producere, & proximè expeditam reddere. Posito autem hoc Decreto Generali, & concesso Creaturæ actu primo proximo libero DEUS non amplius agit immediatè liberè per Decretum concomitans, quia per illud Decretum Generale sibi ipsi imposuit necessitatem saltem consequentem; quamquam in hac necessitate explicanda non omnes convenient, cum modò eam dicant Metaphysicam, modò Physicam.

55. Not. 3. Rationes asserendi hoc Decretum ferè duas duntaxat ab illis assignari. Prima est, quia sibi persuadent cum Thomistis, absque decreto actu existente non esse aliquid vel absolutè, vel conditionatè futurum, adeoque non dari verificativum determinativum. Secunda; quia existimant, non dari infallibilem connexionem Scientiæ Divinæ cum actu libero, nisi per Decretum. Porro Decretum ita explicatum Differt à Prædeterminante, quia non est antecedens, sed concomitans liberam nostram determinationem, & à nobis impeditibile. His præmissis

§. II.

Nec Decretum Condeterminans Combinari poterit cum libertate indifferentia.

56. **P**ROBATUR. Decretum, quod est antecedens actum Creaturæ, essentialiter connexum cum eo, & inimpedibile, tollit libertatem; sed Decretum concomitans est antecedens, essentialiter connexum cum actu, & inimpedibile: ergo. *mr.* mihi semper visa est manifesta & indubitata; aliàs enim nihil amplius excogitari potest, quod libertati actus inimicum censeretur. *mr.* verò probatur. Et quidem quod sit essentialiter connexum cum actu, ex eo patet, quod sit secundum suos medium infallibile cognoscendi actum. Quod autem sit antecedens, sic ostenditur. DEUS hoc Decreto vellet efficaciter nostram volitionem liberam, aut liberam determinationem nostræ voluntatis, sed hoc modo non est concomitans sed antecedens: ergo. *m* p. omnis efficax, & practica volitio rei præcedit rem, & est via, motus, ac tendentia ad illam, causat illam, & impellit potentiam executricem ad ponendam eam, hoc modo autem quis non dicat esse antecedens? Profectò universim loquendo, quidquid efficaciter determinat ad operationem realiter à se distinctam, antecedit operationem; sic actus imperans antecedit imperatum, dispositio præcedit effectum, cognitio volitionem; & aliàs dicam, quod efficax volitio, qua moveris ad comedendum, loquendum, scribendum, comitetur tantum, & non præcedat tuam commestionem, locutionem, aut scriptionem, & asseram, esse possibilem qualitatem physicam, quæ determi-

net

net efficaciter ad aliquem effectum, & tamen illum non antecedit. Deinde vel arbitrium creatum pro priori naturæ habet omnia requisita, ut exeat in actum secundum, vel non habet? si habet: frustra requiritur aliquod Decretum concomitans. Si non habet: jam hoc Decretum constituet actum primum proximum, & non solum comitabitur secundum, sed antecedit. Denique hoc Decretum concomitans debet constituere actum primum proximum creaturæ: ergo hoc ipso est antecedens non tantum prioritate à quo, sed etiam in quo. Consequentia patet intelligenti terminos. Ant. p. Gratia efficax debet constituere actum primum proximum creaturæ salutariter operantis; sed Decretum concomitans est gratia efficax: ergo. in. p. Concilia & PP. communiter gratiæ efficaci tribuunt vim & virtutem influendi in nostros actus; sed vis & virtus juxta superius jam dicta constituit actum primum proximum, cum utique vis & virtus agendi non sit ipse actus: ergo.

Probatur prima *mr.* etiam quoad alterum, nempe quod hoc decretum sit etiam inimpedibile. Quicumque non potest in altero impedire actum primum proximum, vel partem illius ad actum secundum, quem ille alter ponit, is non potest impedire in illo actum secundum; atque libertas creata non potest impedire actum primum proximum Metaphysicum DEI liberum, vel partem illius ad dictum Decretum concomitans: ergo neque poterit impedire ipsum Decretum. Probatur imprimis *mr.* juxta omnes Philosophos de ratione agentis liberi, ut contradistincti à necessario, est, quod positis omnibus requisitis ex parte actus primi proximi possit impedire, & determinare sua exercitia, ita, ut nullum agens possit exercitium impedire, si non possit libertatem impedire; sed libertas

bertas nihil aliud est, quàm actus primus proximus: ergo. *mr.* ostendi potest ab inductione. Sic enim 1. Non possum impedire ambulationem Petri, vel etiam Decretum Petri ambulandi, si non possum impedire actum primum proximum ad ambulandum, vel ad Decretum ambulandi: ergò etiam &c. Ant. non patitur difficultatem. Tamdiu enim non possum impedire ambulationem Petri, vel Decretum ad ambulandum, quamdiu in ipsius potestate situm est ponere, vel non ponere ambulationem; sed quamdiu retinet libertatem, vel actum primum proximum liberum expeditum ad actum secundum, non possum ipsius impedire ambulationem: ergo tamdiu non possum impedire actum secundum, quamdiu non possum impedire primum. Sic 2. Nec DEUS impedit ignem à calore producendo, nisi hoc ipso impediat, ne detur actus primus proximus completus, scilicet applicatio omnipotentia.

Probatur 2. *mr.* hujus discursus. Actum primum proximum DEI Metaphysicum ad Decretum constituunt tantum scientia simplicis Intelligentia, & potentia volitiva, seu voluntas; sed neutrum ex his duobus constitutivis illius actus primi proximi Metaphysici DEI ad Decretum à libertate est impedibile. Non scientia simplicis intelligentia; quia hæc est necessaria, & indifferens: nec potentia volitiva, quia etiam hæc est necessaria, & indifferens: ergo.

Responsa Condeterminantium.

57. **R**espondent I. cum Maftrio hinc. Decretum hoc esse impediibile directe, quatenus Decretum concomitans est æquivalenter nostrum Decretum, & voluntas DEI æquivalenter, & eminenter nostra voluntas. Sed

Replicò I. Si istud Decretum est impediibile à Creatura per hoc, quòd Decretum concomitans fit æquivalenter nostrum Decretum, & voluntas DEI æquivalenter, & eminenter nostra voluntas, tunc Creatura potest facere, ut, quando ipsa se non determinat, etiam DEUS se non determinet; atqui hoc nequit facere: ergo. *m. p.* Si Creatura libera se non determinando posset facere, ut etiam DEUS se non determinet, tunc posset procul dubio facere Carentiam Decreti; sed Carentiam Decreti non potest facere: ergo. *m. p.* Si Creatura posset facere Carentiam Decreti, tunc posset facere eam, vel ut liberam DEO, vel ut necessariam DEO? neutrum potest dici. Non *primum*; quia de ratione agentis liberi est, ut posita libertate ipsum solum possit determinare sua exercitia: ergo si carentia Decreti libera est DEO, eam DEUS tantum potest facere, & non Creatura. Non *secundum*; quia ille tantum potest actionem alterius necessariam impedire, qui potest impedire actum primum proximum; atqui creatura hoc non potest, ut diximus: ergo.

2. Planè non video, quomodo hac responsione efficaciter urgeri possint Thomistæ ab his Authoribus, cum & isti idem respondere possint, & respondeant.

3. Si juxta

L

Maftrium

Masstrum voluntas Creatæ ab æterno decernit virtualiter, non minus utique ab æterno decernit odium, quàm amorem, quia juxta ipsum utrumque in primo libero continetur? Velint ergo Patroni hujus sententiæ nobis dicere, quare in tempore magis eliciat formaliter amorem, quàm odium. Si dicant, hoc à DEO provenire; ecce libertatem in homine læsam. Si verò à Creatura, en! lapsum in scientiam mediam. Nam sic actus liber Creaturæ ut futurus conditionatè erit aliquo modo ratio determinativa, & saltem logicè prior ad absolutam existentiam hujus Decreti. Quin imò, si actus creaturæ ut conditionatè futurus potest suo modo DEUM immediatè determinare ad habendum necessariò hoc Decretum, poterit à fortiori idem actus Creaturæ DEUM determinare immediatè ad habendam necessariò scientiam de illo actu, cum DEUS vi suæ infinitæ perfectionis sit necessitatus ad habendam actu scientiam de omni objecto scibili, non autem sit vi suæ infinitæ perfectionis necessitatus ad habendum actu Decretum volitivum contingens de omni objecto volibili, e. g. de altero mundo &c. Si verò dicant provenire ex virtuali præcontinentia voluntatis Creatæ in Divina. En! medium indifferens, quia in primo libero utrumque æquè virtualiter continetur; nec illa præcontinentia plus asserit, quàm essentiam, voluntatem Divinam, ac scientiam simplicis intelligentiæ, quæ tamen dari possunt, sive detur actus, sive ejus nolitio.

58. Respondent 2. alii. Hoc Decretum non quidem directè, neque indirectè, sed concomitanter à voluntate nostra condeterminante impedire, quatenus hæc se non condeterminat ad actum. Nam tunc vi legis illius generalis neque DEUS se determinat, utpote habens in summo gradu perfectionem coincidendi. Sed

Replico I.

Replico I. Si voluntas se non condeterminandò potest facere, ut DEUS se non condeterminet, in quo igitur medio DEUS videbit omissionem puram liberam, quæ juxta multos Scotistas possibilis est? neque dicant, omissionem videre in eo, quòd ad nullum actum cum creatura condeterminet, & ideò intelligat omissionem liberam; nam tali modo non videt hanc in Decreto, sed in se ipsa. 2. Hæc ipsa non condeterminatio est condeterminatio: ergo creatura tantum facit, ut se condeterminet DEUS. p. Ant. Hæc ipsa non condeterminatio est actus positivus: ergo. 3. Illa perfectio coincidendi nihil rursus aliud dicit præter essentiam Divinam, potentiam volitivam, & scientiam simplicis intelligentiæ: ergò nunquam determinatè connectitur cum actu, vel negatione actus, sed ad utrumque indifferenter se habet.

59. Respondent 3. Quamvis Creatura non possit Decretum concomitans impedire entitative, potest tamen impedire connotative, in quantum scilicet potest impedire connotatum, nempe suam actionem, & sic facere, ne DEUS connotet. Sed

Replico I. Vel actus DEI necessarius connotans actus nostros liberos dicit aliquid aliud præter actum DEI necessarium, & actus nostros liberos, vel non dicit aliud? si aliud, ergo dicatur: quid? si nihil aliud: ergo præcisè creatura potest impedire suos actus liberos; & non Decretum; quia, ut supra diximus, actus DEI necessarius non potest impediri, nisi impediatur actus primus proximus, sicut pariter DEUS non potest impedire actum necessarium Creaturæ, nisi impediat actum primum proximum ejusdem. 2. Si Decretum concomitans nihil aliud dicit, quàm actum DEI necessarium, & connotationem, tunc hoc ipso actus Creaturæ liber non potest

videri in Decreto, ut dicit præcisè actum necessarium: ergo debet videri in Decreto libero, ut connotante actum; ergo hoc ipso in connotatione: ergo non in Decreto, sed in seipso; quia actus connotatus est ipse consensus, seu actus.

60. Respondent 4. Simpliciter negando, quòd debeat impediri actus primus proximus DEI ad Decretum, sed sufficiat, dumodò possit in DEO impediri ipsum Decretum ad volitionem. Quod fieri potest impediendo volitionem creatam, quæ est æquivalenter volitio DEI. Declarant id exemplis. Ponamus, inquit, quòd Petrus habeat Decretum Generale: e. g. *Ego ambulabo, sed tantùm si Paulus ambulaverit, & simul perfectionem simultaneè coincidendi cum voluntate Pauli.* Vel Ponamus utriusque voluntates quadam Sympathia ita inter se connexas, ut una e. g. Petri semper vellet, quod vult altera e. g. Pauli, & non posset non velle liberè, quod vult liberè altera. In utroque casu, tametsi Paulus non impediat actum primum proximum Petri, nihilominus potest in hoc Petro directè, vel saltem concomitanter impedire volitionem, & Decretum ambulandi, dumodo non ambulet: ergo etiam respectu volitionis Divinæ impediendæ plus non requiritur. Sed

Replico I. ut N. 56. in prob *mis* & N 57. 2. Tametsi actio ignis sit etiam virtualis actio DEI, tamen DEUS non potest illam impedire, nisi impediendo actum primum proximum illius ad actum secundum: ergo etiam, licet volitio Divina foret æquivalenter volitio Creatæ, tamen non potest impediri volitio Divina, nisi à voluntate creatæ impediatur actus primus proximus DEI Metaphysicus ad volitionem &c. 3. In allato casu potest Paulus impedire aliquod constitutivum actus primi proximi Petri

concomitans, sed subsequens: consequenter si paritas instituta teneret, etiam volitio DEI, vel Decretum ipsius, non esset concomitans, sed subsequens. 4. Illa Sympathia respectu DEI non videtur procedere: ergo sicut prius, p. a major videtur esse perfectio, si quis non dependeat ab alterius arbitrio in suis sententiis, nisi post summam, & maturam deliberationem, considerationem finis, & cognitionem præviam talis objecti: ergo hæc attribuenda est DEO, & illa Sympathia eliminanda. Deinde demus istam Sympathiam, quid sequitur? Vix aliud opinor, quàm quòd ejusmodi voluntates essent liberæ, & non essent liberæ. Essent liberæ, ut supponitur. Et non essent liberæ, quia libertas ab alio, quàm ipso agente libero determinata ad unum est Chymærica, ut ostendi posset argumento à ligato vinculis insolubilibus deducendo.

61. Quodsi tamen hujus viæ viros reperire esset, qui ultrò concederent, Paulum liberam Petri ambulationem impedire non posse, nisi impedire queat actum primum proximum liberum Petri; id autem negarent respectu voluntatis Divinæ, eoquòd hæc in summo gradu contineat perfectionem coincidendi, tunc ita breviter insto: DEUS, etiam stante illa coincidentia, non potest impedire exercitium libertatis humanæ, posita libertate completa, nisi impediatur actum primum proximum ad illud: ergo etiam stante illa coincidentia libertas Humana non potest impedire exercitium libertatis Divinæ, nisi queat actum primum proximum ad hoc impedire,

S. IV.

Reliquæ expediuntur subtilitates.

62. *S*ubtilitas prima. Quamvis in linea efficientiæ ideò DEUS concurrat ad consensum, quia Creatura se determinat ad consensum; tamen per hoc concursus Creaturæ non est in priori ad Concursum DEI, aut econtra: ergo pariter in linea determinationis, quamvis ideò determinet DEUS ad dissensum, quia Creatura se determinat ad dissensum, tamen per hoc Determinatio Creaturæ non est in priori ad Decretum, aut econtra.

R. n. c. Disparitas est, quia in primo casu efficientia est simultanea, & determinatio, quæ fert antecedentiam Logicam, est unice à Creatura. At in secundo casu determinatio Creaturæ ex una parte esset logicè antecedens determinationem DEI; nam ideò DEUS determinaret ad dissensum, quia Creatura se determinaret: ex altera parte determinatio Creaturæ non esset antecedens, sed Concomitans, quia uterque condeterminaret.

Adverto hic, non paucos esse, qui actionem, & determinationem voluntatis ad actum solent confundere. Sed procul dubio non rectè; quia voluntas libera non tantum agit, sed hoc agit, cum posset oppositum agere. Igitur libera determinatio non tantum in agendo consistit, sed præcipue in connotatione potentiæ perfectè instructæ ad agendum oppositum, & tamen à se ipsa volentis hoc, non oppositum. Et actio quidem, sive influxus voluntatis in actum dependet magis à DEO, quam ab ipsa voluntate creata: sed *connotatio* illa, quæ determinationis ratio formalis completur, est tantum voluntatis

ntis creatæ, non DEI; nam hæc sôla est causa, cur hoc potius fiat quàm oppositum. Neque istud absurdum est; quia per connotationem illam non fit aliquid positivum in actu, sed tantùm negatio oppositi: & facîle intelligitur, quomodò effectus, qui est à duabus causis, per connotationem, & denominationem extrinsecam aliquid habeat ab earum una, quod non habet ab altera. Itaque DEUS eandem quidem cum voluntate determinationem producit, nec tamen eam ultimatè determinat, quia hoc verbo significatur proprius modus, quo voluntas concurrît, seu formalitas actionis, quæ voluntatis tanquam causa principalis est, illudque, quod est DEI in actione, contrahit, ac determinat. Unde voluntas humana, habitâ actu primo proximo, ad actûs liberi determinationem nec Prædeterminationem, nec condeterminationem DEI videtur requirere.

63. *Subtilitas secunda.* Quamvis voluntas, & habitus in principiis Recentiorum simultaneum influxum habeant in eundem actum supernaturalem Charitatis, tamen voluntas stante actu primo proximo, & illæso potest impedire habitum, ne influat in actum Charitatis, dumodò præcisè non ponat proprium actum: ergo similiter voluntas Creatâ, quamvis simultaneè condeterminet cum DEO eundem actum, potest nihilominus hunc impedire, dumodò præcisè omittat proprium actum.

R. 1. hanc paritatem non patrocinari Condeterminantibus. Nam sic statuo. Voluntâ creatâ non potest ita determinare habitum ad influendum, quin hic verè sit natura prior ad actionem: ergo etiam voluntâ creatâ non potest ita determinare Decretum Divinum volens actum humanum e. g. amorem, quin hoc ipso habeat prioritatem respectu hujus amoris; atqui hoc modo non esset

esset Decretum concomitans, sed antecedens: ergo. Deinde habitus non influit non consulto prius arbitrio voluntatis creatæ, neque ex se determinatus est ad unum extremum libertatis, sed compossibilis cum utroque membro Contradictionis. Saltem præcepto Charitatis non urgente, an idem dicendum de Decreto concomitante? Quid? si diceretur, quod voluntas etiam possit ponere actionem cum influxu habitus incompossibilem, & respectu illius impedimentum inaufertibile?

R. 2. n. c. Disparitas in nostris principiis facillimo modo assignari potest. Actio quippe voluntatis, & actio habitus est una, eademque indivisibilis actio, & unus idemque actus primus proximus utriusque: imò habitus, vel omnipotentia specialiter applicata constituit libertatem completam ad actum supernaturalem. Sicut ergo agentis liberi, seu voluntatis est, ut posito actu primo proximo possit ponere suam actionem, vel non ponere, ita voluntatis est in hoc casu actionem habitus ponere, vel non ponere, ita, ut hoc nihil aliud dicat, quam quod voluntas possit facere, ut actus primus proximus proprius exeat, vel non exeat in hunc actum, ita tamen, ut voluntas denominetur *determinans*, quia illa sola est libera, & indifferens posito toto actu primo proximo, habitus autem *determinatus*, quia non est ita liber. E contra volitio Divina, & Humana sunt realiter distinctæ, & diversissimæ, & actus primus proximus ad unam non est actus primus proximus ad alteram: consequenter ex eo, quod possit posito actu primo proximo creato ponere, vel non ponere suam actionem, non sequitur, quod etiam possit ponere, vel non ponere Volitionem Divinam, si non possit impedire actum primum proximum liberam DEI.

64. *Subtilitas tertia.* Si Decretum concomitans tollet libertatem, tunc ideò, quia negatio hujus Decreti constitueret partialiter actum primum proximum agentis liberi; atqui negatio Decreti condeterminantis, seu concomitantis non constituit partialiter actum primum proximum agentis liberi: ergo. m. p. Decretum concomitans consensum involvit virtualiter ipsam determinationem voluntatis creatæ ad consensum, cum voluntas Divina eminenter in se contineat voluntatem creatam secundum omnem modum agendi; atqui negatio determinationis creatæ ad consensum non constituit partialiter actum primum proximum agentis liberi ad consensum: ergo neque ipsam constituit negatio determinationis Divinæ.

R. c. m. n. m. ad p. om. m. D. m. atqui negatio Determinationis Creatæ secundum se, & specificativè sumptæ non constituit actum primum proximum c. m. reductivè sumptæ: seu prout inclusæ in Decreto Concomitante Scotistico n. m. & c. Determinatio creatæ, prout inclusa in hoc Decreto æquè est inimpedibilis, & inacquiritibilis à voluntate creatæ, ac ipsum Decretum.

Replicabunt. Negatio concursus simultanei omnipotentæ Divinæ ad consensum non constituit partialiter actum primum proximum ad consensum: ergo neque negatio Decreti concomitantis. p. c. ideò primum subsistit, quia concursus simultaneus omnipotentæ Divinæ ad consensum involvit ipsam actionem voluntatis creatæ, qua ponit consensum; sed etiam Decretum concomitans consensum involvit Determinationem voluntatis creatæ, qua se determinat ad consensum: ergo.

R. n. c. ad p. potest distingui causalis. Ideò tantum subsistit n. ideò, & simul, quia concursus simultaneus omnipotentæ Divinæ non minùs, atque ipsa actio voluntatis

luntatis creatæ, à qua aliundè non distinguitur realiter, est pro arbitrio voluntatis creatæ impedibilis, vel acquiribilis c. **Contrarium** accidit in Decreto concomitante; neque enim voluntas creata per hos Scotistas potest ita voluntatem Divinam determinare ad Decretum Concomitans, sicut omnipotentiam Divinam sibi præviè indifferenter applicatam potest determinare ad Concursum simultaneum.

65. *Subtilitas quarta.* Non potest ullum in dubium vocari veritas hujus propositionis: *Si non existeret consensus, non existeret Decretum condeterminans ad consensum:* Sed, si hujus veritas subsistit, Decretum concomitans non potest tollere libertatem, quia evidenter foret impedibile: ergo: **Minoris propositio** casualis probatur. Ponamus hanc propositionem: *Si non existeret consensus, non existeret Prædeterminatio consensus pendens à scientia media.* Ex hujus veritate in principiis Recentiorum bene inferitur: *Ergo talis Prædeterminatio est impedibilis:* Ergò etiam bene inferitur impedibilitas Decreti Concomitantis ex veritate Propositionis primæ. Suffragatur insuper ratio à priori; quia qui potest impedire terminum connexionis essentialis, potest quoque impedire fundamentum, seu subjectum talis connexionis; sed voluntas creata potest impedire suum consensum, qui est terminus connexionis essentialis respectu Decreti Condeterminantis: ergo.

R. D. m. & vicissim verissima est hæc: *Si non existeret Decretum Condeterminans ad consensum: non existeret consensus.* c. m. secus n. m. Jam verò si utraque est vera, duo præcipuè sequuntur absurda. Primum est, quòd detur mutua essentialis connexio inter duos actus Duobus agentibus immediate liberos, quam admittere merito omnes horrent. Alterum: quòd sicut Decretum

Conceterminans ad consensum non est in potestate voluntatis creatæ, ita nec in ipsius potestate sit consensus. Ad prob. causalis D. Ant. tantum ex veritate dictæ propositionis infertur: *Ergo talis Prædefinitio est impedibilis n. a.* insuper etiam, ac præcipue ex eo, quod voluntas creata possit impedire aliquod constitutivum actûs primi proximi Metaphysici DEI ad talem Prædefinitionem, nempe scientiam mediam de consensu c. a. de hoc plus infra. Econtra voluntas creata nullum omnino potest impedire constitutivum actûs primi proximi Metaphysici DEI ad Decretum Condeterminans.

Ad rationem à priori D. m. voluntas creata potest impedire suum consensum, positò, quòd ex parte actûs primi proximi detur negatio Decreti condeterminantis c. m. si non detur dicta negatio n. m. & sic inverto argumentum: qui non potest impedire fundamentum connexionis essentialis, nec potest impedire terminum; sed voluntas creata non potest impedire Decretum condeterminans ad consensum essentialiter connexum cum consensu: ergo nec consensum.

Replicabunt. Etiam si vicissim vera sit hæc propositio, saltem in præfenti Providentia: *Si non existeret Prædefinitio consensûs pendens à scientia media, non existeret consensus;* & hæc Prædefinitio sit soli DEO immediate libera, tamen non tollitur libertas consensûs: ergo à pari, quamvis vicissim vera sit hæc: *Si non existeret Decretum condeterminans ad consensum, non existeret consensus;* & hoc Decretum sit soli DEO immediate liberum, tamen non tollitur libertas consensûs.

R. n. c. Disparitatem Clarissimus P. Antonius Erber Tract. de gratia ex Tyrso Conzalez assignat hanc, quòd Prædefinitio (intellige formalis) non sit necessario prærequisita

quisita ad consensum, cum hic etiam per auxilium efficax possit absolute haberi, sed præcedat solum secundum Canones præsentis Providentiæ, in qua DEUS omnes actus salutare probabilius formaliter prædefinit; contra Decretum Condeterminans essentialiter requiritur ad Consensum ob essentialem hujus ab illo dependentiam. Igitur, ut voluntas possit liberè consentire, debet quoque sibi acquirere Decretum Condeterminans, secus Prædefinitionem. Imò & hanc dicunt, spectatis Decretis conditionatis præsentis Providentiæ, unumquemque sibi saltem mediata acquirere posse, purificandò scilicet conditionem, sub qua Prædefinitio est liberè à DEO ponenda, ut colligere est ex hoc Syllogismo: *Si viderem, quòd Creatura consentiret auxilio a, prædefinirem consensum; sed video, quòd consentiret auxilio a: ergo prædefinio consensum.* Verùm de his mox plura.

ARTICULUS IV.

An Prædefinitio intrinsecè efficax, sed dependens à scientia media tam in essendo, quàm operando cohæreat cum libertate Indifferentiæ?

DEUM ab æterno actus nostros liberos salutare prædefiniisse Prædefinitione intrinsecè efficaci communius hac ætate cum aliis Scholis fatentur Inclytæ Societatis Doctores, ut videre est apud Eximum, Dominicum Viva, Gormaz, & alios. In hoc tamen ab illis quàm longissimè recedunt, quòd id fieri non nisi suppositâ scientia media tam in essendo, quàm operando præ-

viribus contendant. Difficultas igitur nascitur, an, si Prædefinitio sit, intrinsecè efficax, an, inquam, possit coherere cum libertate indifferentiæ. Ante Decisionem sint

§. I.

Note Preamble,

66. **N**OT. I. *Prædefinitio* nomine intelligi Decretum efficax, & absolutum actus nostri liberi, antecedens hujus existentiam, ut absolutè prævisam. Potest verò tale Decretum dependere à scientia mediâ; adeoque hanc sequi tam in essendo, quam in operando, vel non dependere tam in essendo, quam operando, vel etiam non dependere in essendo, licet dependeat in operando. Potest proterea, si dependeat à scientia mediâ esse *efficax intrinsecè*, vel *efficax extrinsecè*. *Intrinsecè efficax prædefinitio* est, si ratione sui solius jam est essentialiter connexa cum absoluta existentia actûs liberi prædefiniti, habetque hunc modum tendendi: *Quia video Petrum, si haberes auxilium a, liberè illi consensurum, ideo volo ipsi dare hoc auxilium, & per hoc auxilium volo etiam existere consensum. Extrinsecè verò efficax est*, si cum absoluta existentia actûs liberi prædefiniti tantum essentialiter connexa est ratione scientiæ mediæ, quam merè per accidens præsupponit; habetque hunc modum tendendi: *volo Petro dare hoc auxilium, ad operationem bonam, seu volo, ut Petrus cum hoc auxilio operetur benè. Licet enim hoc Decretum stare possit etiam sub scientia mediâ de dissensu, seu actu malo; est tamen efficax extrinsecè propter scientiam mediâ de consensu, sicut etiam gratia est tantum efficax per*

per scientiam mediam consensus. Tyrſus Conzalez Tom. 2. Select. Diſput. dividit Prædefinitionem in Complexam, & incomplexam, ſeu ſimplicem. *Simplicem* vocat, cujus efficacia conſiſtit in ſolo Decreto: *Complexam* verò appellat, cujus efficacia partialiter conſtituitur per ſcientiam mediam. Unde patet *ſimplicem* Prædefinitionem eſſe idem, ac intrinſecè efficacem: *Complexam* verò idem ac extrinſecè efficacem. Hanc etiam vocant alii *virtualem*, illam *formalem*.

67. Not. 2. Scientiam mediam vocari illam, qua DEUS ante omne Decretum liberum cognoscit, quid arbitrium Creatum in his circumſtantiis, ſeu poſitò tali actu primo proximo, tanquam conditione, ſponte ſua, & liberè eſſet acturum e. g. ſi ponerem Petrum in his circumſtantiis, cum talibus auxiliis &c., ipſe eliceret actum charitatis, vel è contrario peccaret potiùs omiſſa charitate. Hæc igitur ſcientia oſtendit Divinæ menti, quid eveniret, quid non eveniret, ſi ſic, vel aliter diſponeret; ſecùs enim poſſet DEO aliquid improvifum accidere; ejuſque Deſtinationes eſſent periculo fruſtrationis expoſitæ, atque incertæ; ſicuti ob hujus præviſionis defectum cogitationes mortalium timida ſunt, & incertæ providentiæ noſtræ Sap. 9. Cùm itaque DEUS ſumma Providentiâ, ac Sapienciâ quidvis decernat, dirigi pro priori ab hac ſcientia debet. Porro præcipua ratio, cur ſcientia media à ſuis tam acriter propugnetur, eò tendit, ut concilietur noſtra libertas cum Providentiâ Divina. Unde DEUS per hanc ſcientiam mediam non videt ſolum conditionatè futura, quæ nunquam abſolutè futura ſunt, ſed etiam, quæ ſunt abſolutè futura.

§. II.

§. II.

Sola Prædefinitio intrinsecè efficax, sed dependens à scientia media tam in essendo, quam operando coherere videtur cum libertate indifferentia.

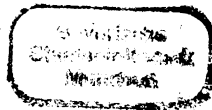
68. **P**ROBATUR assertio I. Decretum Prædefinitivum intrinsecè efficax, dependens à scientia media, non constituit actum primum proximum voluntatis creatæ, sed tantum actum remotum, qui est causa actus primi proximi, seu totius libertatis: & modo hæc, unde demum completa, ponatur existere, etiam non affirmato decreto, tamen affirmari potest, & concipi totus actus primus proximus: ergo iste manet indifferens, si insuper possit impedire illud Decretum, & facere, ut non detur hoc essentialiter connexum; quippe hoc ipso non est impedimentum inauferribile; atqui libertas creata potest impedire illud Decretum tenens se ex parte actus remoti: ergo. m. p. licet tale Decretum non possit pro libitu Creatura acquirere, quia, etiamsi prævideatur consensura auxilio tamen DEO adhuc est libera absolutè prædefinire illum consensum, vel non, nihilominus tamen id impedire potest. Quod sic ostenditur. Ille potest impedire Decretum prædefinitivum, qui potest essentialiter prærequisitum libertatis Divinæ ad Decretum prædefinitivum impedire; nam qui potest tollere, vel impedire fundamentum, potest etiam tollere vel impedire, quod essentialiter innititur fundamento. Atqui libertas creata potest impedire essentialiter prærequisitum libertatis Divinæ ad

ad Decretum prædefini: vum : ergo. *m. p.* inter alia præ-requisita essentialia libertatis Divinæ ad dictum Decretum est etiam scientia media, quia, ut diximus ita tendit : *Quia video Petrum, si haberet auxilium a, liberè illi consensurum, ideo volo ipsi dare hoc auxilium, & per hoc auxilium volo etiam existere consensum* ; atqui scientia media de consensu est impedibilis à libertate creata : ergo. *m. p.* Per scientiam mediam de consensu libertas creata ita prævidetur consensura, ut tamen posset potentia antecedente liberè dissentire ; sed hoc ipso est impedibilis : ergo. Vel sic : tunc scientia media à libertate creata est impedibilis, quando actus primus proximus, vel saltem parziale constitutum hujus ad scientiam mediam in potestate libertatis Creatæ est sita, sed saltem parziale constitutum actus primi proximi ad scientiam mediam est in potestate libertatis Creatæ situm : ergo. *m. p.* Actum primum proximum ad scientiam mediam constituit objectum determinativum ; sed hoc est in potestate libertatis Creatæ ; nam hæc suppositis omnibus ad agendum & non agendum requisitis potest objectum determinare, vel non determinare : ergo. Ex his ulterius assertio nostra

69. Probatur 2. cum P. Mauro. Necessitas Decreti Prædefinitivi non est necessitas antecedens, sed determinatione consequens actum liberum ut conditionatè futurum ; sed talis necessitas non potest auferre libertatem tali actui, quia est impedibilis directè vel indirectè : ergo. *m.* constat, nam qui potest directè impedire aliquid, potest saltem indirectè impedire omnia, quæ ita illud aliquid includunt, vel sequuntur ex illo, ut sine eo esse non possint, ut patet in approximatione ignis ad stupam : sed omnis necessitas consequens ita includit, aut sequitur actum, ut sine eo esse non possit : ergo qui potest impe-

N

dire



dire directè actum, potest saltem indirectè impedire omnem necessitatem consequentem ex tali actu: sed libertas creata, cum habet potentiam proximè expeditam ad agendum, vel non agendum, potest directè actum non exercere, adeoque directè impedire: ergo potest saltem indirectè impedire omnem necessitatem consequentem talem actum; igitur omnis necessitas consequens actum liberum est directè vel indirectè impedibilis à libertate Creata.

m. verò probatur. Nam ideò DEUS per hæc auxilia prædefinit consensum; quia per scientiam mediam prævidet, quòd, si dederit hæc auxilia, libertas Creata proximè potens consentire, vel non consentire, liberè sit consensura; & ideò hoc prævidet, quia libertas Creata, si accipiat hæc auxilia, est liberè consensura: ergo à primò ad ultimum, ideò DEUS per hæc auxilia prædefinit consensum, quia libertas Creata est consensura, & determinatura scientiam mediam: & sic Prædefinitio consensûs est determinatione consequens consensum, ut conditionatè futurum: ergo hoc ipso impedibilis: consequenter non aufert libertatem actui prædefinito &c.

§. III.

Objectiones pro Decreto Prædefinitivo independente à scientia media.

70. **O**bjectio prima Decretum Prædefinitivum antevertens scientiam mediam salvat indifferentiam voluntatis: ergo salvat libertatem: ergo non sola Prædefinitio dependens à scientia media, Ant. p. Decretum præde-

prædefinitivum, quò DEUS ante scientiam mediam efficaciter intendit actum bonum, relinquit totum actum primum proximum indifferentem ad bonum. 2. Efficaciter facit id, quod DEUS efficaciter intendit Decretò; sed DEUS efficaciter intendit Decretò actum primum proximum indifferentem, quia vult actum liberum; ergo.

R. ad 1. n. a. Nam, ut supra dixi, actus primus proximus indifferens ad amorem essentialiter includere debet negationem impedimenti cujuslibet essentialis, & inevitabilis ad omissionem amoris; hæc autem negatio tollitur per Decretum ejusmodi prædefinitivum: adeòque non relinquit *totum* actum primum proximum, tam parùm, ac Prædeterminatio physica. Et quamvis dici possit, quòd relinquat *partialem* actum primum proximum indifferentem remotè, non relinquit tamen illum indifferentem proximè, scilicèt ad actum, & omissionem actûs.

R. ad 2. n. m. Hoc Decretum pariter videtur esse Chymericum, & destruere se ipsum. Nam ex una parte vult efficaciter actum primum proximum indifferentem, ut ponitur, & ex altera parte non vult efficaciter abesse quodlibet impedimentum essentialia simul, & inevitabile.

71. Replicabis 1. Etsi ad actum primum proximum requiratur negatio cujuslibet impedimenti essentialis, & inevitabilis, ac tenentis se ex parte actûs primi proximi indifferentis; non tamen requiritur negatio impedimenti cujuslibet essentialis, & inevitabilis simpliciter, ac tenentis se tantùm ex parte actûs primi remoti; sed Decretum Prædefinitivum, ut essentialiter, & inevitabiliter impediatur omissionem actûs, tantùm se tenet ex parte actûs primi remoti: ergo.

R. n. m̄. Si hoc subsisteret, nullum amplius impedimentum esset possibile, quod tolleret proximam libertatem, quia nullum impedimentum essentialiale simul, & inevitabile potest ingredi, vel constituere actum primum proximum indifferentem. Quocirca ad actum primum proximum indifferentem requiritur negatio cujuslibet essentialis, & inevitabilis impedimenti simpliciter; sive se teneat ex parte actus remoti, sive proximi. Nam quando datur hoc impedimentum, voluntas est essentialiter, & inevitabiliter impedita ab actu, vel omissione actus, & patitur necessitatem insuperabilem ad actum, aut omissionem actus: neque stat potentia proxima ad sensum compositum, & divisum.

Instabis. Atqui hæc ipsa ratio, quod non possim facere proximè sensum compositum, aut divisum, omninò nulla est: ergo & nulla responsio. p. a. implicat me ponere dissensum, quin dissensus meus componatur, & existat cum locutione tua, vel componatur, & existat cum carentia locutionis tuæ; & tamen ego nec facere possum, ut componatur, & existat meus dissensus cum locutione tua, nec cum carentia locutionis tuæ; siquidem neutra stat in mea potestate: ergo à pari.

R. n. a. ad p. D. a. & tamen nec possum facere hoc pro libitu nulla facta suppositione c. a. facta suppositione, quod tu loquaris determinatè, vel determinatè non loquaris. n. a. Nec tua locutio, nec tuæ Carentia locutionis impedit meum dissensum, & dissensus potest cum utraque componi: econtra Decretum prædefinitivum essentialiter impedit meum dissensum: & hoc impedimentum à me tolli non potest. Deinde nec locutio tua determinatè nec Carentia locutionis essentialiter requiritur ad meum dissensum, sed tantum alterutra pars indeterminate

terminatè requiritur. Alterutra verò pars contradictio-
nis necessariò semper existit: econtra essentialiter, &
determinatè requiritur ad meum dissensum absentia De-
creti prædefinitivi, quam ego tantùm non habeo, sed
nec pro libitu possum acquirere.

72. Replicabis 2. Quandiu manet actus primus pro-
ximus indifferens intrinsecè, vel quandiu actus primus
proximus non est intrinsecè determinatus ad unum, tam-
diu manet proxima libertas; atqui stante Decreto tali
prædefinitivo manet actus primus proximus intrinsecè in-
differens, nec est determinatus ad unum: ergo. *m. p.*
Si esset intrinsecè determinatus ad unum, vel esset intrin-
secè determinatus per aliquid positivum, vel per aliquid
negativum? non per aliquid positivum. Quid enim est
illud? certè nihil esse potest præter Decretum prædefini-
tivum: sed hoc intrinsecè non constituit actum primum
proximum. Non per aliquid negativum; hoc enim aliud
esse non potest, quam defectus negationis toties à nobis
memoratae, vel quia deficit negatio Decreti, quod essen-
tialiter, & inevitabiliter cum actu connectitur; atqui de-
fectus hujus negationis est evidenter, & formalissimè
ipsum Decretum prædefinitivum: ergo Decretum istud
constitueret actum primum proximum: quod est contra
Hypothesin.

R. n. *m* licèt inevitabilis, & efficax Prædefinitio non
intrinsecè constituat actum primum proximum indiffe-
rentem, ac sufficientem ad utrumque, tamen intrinsecè
constituit actum primum proximum, ut essentialiter; &
inevitabiliter impeditum ab omissione actus, & intrinsecè
constituit actum primum proximum ut essentialiter, &
inevitabiliter determinatum ad actum. Illud enim con-
stituit intrinsecè actum primum proximum ut impeditum,

aut determinatum, quod est forma denominans Concretum, vel quo præciè sublato tollitur Concretum. Sic etiam licet insolubile vinculum intrinsecè non constituat actum primum proximum ad cursum, tamen intrinsecè constituit actum primum proximum, ut essentialiter, & inevitabiliter impeditum à cursu, & determinatum ad omissionem cursûs.

Reclamabis ꝛ. Esto Decretum hoc Prædefinitivum intrinsecè constituat actum primum proximum, ut antecedenter, essentialiter, & inevitabiliter necessitatum ad unum, & impeditum ab altero, tamen non constituit actum primum proximum, ut proximè, & immediatè necessitatum ad unum, & impeditum ab altero; sed actus primus proximus, qui non est immediatè, & proximè necessitatus ad unum, aut impeditus ab altero proximè manet indifferens, aut liber ad utrumque. ergo.

R. I hoc argumentum esse merum Sophisma. Nam si potentia proxima nunc est essentialiter, & inevitabiliter impedita ab actu, vel omissione actûs, potentia proxima non est completa, vel sufficienter expedita ad actum, & omissionem actûs, sive dein proximè, sive remotè impediatur.

R. 2. D. n. tamen non constituit actum primum proximum, ut proximè necessitatum per aliquid, quod proximè influat, ac immediatè physicè determinet ad unum t. n. per aliquid, quod proximè prædefinitum actum exigat, & efficaciter intendat, & immediatè repugnet omissioni actûs, & simul immediatè & proximè tollat negationem omnis essentialis, & inevitabilis impedimenti n. n. Quamvis prædefinitio, qualem adversarii adstruunt, non immediatè physicè ponat actum prædefinitum, tamen immediatè petit, intendit, vult, & exigit actum

actum prædefinitum , indispensabiliter omissioni actus repugnat repugnantia proxima & immediata ; & dum tollit negationem omnis impedimenti essentialis , & inevitabilis , hoc ipso facit formaliter actum primum proxime incompletum , & insufficientem ad utramque partem contradictionis ; atqui si faciat actum primum proximum formaliter , & proxime incompletum , alligat , necessitat , aut determinat inevitabiliter , ac proxime nostrum actum primum proximum ad unum determinate .

Reclamabis 2. Potest sine omni absurdo dici , quod ex parte actus primi remoti detur quidem impedimentum essenziale simul , & inevitabile , sed tamen ex parte actus primi proximi non detur hoc impedimentum , ac consequenter detur ejus negatio ; sicut vicissim contingere potest , ut ex parte actus primi proximi detur impedimentum essenziale simul , & inevitabile , non tamen detur ex parte actus primi remoti : ergo .

R. ut N. 41. n. 4. Nam evidenter implicat , ut in eodem instanti simul existant duo contradictoria ; quod etiam hic contingeret , si pro eodem instanti daretur ex parte actus primi remoti impedimentum essenziale simul , & inevitabile , & ex parte actus primi proximi daretur ejus negatio . Neque servit huc distinctio signorum ; nam pluralitas istorum dicit tantum subordinationem causarum , & effectuum , non vero dicit capacitatem ad verificanda contradictoria , sicut pluralitas instantium realium . Unde centies repeto , fallacissimam esse hanc argumentationem : *Ex parte actus primi proximi non datur impedimentum : ergo datur negatio hujus impedimenti .* Alias enim etiam dicere possem : *Ex parte actus primi proximi non datur actus secundus : ergo datur negatio actus secundi .*
Ex

Ex parte actûs primi proximi non datur barba; ergo datur negatio barbæ. Vid. cit. Num.

73. Replicabis 3. Non repugnat, ut eadem potentia pro eodem instanti sit indifferens remotè ad actum, & omissionem actûs, & simul non sit indifferens proximè: ergo etiam non repugnat, ut eadem potentia pro eodem instanti sit indifferens proximè, & tamen non sit indifferens remotè propter principium aliquod remotum, quod essentialiter & inevitabiliter connectitur cum actu.

R. n. c. Disparitas est; quia potentia remotè tantum indifferens est potentia, quæ secundum se spectata, vel abstrahendò à principiis, quæ constituunt actum primum proximum, nec cum actu, nec cum omissione ejus connectitur essentialiter: e contra potentia proximè indifferens est potentia proximè sufficiens ad actum, & omissionem actûs: ista verò non adest, quando datur principium aliquod, seu remotum, seu proximum actûs, quod essentialiter connectitur cum actu, quia nempe non adest negatio omnis impedimenti essentialis, & inevitabilis.

74. Objectio secunda. Decretum hoc Prædefinitivum independens à scientia media est aliquid extrinsecum voluntati: ergo non tollit ejus libertatem, sicut venenum in vipera non tollit sanitatem in tuo corpore, quamdiu huic est extrinseca.

R. n. c. Etiam si Prædefinitio ista dicatur esse aliquid extrinsecum voluntati, tamen tollit huic potentiam proximè expeditam ad omissionem actûs, hoc ipso, quòd voluntas nec possit illam impedire, nec stante illa omittere ipsum actum; sed si tollit potentiam proximè expeditam ad omissionem actûs, hoc ipso tollit libertatem actûs. Hinc negatur paritas cum veneno; quia quamdiu hoc existit

definitivam, est etiam hæc veritas conditionalis: *Si existeret prædefinitio, tunc sine contradictione existeret actus prædefinitus*: atqui hæc veritas, non quidem ut conditionalis, quia sic est necessaria; sed ut purificabilis, seu ut purificanda per prædefinitionem à nobis impediri potest, impediendò scilicet ipsam Prædefinitionem: ergo. *m.* videtur patescere; quia prædefinitio actus involventis contradictionem est DEO impossibilis. *m. p.* Quia potest à nobis sub auxilio indifferenti omitti actus prædefinitus; sed omittendò actum prædefinitum impediretur prædefinitio; quia pro casu omissionis actus prædefiniti prædefinitio est impossibilis; proinde non verificatur, quòd, si pro tali casu prædefinitio existeret, actus prædefinitus existeret sine contradictione; existeret enim, & simul non existeret, quia sub conditione impossibili, consequenter ex parte conditionati utrumque extremum contradictionis: ergo.

R. n. a. ad p. n. m. ad h. p. T. m. n. m. Ad ulteriorem prob: *D. m.* potest omitti, & impediri actus prædefinitus quoad substantiam, seu ut simpliciter existens *n. m.* quoad modum, seu ut existens sub auxilio indifferenti. *e. m.* & sic *D. m. n. c.* Objectio hæc ab adversariis potuisset clariùs sic proponi: *Voluntas creata potest sub auxilio indifferente impedire actum prædefinitum: ergo etiam prædefinitionem. Et sic ordinaria distinctione dissolvitur. Quamvis enim possimus facere, ut actus prædefinitus non existat sub auxilio indifferente, tamen nequaquam facere possumus, ut simpliciter non existat, nempe nec sub auxilio indifferente, nec sub necessitante, ut clarescit ex his præmissis: Vi Prædefinitionis absolute existet actus, vel sub auxilio indifferente, vel sub necessitante; sed voluntas creata facit, ut actus prædefinitus non existat sub auxilio*

auxilio indifferente. Ex quibus nullatenus sequitur: *Ergo facit, ut simpliciter non existat*; Sed hoc sequitur: *Ergo facit, ut existat sub auxilio necessitante.* Ratio est; quia faciendò, ut actus prædefinitus non existat sub auxilio indifferente, hoc ipso facit, ut auxilium necessitans existat; sed hoc ipso: ergo.

77. Réplicabis I. Qui potest impedire terminum entis essentialiter connexi, impedire etiam potest ens essentialiter connexum cum termino: qui potest impedire suum peccatum, potest etiam impedire scientiam Divinam essentialiter connexam cum peccato: qui potest impedire liberum effectum, etiam potest impedire actionem productivam: Atqui Creatura potest impedire actum prædefinitum; ergo etiam prædefinitionem.

R. D. m̄. Qui potest impedire terminum, etiam potest impedire ens essentialiter connexum in hypothesi possibili, seu si ens illud sit possibile c. m. in hypothesi impossibili n. m̄. Duplici duntaxat modo actus liber impediri potest, *mediate* scilicet, & *immediate*. *Mediate* liberum actum impedio, dum aufero, vel impedio proximam potestatem, aut actum primum proximum ad actum liberum, vel etiam dum consiliis, aut mandatis alterum incito moraliter ad omittendum actum. Ita possum impedire Decretum, quo DEUS decernit mihi pœnam æternam, quia possum impedire peccata, & præscientiam Divinam de meis peccatis: his impeditis impeditur in DEO proxima potestas ad illud Decretum. *Immediate* liberum actum impedio, dum suppositò jam actu primo proximo liberè facio, ut non existat actus liber, vel liberè determino ad omissionem ipsius. Hoc posteriori modo possum impedire duntaxat actum meum proprium liberum, non alienum, ut jam alibi dictum est;

O 2

quia

quia nempe repugnat, ut duo principia immediatè liberè determinent ad eundem actum. Ex his autem inferitur impossibile, seu implicatorium esse Decretum illud antevortens scientiam mediam; quia foret inimpedibile propter rationem mox datam, & simul non foret inimpedibile; quia potest impedire terminum entis essentialiter connexi; etiam impedire potest ens essentialiter connexum.

78. Replicabis 2. Qui facere potest aliquid impossibile cum altero, potest alterum impedire; sed prædefinitus ad amorem præceptum potest facere aliquid impossibile cum hoc Decreto, nempe peccatum: ergo.

R. omiff. m. n. m̄ simpliciter. Qui credit fide Divina damnationem æternam Judæ, vel Angelorum rebellium, elicit actum essentialiter impossibilem cum eorum salute, quam tamen impedire non potest; qui videt lunam in cælo plenam, elicit actum impossibilem cum ejus eclipfi, quam tamen impedire non potest: ergo etiam in nostro casu, datò, quòd prædefinitus posset facere aliquid impossibile cum hoc Decreto, nondum tamen sequitur, quòd etiam hoc possit impedire. Unde illud duntaxat liberè possum impedire, quod vel est immediatè mihi liberum, vel quod supponit meam liberam determinationem.

§. IV.

Ternarius objectionum contra nostram assertionem.

79. **O**bjicitur I. Prædefinitio dependens à scientia media æquè non potest impediri: ergo manet communis

munis omnibus difficultas. p. ant. Si dicta prædefinitio posset impediri, tunc ideò, quia voluntas Creata posset impedire causam saltem remotam consensûs; atqui voluntas creata non potest impedire causam remotam consensûs: ergo. m. p. Voluntas Creata non potest impedire causam proximam consensûs: ergo nec potest impedire remotam. Consequentia patet; neque enim Joannes impedire potest existentiam sui Patris, si non potens sit impedire existentiam sui avi: ergo etiam si voluntas Creata non potest impedire causam proximam sui, Consensus, neque poterit impedire remotam.

R. 1. n. a. ad p. c. m. n. m. ad h. p. c. s. D. c. Non potest impedire remotam, nisi remota præsupponat aliquod essenziale requisitum impedibile ab homine, nempe scientiam mediam T. c. si tale præsupponat n. c. nostra Prædefinitio supponit scientiam mediam, quæ est impedibilis.

R. 2. aliter D. c. non potest impedire causam remotam, si hæc sit necessariò & determinatè requisita, ita, ut sine illa non possit dari causa proxima T. c. si non sit determinatè & necessariò requisita n. c. Causa remota si non necessariò & determinatè requiratur ad actum, tunc, etsi determinatè impediatur, adhuc potest dari tota libertas proxima ab alia causa remota. Decretum autem prædefinitivum determinatè non requiritur, sicut nec permissivum ex ratione, quia libertas & indifferens, ut per hoc, vel illud conferatur.

80. Replicabis 1. Prædefinitio illa præcedit liberam determinationem Creaturæ; ergo est inimpedibilis ab illa.

R. D. a. præcedit liberam determinationem creaturæ in statu absoluto, seu ut absolutè futuram c. a. in statu etiam

etiam conditionato, seu ut conditionatè futuram n. a. Ex hoc ad summum sequitur, quòd inferat necessitatem antecedentem secundùm quid, non verò antecedentem simpliciter, quia supponit scientiam mediam, & ipsam frustrationem conditionatam dependentem à libera determinatione Creaturæ. Porro Prædefinitio in statu conditionato præcedit actum liberum conditionatè subjectivè, quatenus si daretur à parte rei consensus, in DEO prius daretur Decretum prædefinitivum conferendi libertatem; sed tamen subsequitur prædefinitio ad consensum objectivè, quia consequitur ad scientiam mediam conditionatè directivè, & ad illam determinatè sumptam supponitur consensus objectivè. Ita nobiscum Marinus Tr. 3. Disp. 6. Sect. 4.

81. Replicabis 2. Voluntas creata non tantùm prout conditionatè existens, sed etiam prout absolutè existens debet posse impedire prædefinitioem; hoc non potest, ut absolutè existens: ergo m. constat; quia alias verum non esset, quòd voluntas creata prout absolutè existens possit omittere actum pro sensu divisò prædefinitioem. m. p. Si voluntas Creata prout absolutè existens possit impedire prædefinitioem, tunc posset eam impedire potentia proxima prout absolutè existente: sed non potest, ergo m. p. Voluntas creata non potest impedire prædefinitioem potentia consequente scientiam mediam, à qua pendet prædefinitio; sed potentia proxima voluntatis Creatæ prout absolutè existens, etiam entitativè sumpta, est potentia consequens scientiam mediam, à qua pendet prædefinitio; quia est consequens ad prædefinitioem, quam præcedit, & dirigit scientia media.

R. D. m. debet posse impedire potentia antecedente scientiam mediam, à qua pendet prædefinitio con m. potentia

potentia consequente hanc scientiam mediam n. m̄. n n enim requiritur potentia simultatis; sed similtas potentiaē. Sic D. m̄. n. e ad p. m̄. D. m̄. posset eam impedire potentia proxima, prout absolute existente, attamen entitative sumpta. con. prout substance prædefinitioni, & dependenter ab illa collata n. m̄. ad ulter. prob. D. m̄. est potentia consequens appellatione facta supra instans reale potentia proxima absolute existentis, in quo intelligitur præcessisse scientia media, uti & prædefinitio ab ea dependens c. m̄ appellatione facta supra signum potentia proxima absolute existentis, in quo præscinditur à prævia scientia media, & prædefinitione. n m̄. Potentia antecedens voluntatis creatæ non tantum datur in statu conditionato ex parte Hypothesis scientia media, sed etiam in statu absoluto in signo actus primi proximi; imò in utroque statu est una, eademque entitative potentia. Potest itaque voluntas creata in utroque statu unâ, eademque potentia impedire scientiam mediam, à qua pendet prædefinitio, consequenter etiam ipsam prædefinitio-nem. Et nominatim in statu absoluto eatenus potest impedire Prædefinitionem, quatenus potest suam potentiam proximam prout absolute existentem, attamen entitative sumptam conjungere cum omissione actus; atque ita indirecte per subsistendi consequentiam efficere, ut præcessisset scientia media de omissione, quo facto actus non fuisset prædefinitus.

82. Replicabis 3. Vel voluntas potest conjungere dissensum cum auxilio collato per Decretum prædefinitivum, vel collato per Decretum compossibile cum dissensu? neutrum potest dici. Non primum, ut per se patet. Non secundum, quia tale Decretum non datur, neque acquiri potest. Quod ulterius probatur. I. Ad dissensum

dissensum tam requiritur Decretum compossibile cum dissensu, quàm prærequiritur voluntas: ergo sicut hæc acquiri non potest, ita nec illud Decretum. 2. Decretum compossibile cum dissensu est Decretum gratuitum gratiæ: atqui hoc à nobis acquiri non potest: ergo.

R. n. m. quoad 2. membr. in suo sensu. ad p. 1. D. a. Decretum compossibile cum dissensu, & voluntas eodem prærequiruntur modo n. ant. Diversò modo c. a Procul dubio aliter voluntas, ac dictum Decretum requiritur: nempe voluntas ex parte potentiæ proximæ; tale autem prærequisitum acquiri non potest per dissensum; cum nullatenus ab hoc dependeat, sed potius hic ab illa. Econtra Decretum compossibile cum dissensu tantum requiritur ex parte actus remoti; & quidem non necessariò ad hoc, ut detur libertas; cum hæc sine illo utique completa dari possit. Igitur acquiri potest suo modo, licet non immediatè, saltem mediatè, ut supra meminimus. Atque ex hoc patet responsio etiam ad prob. 2. scilicet non potest acquiri nulla facta suppositione con. m. collato jam auxilio, quatenus huic potest dissentire, & sic facere, ut data esset scientia mediæ de dissensu, & sic datum non esset Decretum prædefinitivum. n. m.

Reclamabis. Tali modo Decretum compossibile cum dissensu constituit actum primum proximum ad Carentiam consensûs: hoc non potest dici: ergo. m. p. Carentia necessitatis simpliciter antecedentis constituit actum primum proximum; sed Decretum compossibile cum dissensu est Carentia necessitatis antecedentis: ergo. m. p. Carentia omnis Decreti est necessitas antecedens Carentiæ Consensus, quia verum est dicere: *Nullum existit Decretum: ergo nullus datur consensus*; Atqui Decretum compossibile cum dissensu est Carentia hujus necessitatis: ergo.

R. mi.

R. imprimis ex hoc argumento manifestè sequi, quod etiam Decretum essentialiter connexum cum consensu constituat actum primum proximum ad Carentiam consensus, quia etiam hoc Decretum est Carentia necessitatis antecedentis, & Carentia ipsius est necessitas antecedens carentiæ consensûs.

R. 2. n. m̄ ad p. D. m̄. Carentia quæcunque necessitatis antecedentis constituit actum primum proximum n. m̄. Carentia necessitatis antecedentis actum liberum, & qua præsentè, positis licet cæteris requisitis, non existeret actus liber, sed necessariò inferretur c. m̄. Duplex statui potest Carentia necessitatis antecedentis. Una, quæ infert Carentiam existentiæ consensûs simpliciter, & de qua videtur loqui objectio. Altera, quæ posito reliquo actu primo proximo infert actum liberum. Et hæc, non illa constituit actum primum proximum agentis liberi. Deinde necessitas illa jam est ablata per ipsum auxilium, quod constituit libertatem.

83. Replīcabis 4. DEUS potest dare auxilium per Decretum connexum cum consensu: ergo potest simul habere hoc Decretum: *Nolo dare auxilium per Decretum compossibile cum dissensu*, sive hoc sit indifferens, sive connexum cum dissensu: subf. atqui hoc non procedit: ergo.

R. n. c. DEUS enim nequit velle liberè, quod est Metaphysicè necessarium; neque nolle, quod est impossibile; sed in Casu Decreti Prædefinitivi, in quo deficit scientia media de dissensu, est antecedenter necessaria Carentia Decreti compossibilis cum dissensu, connexi cum dissensu; & antecedenter impossibilis est existentiæ illius Decreti, quia non datur libertas ad illud. Aliud fors esset, si Decretum indifferens posset dari, quò posset simul decernere, se non velle dare auxilium per tale

P

Decretum

Decretum indifferens, quod non est connexum cum consensu aut dissensu.

84. Replicabis s. Idè juxta nos stante prædefinitione actus esset liber, quia prædefinitio est impedibilis, & idè hæc foret impedibilis; quia consensus est liber: hoc implicat: ergo.

R. n. m. sed idè juxta nos est liber, quia procedit ab actu primo proximo indifferente; & idè prædefinitio est impedibilis, quia consequitur scientiam mediam; idèque & ipsam liberam Creaturæ determinationem objectivè & conditionatè existentem.

85. Objiciuntur 2. duæ sequelæ. Prima. Si possum impedire prædefinitionem, sequitur, quòd etiam possum impedire auxilium: sequela non potest admitti: ergò. seq. m. p. idè possum impedire prædefinitionem, quia dependet à scientia media: sed etiam à scientia media dependet auxilium: ergo.

R. n. m. ad p. D. m. idè solùm, & quia quomodocunque dependet n. m. quia essentialiter dependet, vel illam essentialiter præsupponit, & quia non ingreditur actum primum proximum c. m. Auxilium est indifferens ad consensum, & dissensum, & stare potest æqualiter sub scientia media consensûs, & sub scientia media dissensus. Igitur licèt impediatur alterutra scientiæ, tamen idècirò non impeditur auxilium. At Decretum prædefinitivum pendet essentialiter à scientia media consensûs, & illam indispensabiliter præsupponit, ut necessarium fundamentum; subtractio autem fundamentò necessariò necessarium est illa labi, quæ nituntur fundamento. Rursus Decretum prædefiniens non constituit, auxilium verò constituit actum primum proximum: non est autem perceptibile, quomòdò liberè possum impedire constitutivum actûs primi proximi.

Nam I.

Nam 1. Actus primus proximus completè sumptus in agentibus liberis est indifferens ad actum, & omissionem actûs, & æqualiter componi potest cum actu, aut omissione actûs; sed si potest ita componi, non apparet, quomodo destruat per actum, aut omissionem actûs. 2. Dum impedio liberè constitutum actûs primi proximi, impedio liberè totum actum primum proximum; siquidem deficiente parte deficit totum; at dum impedio liberè meum actum primum proximum, habere debeo potentiam proximam indifferentem, & actum primum proximum completum ad impediendum, & non impediendum. Hanc autem potentiam, aut actum primum proximum non habeo, si simul meum impedio actum primum proximum. 3. Si voluntas posset impedire per exercitium suæ libertatis hoc auxilium, vel posset hoc potentiâ constituta proximè per nullum auxilium, vel potentiâ proximè constituta per aliud auxilium, vel potentiâ constituta per hoc ipsum auxilium? non primum, quia potentia proxima liberè agendi necessariò constituitur per aliquod auxilium: non secundum, quia voluntas ponitur nullum habere aliud auxilium, quàm hoc: non tertium, quia repugnat in terminis voluntatem posse facere per ipsum auxilium, ne fuerit auxilium; ipsa enim existentia rei non potest esse causa non existentia. Deinde per exercitium, & usum potentia proxima non potest impedi potètia proxima; secùs enim per ambulationem impedi potètia proxima ambulandi, per locutionem potètia proxima loquendi.

86. Replicabis. Ideò possum impedire Decretum prædefinitivum, quia possum impedire scientiam mediam consensûs: & hac impedita non existeret Decretum Prædefinitivum; sed etiam impedita scientiâ mediâ consensûs

non existeret auxilium; nam DEUS ita sæpissimè benevolus est, ut non daret hoc auxilium, si per scientiam mediam videret inefficax: ergo.

R. D. m. ideò præcisè. n. m. ideo & simul quia Decretum Prædefinitivum, essentialiter dependet à scientia media consensûs, & non ingreditur actum primum proximum, ac illo Decreto præsentè dari potest actus primus proximus c. m. verissima quidem est hæc propositio: *Non existeret hoc auxilium, si videret DEUS illud inefficax.* Sed ne Sophismate decipiaris, propositio sic est intelligenda: *Si voluntas conditionatè tantùm dissentiret huic auxilio, vel si DEUS videret inefficaciam per scientiam mediam separatam, aut præscindentem ab existentia auxilii, non existeret auxilium hoc.* Non autem sic: *Si voluntas absolutè dissentiret huic auxilio, non existeret hoc auxilium.* Igitur propositio tantùm est vera in signo libertatis Divinæ; quia datâ scientiâ mediâ dissensus est liberrimus ad dandum, vel non dandum auxilium, & ex infinita sua bonitate movetur ad non dandum auxilium: non autem est vera in signo libertatis Creatæ, quando voluntas nostra completa jam est per hoc auxilium, aut proximè potens ad præstandum consensum, aut dissensum huic auxilio.

87. *Altera sequela est:* quòd posset Creatura determinare Decretum prædefinitivum. Et sic probatur. Si potest impediri Decretum prædefinitivum, tunc carentia hujus Decreti est libera Creaturæ: ergo etiam existentia Decreti est illi libera p. c. Carentia amoris voluntati non est libera, nisi possit ponere amorem, & carentia scientiæ mediæ directæ, nisi possit illam scientiam determinare: ergo à pari.

R. D. ant. est libera mediatè, & indirectè Creaturæ. c. ant. immediatè & directè n. a. ad p. T. a. n. c. Disparitas

tas est, quia Carentia amoris est directè & immediatè illi libera: e contra Carentia Decreti tantùm indirectè & mediatè, quatenùs ipsi liberum est aliquod constitutum libertatis proximæ ad illud Decretum: quod constitutum, etsi impedire vel non impedire possit, non idè potest facere, ut detur Decretum prædefinitivum, nisi in sensu jam explicato. Nam potest ponere antecedens connexum cum carentia Decreti prædefinitivi, quin possit ponere antecedens connexum cum ipso Decreto.

Reclamabis 1. Non impediri prædefinitionem est prædefinitionem existere; sed voluntas potest non impedire Prædefinitionem: ergo hoc ipso potest determinare prædefinitionem.

R d. m. non impediri immediatè liberè, & directè est prædefinitionem existere om. m. non impediri tantùm mediatè, & indirectè, vel tantùm non impediri ex parte Creaturæ n. m. & sic D. m. n. c. licèt Creatura non ponat impedimentum, non idè tamen necessariò existit prædefinitio, quia etiam DEUS potest ponere impedimentum.

Reclamabis 2. Voluntas ponendò consensum liberè non frustrat prædefinitionem; sed liberè non frustrare prædefinitionem, est posse frustrare: ergo.

R. D. m. liberè non frustrat, libertate versante inter unum *non frustrare*, & aliud *non frustrare*. c. m. libertate versante inter non frustrare & frustrare n. m. & sic D. m. n. c. Dupliciter potest *non frustrari* prædefinitio consensûs, aliò modò ponendò consensum, aliò modò impediendò prædefinitionem; quia prædefinitio, quæ non est, non frustratur: & voluntas ponendò consensum, liberè *non frustrat* prædefinitionem, libertate versante inter *non frustrare*, quod est ponere consensum intentum,

& non frustrare, quod est impedire prædefinitionem, non verò libertate versante inter non frustrare, & frustrare.

88. Objiciuntur 3. Paritates. Si scientia esset causa rerum, tolleretur libertatem, quia etiam vera est hæc causalis: *Ideo res est futura, quia DEUS illam præscit*: ergo etiam Prædefinitio tollit libertatem; quia vera est hæc: *Ideo actus est futurus, quia DEUS illum prædefinit*. 2. Decretum prædeterminans evertit libertatem actuum nostrorum: ergo etiam Decretum prædefiniens. Nam Decretum hoc non minus antecedit, nec minus efficaciter, aut infallibiliter trahit consensum, quam Prædeterminans, ergo.

R. ad 1. retorquendò in prædefinitione extrinsecè efficaci. Deinde verò om. ant. n. c. si illud esset verum & scientia visionis esset causa rerum requisita proximè vel ad actum primum proximum Divinum liberum, vel Creatum, tolleretur vel illius, vel hujus libertatem, quia foret essentialiter connexa cum una parte contradictionis; nihil simile in Decreto prædefinitivo reperire est, utpote quod se tenet ex parte actus remoti, nec necessariò requiritur ad actum liberum.

R. ad 2. Multiplex esse Discrimen, ut abundè colligi potest ex hastenus dictis. Nam 1. Decretum prædeterminans est applicatio medii proximè influentis, & essentialiter connexi cum effectu scilicet Prædeterminationis physicæ: Decretum verò prædefinitivum est tantum applicatio mediorum indifferentium: illud destruit, hoc non destruit actum primum proximum indifferentem. 2. Decretum Prædeterminans simpliciter antecedit nostrum consensum: Prædefiniens verò tantum secundum quid antecedit, scilicet ordine causalitatis, ordine tamen
attem-

attemperationis est posterius, & præsupponit consensum liberè futurum, non minùs ac scientia media 3. Decretum prædefiniens impediri potest per liberum voluntatis arbitrium, non item Prædeterminans.

89. Replicabis 1. Si Decretum prædefiniens non lædit libertatem, quia dirigitur per scientiam mediam, etiam non læderet libertatem Decretum prædeterminans, si dirigeretur per scientiam mediam : ergo.

R. Hypothesis ista placere non potest Prædeterminantibus, quia secundùm ipsos DEUS videre non potest actus nostros conditionatè futuros independenter à Decreto prædeterminante, & Decretum prædeterminans simpliciter antevertit omnem liberam determinationem Creaturæ, nec potest præsupponere Consensum liberè futurum, & prævisum per scientiam mediam. 2. Hypothesis se ipsam evertit; nam scientia media videt ex parte conditionis actum primum proximum indifferentem, Decretum prædeterminans poneret in actu primo proximo prædeterminationem essentialiter connexam cum consensu, neque relinqueret actum primum proximum indifferentem, & DEUS æquivalenter ita diceret: *Si Petro darem actum primum proximum indifferentem, & non prædeterminarem illum, liberè consentiret: igitur volo illum prædeterminare, ut consentiat liberè; quòd in terminis implicantiæ involvit.* 3. Nec videtur ista implicantiæ vitari, etsi singas, DEUM ita tendere: *si Petrus esset completus per principia merè indifferentia, consentiret liberè: igitur volo superaddere principis indifferentibus prædeterminationem physicam, non daturus, nisi viderem liberè consenturum.* Nam in hoc casu DEUS non relinqueret actum primum proximum indifferentem, & perinde faceret, ac si quis prævidens Petrum liberè se præcipitaturum

pitaturum in flumen, si à nemine impellatur, impelleret ad casum, non impulsurus tamen, nisi hoc prævidisset.

Replicabis 2. Supposita hac conditionali: *Si Petrus oraret, prædeterminarem illum physice ad actum Charitatis, secus non prædeterminarem.* Talis prædeterminatio est à Petro impedibilis in statu absoluto; quia pòtest non orare; & tamen si eadem absolutè existat, tollit formalem, & immediatam libertatem actûs charitatis: ergo etiam Prædefinitio, licèt sit à voluntate creata impedibilis in statu absoluto, tollit formalem, & immediatam libertatem actûs in statu absoluto.

R. cum Clariss. P. Erber. D. ant. talis prædeterminatio est à Petro impedibilis eadem potentiâ proximâ, quâ ponit actum Charitatis, & per omissionem ipsius actûs Charitatis n. ant. mediante aliâ potentiâ proxima, nempe orandi, vel non orandi, & per omissionem alterius actûs scilicet orationis T. ant. ex quo patet, quòd talis actus Charitatis non sit liber immediatè, & in se ipso, sed solùm mediatè, & in prævio actu orationis: si tamen Petrus non perinde prædeterminetur ad orandum, sicut ad eliciendum actum Charitatis. Econtra nostra Prædefinitio, cùm supponatur dependere à scientiâ media de eodem actu secundo sub eodem actu primo proximo conditionatè futuro, est à voluntate creata impedibilis eadem potentiâ proximâ, quâ ponit actum prædefinitum, & per omissionem ipsius actûs prædefiniti: ex quo manifestum est, quòd talis actûs sit in statu absoluto immediatè, & in se ipso liber.

ARTI-

ARTICULUS V.

An Præscientia DEI Contingentium futurorum in se ipsis Conciliari possit cum libertate indifferentiæ ?

90. **U**T priori articulo dicta non nihil illustrem, pro Coronide Dico, Præscientia DEI contingentium futurorum in se ipsis vel maximè conciliari potest cum libertate indifferentiæ hominis. Ita Universalis Recentiorum contra Thomistas & Scotistas.

Probatur breviter ratione jam supra attacta. Ad salvandam nostrorum actuum futurorum libertatem requiritur, ut præscientia DEI à nobis sit impedibilis, quatenus scilicet ipsi actus nostri, qui sunt objectum præscientiæ Divinæ, sunt à nobis; sed si daretur alia ratio objectivè determinativa scientiæ Divinæ, quam ipsi actus nostri liberi, præscientia DEI non esset impedibilis: ergo tantum Præscientia actuum nostrorum futurorum in se ipsis conciliari potest cum libertate indifferentiæ. *Mr.* patet ex eo, quia quælibet scientia debet esse impedibilis ab illo, à quo objectum talis scientiæ est impedibile, cum objectum ordine consequentiæ quandam prioritatem habeat ad scientiam, juxta commune effatum SS. PP. quod dicunt, DEUM idèò videre contingentia, quia sunt futura, & non vicissim: ergo sicut nostri actus liberi, qui sunt objectum scientiæ Divinæ, sunt à nobis impedibiles, ita & præscientia de nostris actibus est à nobis impedibilis, *Mr.* autem probatur sic. Quod est à nobis impedibile, debet situm esse in nostra potestate; sed in nostra potestate nil aliud est situm, quam nostri actus liberi, & ea, quæ

quæ ordine consequentiæ ab his dependent ; alia verò, quæ nostros actus simpliciter antecedunt, in solius potestate DEI sunt sita, & ab ipso solum impediri possunt; ergo soli nostri actus liberi, & consequentia ad ipsos sunt à nobis impedibilia, & consequenter sola præscientia DEI contingentium futurorum in se ipsis est impedibilis, & salvat libertatem indifferentiæ.

Solvuntur Oppositæ Rationes.

91. **O**pponitur 1. Qui liberè agit, debet posse agere, & non agere; atqui si datur Præscientia futurorum in se ipsis, homo non potest agere & non agere: ergo. *m. p.* si datur Præscientia DEI futurorum in se ipsis, tunc hæc propositio: *Petrus cras peccabit*, est determinatè vera, vel determinatè falsa: sed si hæc propositio est determinatè vera, vel determinatè falsa, Petrus cras non potest agere, & non agere, peccare, & non peccare: ergo. *m. p.* Si verum est: *Petrus cras peccabit*, tunc impossibile est contradictorium: ergo.

R. D. *m.* qui liberè agit, debet posse agere, & non agere simultate potentiæ *c. m.* potentiâ simultatis, seu simultate actûs. *n. m.* & sic D. *m. n. c.* ad *p. c. m.* D. *m.* sed si hæc propositio est determinatè vera, vel determinatè falsa, Petrus cras non potest agere, & non agere simultate potentiæ *n. m.* potentiâ simultatis *c. m.* & sub ead. dist. *c. & n. c.* *Simultas potentiæ* in eo consistit, quòd Petrus habeat potentiam ad utrumlibet seorsim, quæ potentia semper manet inviolata in Petro, etiamsi unum præ altero liberè eligat. *Potentia simultatis* foret, si Petrus haberet potentiam ad ponendum utrumque simul; quæ nunquam in Petro datur. Deinde quæro, an stante veritate

ritate determinata, aut falsitate determinata hujus propositionis: *Petrus peccat nunc*, Petrus liberè peccet, vel liberè non peccet? liberrimè reponunt; & tamen stante propositionis veritate determinata Petrus non potest non peccare; cum aliàs hoc ipso propositio non esset vera.

92. Opponitur 2. Illud, quod est futurum ex vi, & natura contradictionis, est futurum necessariò necessitate absoluta & antecedente; atqui in via Recentiorum contingentia sunt futura ex vi & natura contradictionis; ergo sunt futura necessariò; & consequenter ipsa Præscientia de his est necessaria, & inimpedibilis. *m.* constat; effectus enim subsequens ad causam necessariam necessitate absoluta eandem sortitur cum ea necessitatem; atqui vis, & natura contradictionis est causa necessaria necessitate absoluta; cum fundetur illa in hoc principio: *Quodlibet est vel non est*, quo nil potest dari magis necessariam; ergo, si futuritio rerum contingentium procedit ex vi, & natura contradictionis, & in illa fundetur, erit necessaria necessitate absoluta. *m.* verò probatur. Nam juxta principia Recentiorum propositiones Contradictoriae de futuris contingentibus habent determinatam veritatem, aut falsitatem, etiam ante Decretum DEI; quia sunt contradictoriae de futuris contingentibus, & quia natura, & lex contradictionis exigit, ut una pars dicatur semper esse determinatè vera, vel falsa.

R. D. *m.* quod est futurum ex vi & natura contradictionis, determinatè exigentis unam partem contradictionis, est futurum necessariò c. *m.* indeterminatè exigentis quamcunque partem contradictionis, ita tamen, ut quæcunque illa sit, determinatè sit. n. *m.* & sic D. *m.* n. c. Alii etiam ita distinguunt: quod est futurum ex vi sola contradictionis, sive ob illam solam tanquam rationem

nem adæquatam, illud est necessariò futurum. c. m. quod tantum est futurum ob illam tanquam rationem inadæquatam. n. m. prior tamen responsio est expeditior: Ex natura igitur contradictionis quidem infertur; quòd aliquid vel determinatè sit futurum, vel determinatè non sit futurum, cum à parte rei nulla quoad hoc possit esse suspensio, Præcisio vel indeterminatio. At neutrum ex his duobus determinatè infertur ex natura contradictionis. Hinc non ita argumentamur: *Petrus cras peccabit, Petrus cras non peccabit*, sunt contradictoria: Ergo *Petrus cras peccabit*. Sed hoc tantum determinatè inferimus ex suppositione aliqua, quòd scilicet Petrus sit se determinaturus ad peccatum: adeoque natura Contradictionis in propositionibus de futuris contingentibus exigit tantum indeterminatè unam partem contradictionis, ita, ut tò *indeterminatè* cadat supra exigentiam contradictionis, non supra membrum aliquod contradictionis; Nam cum hæc duo membra æqualiter satisfaciant naturæ contradictionis, unum præ altero non potest exigere; quia tamen à parte rei nihil est indeterminatum, & peccatum reverà cras poni indeterminatè sit impossibile, nihilominus exigit essentialiter, ut quæcunque pars illa sit, quæ ponetur cras, determinatè ponatur, & non purè indeterminatè. Sicut naturæ visus satisficit, sive videam oculo *a*, sive oculo *B*, & unum ad videndum indeterminatè exigit; si tamen velim actu videre, oculo determinato debeo videre. Ut verò una pars præ alia sit determinatè vera, nec exigit, nec potest exigere natura conditionis. Porro necessitas antecedens, & absoluta est hæc, quòd *alterum* contradictionis membrum (summendò Tò *alterum* in suppositione confusa) necessariò sit ponendum, eoquòd alteram harum propositionum esse necessariò veram sub

disjun-

disjunctione confusa, & indeterminata nihil aliud sit, quàm quòd utraq̃ue non possit simul esse falsa, quòd evidenter verum est. Quòd autem unum membrum determinatè præ altero ponatur, nulla est necessitas, aut tantùm consequens, quæ oritur ex suppositione, quòd agens liberum ad hoc determinatè potius, quàm ad alterum sit se suo tempore determinaturum. Unde patet, quòd, quamvis natura contradictionis indeterminatè exigat, ut aliqua pars contradictionis determinatè ponatur, non tamen exigit sola, ut una præ altera determinatè ponatur; sed ad hoc insuper requiritur aliqua suppositio e. g. quòd DEUS ex una parte Decretum fecerit conferendi auxilium, & concurrenti cum causa libera; ex altera parte, quòd Creatura actu primo proximo instructa se determinatura sit ad unam partem libertatis e. g. ad peccatum.

93. Opponitur 3. Quod est futurum ante primum principium, & primam veluti radicem totius libertatis, & contingentiae in rebus, est necessariò & non liberè futurum; sed in principiis Recentiorum res sunt futuræ, solùm conditionatè ante primum principium totius libertatis, nimirum ante Decretum DEI, quod est primum liberum, & tale per essentiam, cum libertas creata sit participata à DEO: ergo.

R. n. m. Qui taliter objiciunt, in falso supposito manifestè veriantur. Quippe nullatenus asserimus, futuritionem aliquam prævenire Decretum DEI. Non sic Colendissimi Adversarii, non sic. Sed vociferamur omnes, futuritionem formalem objecti contingentis absolute futuri dari *post Decretum*, non autem per *Decretum*, hoc est, præscindendò ab omni Decreto, seu non concipiendò ullum Decretum potest concipi, & affirmari

futuricio formalis, ita, ut Decretum non sit forma denominans ly futuritionis formalis, sed tantum causalis, quia scilicet impossibile est, ut detur futurum contingens, nisi dependenter ab aliquo Decreto. Sicut autem res absolute erit dependenter à Decreto absolute existente, ita res conditionate erit dependenter à Decreto, non, quod absolute sit, sed quod esset eo casu, quo absolute poneretur effectus. Rursus neutiquam docemus, quod ante Decretum, vel determinationem causæ, vel in signo priori ad ista, in quo potentia proxime expedita consideratur adhuc indifferens ad utrumque, tunc jam detur determinata veritas de actu absolute futuro; quia nempe pro illo signo priore nec determinate existit, vel existet actus, ut est clarum; alias esset in signo priore ad se ipsum, neque pro illo signo existit, vel existet negatio actus; alias in eodem instanti reali, in quo actus liber existit, vel existet, existeret quoque negatio actus, quod contradictionem implicat. Sed dicimus, quod pro illo signo priore nec determinate verum sit actum existere, vel extitutum. Nec determinate falsum, sed ab utroque præscinditur.

94. Repones. Repugnat, ut à parte rei detur præcisio, vel suspensio, & ex contradictoriis debet unum dari, & esse verum: ergo nihil dictum.

R. d. a. repugnat, ut detur præcisio, & suspensio formaliter, & ex contradictoriis necessario debet dari unum in ipso instanti reali c. a. repugnat, ut detur præcisio, & suspensio fundamentaliter, & ex contradictoriis debet dari unum in illo signo priore n. a. Ratio hujus patet ex dictis. Quamvis itaque à parte rei, & in instanti temporis, pro quo à DEO prævidentur futura contingentia, una propositio debeat esse determinate vera, vel deter-

determinatè falsa, quia in illo instanti inter esse verum determinatè, & inter non esse verum determinatè, non datur medium juxta principium: *Quodlibet est vel non est*; nihilominus pro priori signo neutra ex contradictoriis propositionibus est determinatè vera, vel falsa; quia inter *esse verum pro priori*, & inter *esse falsum pro priori* datur medium, nempe: *Neque verum esse pro priori, neque falsum esse pro priori*; sicuti pro priori naturæ ad meam locutionem neque verum est, quòd loquar neque falsum. Unde datur præcisio fundamentalls, seu fundamentum ab utroque præscindendi, nempe indifferentia rei futuræ ad existendum, vel non existendum, quæ in illo signo datur, hoc ipso, quòd pro illo signo nondum concipiatur, aut concipi possit habere suam causam jam determinatam ad unum; sed adhuc indifferentem ad utrumque.

95. Urg. 1. Etiam ante Decretum DEI nihil potest dari à parte rei indeterminatum: ergo ante Decretum DEI jam propositio est determinatè vera.

R. n. supp. quòd in priori ad Decretum DEI detur aliquòd contingens, aut futurum: pro signo enim priore nec datur futurum, nec negatio, ut primùm diximus. Imò si ponatur dari Decretum aliquòd Divinum, sed tamen indifferens, quòd juxta multos Theologos constituit actum primum proximum liberum Creaturæ, etiam ex illo posito saltem solo non potest determinatè inferri actus futurus, hoc ipso, quòd Decretum ponatur indifferens, & non esse connexum cum actu, neque ad effectum determinare.

96. Urg. 2. Impossibile est, ut ante Decretum utraque, vel neutra sit vera: ergo manet argumentum.

R. Antè Decretum DEI *necessario* esse veram propositionem negativam; quia necessarium est Petrum ante Decre-

Decretum DEI non ambulare. Ideoque ista propositio necessariò est vera: *Antecedenter ad Decretum DEI Petrus non amabit.*

Replicabis. Etiam antecedenter ad Decretum DEI datur necessitas, ut una ex contradictoriis sit vera contingenter, & detur unum membrum contradictionis: ergo.

R. D. ant. Datur necessitas, ut DEUS habeat aliquod Decretum decernens, aut permittens existentiam objecti, vel illam positivè excludens, vel saltem ut purè liberè omittat per exercitium negativum, & una sit contingenter vera pro posteriori signo ad Decretum, vel exercitium negativum libertatis c. a. ut una sit contingenter vera ante Decretum DEI, vel exercitium negativum libertatis n. a. & c. Jam dixi: nego, & pernego, ante Decretum posse contingens esse absolutè futurum: neque tamen ideò propositio una de absolutè futuro determinatè vera est per Decretum, neque contradictoriæ sunt per Decretum, tam parùm ac propositiones de præsentis per Decretum sunt contradictoriæ, vel determinatè veræ per Decretum.

97. Urg. 2. Ante omne Decretum DEI, & in signo necessariorum, hoc est, in signo scientiæ simplicis intelligentiæ vera est hæc disjunctiva: *Petrus amabit, vel non amabit*: sed disjunctiva non potest esse vera, nisi verum sit unum membrum ex contradictoriis: ergo jam ante Decretum verum est unum membrum ex his contradictoriis.

R. I. n. m. si intelligatur de amore, vel non amore contingenter futuro, quia nullum membrum tunc est verum, adeoque nec propriè est vera disjunctiva propositio.

R. 2.

R. 2. Quærendo, an propositio illa dicatur supponere disjunctim: vel disjunctivè? si disjunctim: tantum vera est idèò, quia datur necessitas vaga ante Decretum DEI, ut unum illius membrum contingenter sit futurum, & verum post Decretum DEI, cum sensus duntaxat iste prodeat: *Necesse est dari alterutrum ex iis pro sua temporis differentia.* Si disjunctivè: hoc ipso non est vera formaliter à veritate unius membri, utpote contingens; contingens autem non potest dari in signo necessariorum, & ante omne Decretum DEI.

98. Opponitur 4. Præscientia futurorum conditionerum in se ipsis, cum sit causa nostri consensûs, constituit actum primum proximum ad nostrum Consensum: sed implicat, ut per nostrum consensum, aut omissionem ipsius impediamus aliquid, quod constituit actum primum proximum; tum quia totus actus primus proximus est indifferens ad actum, & omissionem actûs: ergo componi potest cum utroque, nec per alterutrum impediri; tum quia, si per actum aut omissionem actûs impedire possum actum primum proximum, tunc etiam per ambulationem, aut omissionem ambulationis possum impedire, vel destruere pedes, per locutionem, aut per silentium possum impedire aut destruere linguam: ergo.

R. n. m. Esto Præscientia ista sit causa nostri consensûs absoluti, tamen est causa tantum mediata, & remota: Sed actus primus proximus ad consensum constituitur per illa tantum principia physica, vel moralia, quæ proximè & immediate influunt, & quibus præcisè positis intelligitur nostra voluntas proximè expedita ad agendum, & non agendum. Sic etiam in actu primo proximo, quo

R

causa

causa necessaria fit ad agendum expedita, non includuntur omnia principia remota; secus enim quilibet actus primus proximus peti deberet ab origine mundi, potentia proxima gerendi constitueretur in Adamo, & Eva, quod est paradoxum. Item quilibet actus primus proximus involvere deberet *Mysterium SS. Trinitatis*.

99. *Replicabis*. Esto, scientia præfata non constituat actum primum proximum, tamen est causa, quæ necessario requiritur ad exercitium liberum; atqui causam necessario prærequisitam ad exercitium liberum non possumus impedire per exercitium liberum; secus enim exercitiò nostrò liberò possemus impedire, vel destruere potentiam locomotivam, aut locutivam.

R. D. m. Atqui causam necessario prærequisitam &c. non possumus impedire per illud exercitium liberum, ad quod causa necessario prærequiritur. *c. m.* per aliud exercitium liberum, ad quod illa causa non prærequiritur *n. m.* Sensus distinctionis est: scientiam conditionatorum non possumus impedire per consensum, possumus tamen impedire per dissensum; & scientia consensûs non prærequiritur ad dissensum, sed tantum prærequiritur ad consensum.

100. *Inquires*. Quomodo igitur Præscientia futurorum in se ipsis, impediri potest? vel enim impediretur ab æterno? vel in tempore?

R. Aliqua hîc non esse confundenda; nam Scientia *DEI* existens ab æterno non potest quidem impediri ab aliqua libertate creata existente ab æterno; interim tamen scientia *DEI* existens ab æterno potest ab æterno impe-

potest potentia antecedente impedire scientiam DEI ab æterno de peccato futuro, impeditio nempe Logica, & indirecta, quatenus habet potentiam antecedentem non ponendi objectum illius scientiæ, quod si non daretur, hoc ipso, non daretur Præscientia DEI de illo. En! substantiam totius Doctrinæ nostræ. Nihilominus

IOI. Opponitur 5. Argumentum solvendum omnibus Catholicis. Si stante Præscientia, quâ videt DEUS te amaturum, maneres nunc liber ad amandum, & non amandum, aut posses non amare, posses reddere falsam præscientiam DEI, consequens est absurdum: ergo. m̄. p. si stante Præscientia DEI non amares, evaderet falsa Præscientia DEI, atqui hoc posses facere juxta primum dicta: ergo.

R. d. m̄. Si stante præscientia DEI posses non amare in sensu Composito, seu componendo carentiam, aut omissionem amoris cum præscientia DEI c. m̄. in sensu diviso illius scientiæ, seu dividendo carentiam, aut omissionem amoris à præscientia, vel impediendo simpliciter præscientiam DEI per carentiam, aut omissionem amoris, quem sensum divisum tu facere potes n. m̄. Aliud est, quod non ames stante præscientia, qua DEUS scit te amaturum, aliud est, quod possis non amare, stante tali præscientia. Prius dicit sensum compositum, aut conjunctionem inter præscientiam, & omissionem amoris: posterius sensum Compositum inter præscientiam, & potentiam non amandi. Prius est falsissimum, posterius verissimum; quia si conjungeretur præscientia DEI de amore cum omissione amoris, præscientia

præscientia DEI esset falsa: si verò conjungatur præscientia DEI de amore cum potentia non amandi, præscientia DEI non evadit falsa; nec oritur aliud inconveniens, sed tantum sequitur, posse præscientiam impediri per omissionem amoris. Sic in simili, dum homo liberè stat, potest sedere, non quidem componendo sessionem cum statione, sed dividendo sessionem à statione, vel impediendò stationem. Unde datur sensus compositus inter stationem, & potentiam sedendi, non autem potentia ad sensum compositum.

Urg. 1. Si stante præscientia DEI de amore liber es ad amorem, etiam liber es ad verificandam præscientiam DEI, seu ponendum verificativum extrinsecum præscientiæ DEI: hoc est falsum. ergo *m. p.* si liber es ad verificandam præscientiam DEI, liber etiam es ad eam falsificandam: ad falsificandam non es liber; cum non detur libertas ad Chymeram. ergo. *m. p.* Si liber es ad verificandam, etiam es liber ad non verificandam: sed hoc modo liber es ad falsificandam, quia contradictoriorum eadem est ratio: ergo.

R. n. *m.* ad p. n. *m.* verificare & falsificare Præscientiam DEI non sunt termini contradictorii, sed contrarii, quos inter est medium scilicet non verificare, vel impedire præscientiam DEI. Qui enim impedit præscientiam DEI neque verificat, neque falsificat illam; cum veritas & falsitas cognitionis existere non possint absque cognitione. Sic si liberè stas aut sedes, & in hoc situ videris à Petro per cognitionem evidentissimam, liber es ad verificandum, aut non verificandam cognitionem Petri,

R 3

non

non tamen ad falsificandam, quia non aliter potes non verificare cognitionem, quam illam impediendo.

Urgebis 2. Saltem stante scientia de amore *posset* dari falsitas illius: ergo ant. p. ex his propositionibus: *DEUS scit Petrum amaturum, & Petrus non amabit*, bene inferitur stante scientia, & veritate de amore, datur illius falsitas: ergo etiam ex his propositionibus: *DEUS scit Petrum amaturum, & Petrus potest non amare*, bene inferitur, quod stante ista scientia *possit* dari illius falsitas.

R. n. a. ad prob. c. a. n. c. Disparitas est, quia duæ propositiones priores faciunt sensum compositum, & dicunt, omissionem amoris conjungi cum scientia de amore, & sic utraque vera esse non potest: e contra duæ posteriores propositiones tantum sunt veræ in sensu diviso, & secunda propositio: *Petrus potest non amare* tantum dicit potentiam antecedentem omittendi amorem, & faciendi sensum divisum ab illa scientia: quem amorem si omitteret; impediret illam scientiam. Unde diversissima etiam sunt: *Stante veritate & scientia de amore futura datur potentia non amandi*, scilicet antecedens: & hoc tam verum est, quam verum est, quod dum actu amat, habeat potentiam non amandi, quia hoc dicit *simultatem potentie* ad actus oppositos; & *Datur potentia non amandi etiam stante scientia de amore*; & hoc tam falsum est, quam falsum est, quod habeat, dum amat, manente amore potentiam non amandi, quia hoc dicit sensum Compositum, & *potentiam simultatis*.

102. Instabis I. Ponamus, quod Antichristus in scriptura legat suum peccatum ibidem revelatum, & con-

consequenter scientiam de suo peccato, saltem in hoc casu vel necessariò peccabit, vel falsificabit scripturam, & illam scientiam: ergo.

R. I. Nos non loqui de quolibet casu excogitabili. 2. D. a. peccabit necessariò necessitate consequente, & in sensu composito revelationis, & scientiæ. T. ant. antecedente & absoluta, n. ant. & c. Sicut stante scientia potest peccare, quin falsificet illam, quia potest illam indirectè, & logicè impedire; ita stante illa revelatione potest Antichristus non peccare potentia antecedente, quia si liberè non peccaret, ut potuisset non peccare, impedisset præscientiam DEI de peccato, ipsum Decretum revelandi, revelationem, & suam lectionem.

Replicabis. Saltem si Antichristus legeret hoc suum determinatum peccatum incredulitatis: *Antichristus non credit scripturis*, necessariò peccaret; nam sive crederet, sive non crederet, peccaret, ut patet: ergo.

R. Si id Antichristus legeret, hæc pars scripturæ non haberet pro objecto se ipsam, sed facta esset pro aliis partibus scripturæ, quibus Antichristus non credit. Alias enim spectaret ad insolubiles. Interim Antichristus legens illa verba, & non credens, liberè peccabit; nam si faceret, quod posset, & credendò illis aliis partibus scripturæ non peccaret; impediret antecedenter illam revelationem. Et dum legit illam revelationem eodem modo se habet, sicut D. Petrus, cui revelatum est peccatum futurum.

Instabis 2. Qui heri consultò projecit Breviarium in flavium, hodie caret libertate recitandi horas canonicas in

in sensu composito projectionis, & in sensu composito projectionis caret libertate ad recitandum in sensu diviso projectionis, quia semel facta projectione sublata est potestas projiciendi, & non projiciendi, recitandi & non recitandi: ergo etiam supposita præscientiâ amoris hodierni sublata est libertas ad omittendum amorem in sensu composito ejus præscientiæ, & in sensu composito præscientiæ caret libertate ad omittendum in sensu diviso, quia ea semel existente sublata est libertas eam vitandi.

R. c. a. n. c. Ratio dispar hæc à nostris Authoribus communiter assignari solet. Nempe facta semel illa projectione, non manet hodie libertas ad recitandas horas canonicas in sensu Composito projectionis, ut per se patet vel modicè consideranti; neque in sensu diviso à projectione, eoquod potentia proxima recitandi in sensu diviso à projectione importet libertatem ad omittendam, & impediendam projectionem Breviarii; hac autem libertate hodie caret, quia libertas omittendi projectionem Breviarii etiam est libertas ad projectionem faciendam, quæ tamen libertas hodie non datur, ad quam deest essentielle requisitum, nempe Breviarium. Econtra datâ etiam ab æterno scientiâ de amore hodierno, tamen datur hodie libertas non amandi in sensu diviso ab ea scientia, quia hæc libertas neque constituitur per scientiam de amore. Utpote connexam cum amore, neque per scientiam de omissione amoris, utpote oppositam amanti, neque deficit aliquod requisitum ad amorem, aut potestas illud acquirendi, quia ipsa scientia omissionis non est prærequisita, sed potius consequens ad omissionem: insuper habet potestatem obtinendi scientiam omissionis.

omissionis, quia habet potestatem ponendi, vel non ponendi illius objectum, & sic faciendi sensum divisum.

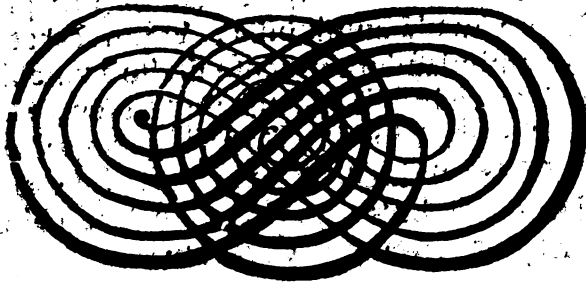
Instabis 3. Ponamus, quòd aliquis spontè & liberè vincula sibi injiciat, ex post haud ampliùs solubilia. Talis consequenter ad liberam horum vinculorum acceptationem non est ampliùs liber ad ambulandum, etsi vincula potuisset impedire: ergo à pari idem dicendum est de Præscientia, quæ magis est opposita omissioni amoris, quàm vincula ambulationi.

R. 1. Etsi spontè & liberè vincula induenti non ampliùs sit libera, tamen non ambulatio, & acceptatio omissionis ambulationis est ipsi libera; supposita prævisione, quod illa semel admissa non ampliùs possit exuere.

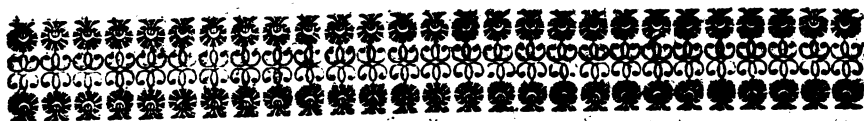
R. 2. T. ant. n. c. Disparitas eadem assignatur, quæ priùs. Nempe vinculis semel acceptatis non manet libertas ambulandi in sensu Composito vinculorum insolubilium; ut rursus per se patet; neque in sensu diviso à vinculis, quia libertas proxima ad ambulandum in sensu diviso à vinculis importat libertatem omittendi vincula insolubilia: consequenter qui caret libertate proxima ad omittendum vincula insolubilia, etiam caret libertate proxima ad ambulandum in sensu diviso à vinculis: atqui omnis, qui liberè induit vincula insolubilia, caret libertate ad omittenda vincula, quia libertas ad omittenda etiam est libertas ad induenda vincula: hæc autem non ampliùs datur. Econtra res aliter longè se habet in præscientia DEI, ut primum declaravimus.

Respondent alii tertio. Hanc dando disparitatem, Impossibilitas ambulationis non oritur præcisè ex libero exercitio, & impossibilitate actuum pro eodem instanti, sed ex aliquo liberè quidem acceptato, est, quod aufert potentiam etiam antecedentem ad ambulationem; quia inimpedibiliter potentiam loco motivam ad unum locum alligat. Econtra impossibilitas omissionis amoris præcisè oritur ex libero exercitio, & impossibilitate amoris, ad cuius omissionem pro eodem instanti neque scientia DEI ad unum alligat, sed tantum videt, quomodo voluntas pro illo instanti liberè se ad amorem determinet. Per prius non amplius probatur libertas immediata ad actiones subsequentes, si quis se ipsum ponat sub inimpedibili necessitate aliquid agendi, vel omittendi, sed per posterius.

Et hæc de libertate indifferentiæ hominis scripta cedant honori libertatis nostræ Authori Liberalissimo, DEO ter Optimo Maximo: nec non felici incremento Ecclesiæ Romano-Catholicæ, cuius infallibili Judicio hos meos qualescunque Conatus humillima Devotione substerno,



PARERGA



PAREGA

EX

PRÆLECTIONIBUS THEOLOICIS IMI BIENNII

EX

TRACTATU DE DEO UNO,
ET TRINO.

1. **E**ssentia DEI metaphysicè considerata optimè constituitur in prædicato *Entis simpliciter*.
 2. Futuratio formalis est non existentia rei nunc, & existentia postea. 3. Hinc datur verificativum objectivum immediatum propositionum de absolute futuris contingentibus, ita, ut sint determinatè veræ, vel falsæ, non per Decretum DEI. 4. Et DEUS absolute futura contingencia cognoscit in se ipsis per scientiam visionis. 5. Quæ tamen ut futura in causa, etiam videre potest in nostro Decreto prædefinitivo. 6. Non tamen in ullo prædicato necessario, aut actu primo proximo libero Creaturæ. 7. Cognoscit etiam actus nostros liberos conditionatè futuros, non quidem in aliquo Decreto subjectivè absoluto & objectivè conditionato; Sed 8. In se ipsis, saltent minùs strictè per scientiam mediam. 9. Præscientia à nobis asserta nullatenùs præjudi-

S 2

cat

eat libertati actuum nostrorum. 10. Actus DEI liberi sunt DEO adæquatè intrinsicè. 11. DEUS ad sua Decreta dirigitur à scientia simplicis intelligentiæ, ac media directà tantum. 12. Decernit omnia in eodem signo naturæ. 13. Hinc prædestinatio ad gloriam nec fit ante, neque post absolutè prævisa merita, prioritate vel posterioritate signorum quasi naturæ. 14. Sic & reprobatio neque fit ante, neque post absolutè prævisa demerita. 15. Omnis autem prædestinatio & reprobatio fit saltem post merita, & demerita conditionatè prævisa. 16. Prædestinatio intentiva est gratuita, & non propter merita tanquam causam moralem, & ratione nostra est ante Decretum collativum gratiarum & executivum. 17. Decretum collativum gratiarum pariter est gratuitum, & non propter merita tanquam causam moralem, adèoque ratione prius ad Decretum Executivum. 18. Hoc verò, seu prædestinatio ad gloriam ut coronam executiva, non est gratuitum, sed fit propter merita tanquam causam moralem, & est ratione posterius ad merita absolutè prævisa. 19. Reprobatio positiva fit propter, & in sensu formali, post demerita absolutè prævisa. 20. Non potest dari prædefinitio efficax ad actum Creaturæ bonum, aut Decretum præscindens à scientia media in essendo. 21. Potest tamen dari prædefinitio efficax essentialiter dependens à scientia media, & defacto datur. 22. Beati in cælo non vident æqualiter DEUM, nec de absoluta potentia comprehendere possunt. 23. Mysterium SS. Trinitatis naturali lumine non est demonstrabile. 24. Inter essentiam Divinam & Personalitates admitti potest distinctio virtualis, sicut etiam inter Essentiam, & terminationes Divinas liberas. 25. Personalitates Di-
vinæ

vinæ ut virtualiter distinctæ ab essentia in suo conceptu Methaphysico constitutivè neque dicunt essentiam Divinam, neque aliquam perfectionem.

De Angelis.

26. **E**Xistentia Angelorum humana ratione valdè probabilis est. 27. Angeli sunt substantiæ Intellectuales, naturâ superiores hominibus. 28. Neque ex toto, neque ex parte corporei. 29. Et probabilius non tantum specie, sed etiam numero differunt. 30. Primum peccatum Angelorum reproborum fuit superbia; quæ consistebat in inordinato appetitu similitudinis cum DEO.

De Gratia & Peccatis.

31. **M**alitia denominativè accepta peccati Theologici actualis Commissionis non consistit in privatione physica rectitudinis debitæ; Sed in ipso actu liberè, & advertenter contra Legem DEI posito: in sensu formali tamen potest dici involvere aliquam negationem rectitudinis debitæ saltem præcisivè talem, & identificatam realiter cum actu positivo. 32. Ad materiale peccati DEUS nec prædeterminat, nec condeterminat. 33. Peccatum habituale consistit in complexo ex peccato actuali præterito, & negatione præstitæ condignæ satisfactionis, ac etiam negatione factæ gratuitæ condonationis. 34. Peccatum Originis *Immaculatæ DEI Genitricis* non tantum non contraxit, sed à debito quoque proximo illud incurrendi exempta fuit. 35. Gratia interna exci-

tans, actualis defacto adæquatè consistit in actibus supernaturalibus intellectus & voluntatis simul sumptis. 36. Gratia efficax non potest constitui in Prædeterminatione physica Bannesiana: 37. Nec in Decreto condeterminante Scotistico: 38. Nec in delectatione quadam Cælesti moraliter determinante, ac necessitante, aut vittrici. 39. Sed gratia efficax in actu primo latè talis, atque considerata objectivè, & in priori Logico ad scientiam mediam potest constitui partim per entitatem gratiæ de se indifferentis, habentis tamen virtutem producendi actum bonum, partim per ipsum consensum conditionatè futurum: 40. Strictè verò, seu considerata ut efficax in actu primo infallibiliter, prout nempe instrumentum est Divinæ Providentiæ proximè aptum ad infallibiliter obtinendum consensum Creaturæ liberum præter dicta includit scientiam mediam directam de consensu sub hypothesi illius gratiæ futuro: 41. Considerata denique ut est speciale beneficium DEI respectu Creaturæ præter entitatem gratiæ involvit etiam Decretum prædefinitivum.

De Jure & Justitia.

42. **J**uris naturalis principium ultimum non est recta constitutio, & felicitas humanæ Reipublicæ, sed DEUS infinite perfectus. 43. Ratio boni publici non cohonestat occisionem directam innocentis. Hinc reprobamus Magistratum, qui ad instantiam Tyranni jubet interfici Civem innocentem: 44. Similiter damnamus Judicem, qui ad mortem condemnat juridicè reum, quem privatim certò novit esse innocentem. 45. Bona incerta sine delicto, si post debitam, & proportionatam diligentiam

gentiam ignoretur eorum Dominus, possunt retineri.
 46. Nec Jure naturæ, nec positivo datur obligatio solvendi promissum ob causam intrinsecè turpem, etiam opere præstito; 47. Sicut nec datur ob metum gravem, & injustè incussum. 48. Quamvis de Jure Naturæ non oriatur obligatio in conscientia reparandi damnum per culpam Juridicam, vel quasi culpam illatum; neque de Jure positivo ante sententiam Judicis: post hanc tamen probabiliùs datur hæc obligatio. 49. Valdè etiam probabile est, non dari obligationem de Jure Naturæ reparandi damnum invincibiliter ignoratum, quamvis per se connexum cum damno gravi scienter & voluntariè dato. 50. Qui per culpam venialem deliberatam alteri infert grave damnum, sub mortali tenetur illud reparare, etsi invincibiliter ignoraverit gravitatem damni formalem.

I. O. G. D.



Bayerische
 Steindruckerei
 München

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

1911





